

**BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE**

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ**

**BOSNIA AND HERZEGOVINA
COUNCIL OF MINISTERS
DIRECTORATE FOR ECONOMIC PLANNING**

Bosna i Hercegovina Ekonomski trendovi

Januar-mart 2013.

Juli/Srpanj 2013.

Sadržaj :

I.REALNI SEKTOR	7
• Ekonomski rast	7
• Građevinarstvo	8
• Industrijska proizvodnja	9
• Tržište rada	13
o Zaposlenost	13
o Nezaposlenost	14
o Plate	14
o Penzije	15
II.JAVNE FINANSIJE – FISKALNI RAZVOJI	16
• Vladine finansije	16
• Indirektni porezi	17
• Direktni porezi	18
III.CIJENE, MONETARNI I FINANSIJSKI SEKTOR	20
• Cijene	20
• Razvoj monetarnog sektora u BiH	21
• Bankarski sektor u BiH	24
• Tržište kapitala u BiH	27
IV.VANJSKI SEKTOR	33
• Platni bilans u BiH	33
• Vanjska trgovina robama	34
• Vanjska trgovina po zemljama	38
V.DIREKTNE STRANE INVESTICIJE	40
DODATAK	44

PRILOZI

Tabela 1: Industrijska proizvodnja u BiH
Tabela 2: Industrijska proizvodnja u FBiH
Tabela 3: Industrijska proizvodnja u RS
Tabela 4: Realni sektor BiH – industrija i usluge
Tabela 5: Realni sektor po entitetima (rast g/g u %)
Tabela 6: Tržište rada
Tabela 7: Rast i struktura monetarnih agregata (kraj perioda)
Tabela 8: Indeks potrošačkih cijena (CPI)
Tabela 9: Rast i sektorska struktura kredita
Tabela 10: Rast i sektorska struktura depozita
Tabela 11: Kamatne stope na kredite stanovništvu u KM (u %, na godišnjoj razini)
Tabela 12: Kamatne stope na kredite nefinancijskim poduzećima u KM (u %, na godišnjoj razini)
Tabela 13: Kamatne stope na depozite (u %, na godišnjoj razini)
Tabela 14: Uvoz i izvoz roba u BiH
Tabela 15: Glavni trgovinski partneri
Tabela 16: Platni bilans Bosne i Hercegovine

SPISAK GRAFIKONA:

- Grafikon 1: Komponente godišnjeg rasta vrijednosti izvršenih građevinskih radova u BiH
- Grafikon 2: Udio u dodanoj vrijednosti i stope rasta industrijske proizvodnje
- Grafikon 3: Stope rasta u prerađivačkoj industriji po granama
- Grafikon 4: Proizvodnja električne energije u BiH
- Grafikon 5: Kretanje zaposlenosti i nezaposlenosti u BiH
- Grafikon 6: Kretanje deficit/suficit opšte vlade BiH
- Grafikon 7: Indeks potrošačkih cijena u BiH
- Grafikon 8: Kretanje ukupnih prihoda i rashoda
- Grafikon 9: Neto štednja pojedinih sektora
- Grafikon 10: Kretanje kamatnih stopa
- Grafikon 11: Kretanje najvažnijih indeksa na svjetskim tržištima
- Grafikon 12: Tržišna kapitalizacija u zemljama okruženja
- Grafikon 13: Ukupna tržišna kapitalizacija u BiH
- Grafikon 14: Indeksi investicijskih fondova Sarajevske i Banjalučke berze BIFX i FIRS
- Grafikon 15: Indeksi najuspješnijih kompanija na Sarajev. i Banjalu. berzi i indeks (ERS-10)
- Grafikon 16: Upporedni prikaz vrijednosti Indeksa zemalja iz regiona BiH listiranih na Bečkoj berzi
- Grafikon 17: Promet na SASE u 2012.
- Grafikon 18: Promet na BLSE u 2012
- Grafikon 19: Tekući račun platnog bilansa BiH
- Grafikon 20: Stope promjena uvoza i izvoza, te pokrivenost uvoza izvozom zemalja regiona
- Grafikon 21: Učešće pojedinih kategor. proizvoda u ukupnom uvozu i doprinosi promjeni uvoza
- Grafikon 22: Učešće pojedinih kategor. proizvoda u ukupnom izvozu i doprinosi promjeni izvoza
- Grafikon 23: Učešće pojedinih zemalja u BiH uvozu, izvozu pojedinih grupacija zemalja
- Grafikon 24: SDU ulaganja globalno
- Grafikon 25: Stanje FDI po kvartalima u BiH (u 000 KM)
- Grafikon 26: Najznačajnija ulaganja u BiH po zemljama
- Grafikon 27: Registrovane FDI u BiH po djelatnostima u (000.000) KM

SPISAK TABELA:

- Tabela 1: Nominalni i realni rast prosječne neto plate
- Tabela 2: Nominalni i realni rast penzija
- Tabela 3: Prihodi od indirektnih poreza u milionima KM
- Tabela 4: Prihodi od direktnih poreza, ostalih taksi, kazni i naknada i doprinosa
- Tabela 5: Monetarni agregati
- Tabela 6: Primarni novac
- Tabela 7: Struktura devizne pričuve
- Tabela 8: Prosječne obavezne pričuve
- Tabela 9: Struktura kredita prema kvalitetu
- Tabela 10: Upporedni prikaz vrijednosti indeksa iz regiona
- Tabela 11: Spoljnotrgovinski indikatori

LISTA SKRAĆENICA:

ARS	– Anketa o radnoj snazi	OR	– Obavezne rezerve
BATX	– Bosnian Traded Index	PB	– Platni bilans
BD	– Brčko Distrikt	PDV	– Porez na dodanu vrijednost
BDP	– Bruto domaći proizvod	PIF	– Privatizacijski investicijski fond
BDV	– Bruto dodana vrijednost	PJI	– Program javnih investicija
BHAS	– Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine	SASE	– Sarajevska berza
BIFX	– Indeks bosanskih investicijskih fondova	SASX-10	– Indeks rezultata 10 najboljih kompanija listiranih na Sarajevskoj berzi
BiH	– Bosna i Hercegovina	SB	– Svjetska banka
BLSE	– Banjalučka berza	SEE	– Jugoistočna Evropa
CBBiH	– Centralna banka Bosne i Hercegovine	SIPA	– Državna agencija za istrage i zaštitu
CEFTA	– Srednjoevropski sporazum o slobodnoj trgovini	SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
CPI	– Indeks potrošačkih cijena	SOR	– Srednjoročni okvir rashoda
DOB	– Dokument okvirnog budžeta	SRS	– Srednjoročna razvojna strategija
DSU	– Direktna strana ulaganja	SSP	– Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
EBRD	– Evropska banka za obnovu i razvoj	SST	– Sporazum o slobodnoj trgovini
EC	– Evropska komisija	SVF	– Statistika vladinih finansija
EKS	– Efektivna kamatna stopa	UIO	– Uprava za indirektno oporezivanje BiH
ERS-10	– Indeks dizajniran za prikaz rezultata 10 kompanija iz sistema Elektroprivrede RS	USAID	– Agencija Sjedinjenih Američkih Država za međunarodni razvoj
EU	– Evropska unija	P1 2012.	– Prva polovina 2012. godine
FBiH	– Federacija Bosne i Hercegovine	P2 2012.	– Druga polovina 2012. godine
FIRS	– Indeks investicijskih fondova RS	K1 2012.	– Prvi kvartal 2012. godine
FISIM	– Usluge finansijskog posredovanja indirektno mjerene	K1 2012.	– Prvi kvartal 2012. godine
JR UIO	– Jedinstveni račun Uprave za indirektno oporezivanje	K3 2012.	– Treći kvartal 2012. godine
KM	– Konvertibilna marka (međunarodni standard ISO 4217)	K4 2012.	– Četvrti kvartal 2012. godine
MMF	– Međunarodni monetarni fond	M0	– Rezervni novac
MVTEO	– Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa	M1	– Transakcijski novac
OMA	– Odjel za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje	M2	– Novac u širem smislu
		QM	– Kvazinovac
		mKM	– Milioni KM
		g/g	– Stopa rasta koja podrazumijeva promjenu u odnosu na isti period prethodne godine
		m/m	– stopa rasta koja podrazumijeva promjenu u odnosu na prethodni mjesec tekuće godine

GLAVNI EKONOMSKI POKAZATELJI U BiH

godišnji pokazatelji

	2009.	2010.	2011.	2012.	2013. (p)
Nominalni BDP BIH (u milionima KM)	26.378	26.410	27.240	27.496*	28.023
Nominalna stopa rasta (u %)	-1,5%	0,1%	3,1%	0,9%*	1,9%
Realna stopa rasta (u %)	-4,2%	-0,6%	2,0%	-0,2%*	0,9%
Stanovništvo (hiljade)	3.843	3.843	3.840	3.842*	3.842
BDP per capita (u KM)	6.864	6.872	7.094	7.157*	7.294
Broj nezaposlenih u BIH (u hiljadama)	498	517	530	543	549
Prosječne neto plate u BIH (u KM)	790	798	816	826	834
CPI (indeks potrošačkih cijena)	-0,4%	2,1%	3,7%	2,1%	1,5%
Konsolidirani budžet BIH**					
Prihodi	39,2%	41,1%	41,7%	41,7%*	-
Rashodi	40,4%	41,0%	40,0%	40,6%*	-
Saldo	-1,2%	0,1%	1,6%	1,1%*	-
Vanjski javni dug	2,8%	2,4%	2,8%	3,0%*	-
Novac i krediti**					
Novac u širem smislu (M2)	48,2%	51,6%	52,9%	54,2%	55,3%
Kreditiranje privatnog sektora ⁽¹⁾	49,6%	50,6%	51,1%	52,1%	53,2%
Platni bilans**					
Saldo tekućeg računa u milionima KM	-1.502,8	-1.498,2	-2.429,3	-2.450,3	-
U % BDP-a	-5,7%	-5,7%	-8,9%	-8,9%*	-
Trgovinski bilans**					
Izvoz roba i usluga (u milionima KM)	7.734	9.196	8.040	7.884	7.948
(stopa rasta u %)	-15,0%	18,9%	-12,6%	-1,9%	0,8%
Uvoz roba i usluga (u milionima KM)	13.284	14.521	14.291	14.262	14.603
(stopa rasta u %)	-22,9%	9,3%	-1,6%	-0,2%	2,4%
Bilans roba i usluga (u % BDP-a)	-21,0%	-20,2%	-22,9%	-23,2%*	-23,7%
Bruto devizne rezerve**					
U milionima KM	6.212,1	6.457,7	6.423,6	6.508,6	6.573,7
U mjesecima uvoza roba i usluga	5,6	5,3	5,4	5,5	5,4
Servisiranje vanjskog javnog duga**					
U milionima KM	252	307,0	349,0	-	-
U % izvoza roba i usluga	3,3%	3,3%	4,3%	-	-

Napomena: Navedena vrijednost izvoza i uvoza roba za 2012 godinu se razlikuje od vrijednosti procjenjene prilikom posljednjih projekcija DEP-a urađenih u martu (obzirom da zvanični podaci CBBiH još nisu bili objavljeni). S toga se i navedeni nominalni rast izvoza i uvoza za 2013 se razlikuje od ranije projiciranog.

** Izvor: Procjena DEP-a*

*** Izvor: Centralna banka BiH za prihode, troškove i neto kreditiranje, kao platni bilans; Ministarstvo finansija i trezora BiH za vanjski javni dug i njegovo servisiranje; UIO BiH-Odjeljenje za makroekonomsku analizu.*

(p) Projekcije DEP-a

(1) Pod kreditima privatnog sektora obuhvaćeni su krediti svih sektoria osim sektora vlade i javnih kompanija.

GLAVNI EKONOMSKI POKAZATELJI U BiH u periodu januar-mart 2013.

	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Industrijska proizvodnja BiH - rast fizičkog obima (1)	-0,4%	3,7%	7,2%	-6,0%	6,8%
Prerađivačka industrija BiH - rast fizičkog obima (1)	-2,3%	4,1%	9,4%	-4,9%	9,7%
Broj nezaposlenih lica u BiH - prosjek (u hiljadama)	491	518	528	543	554
Prosječne plate u BiH - prosjek (u KM)	788	790	808	822	821
CPI (indeks potrošačkih cijena)	1,6%	1,7%	3,3%	2,4%	0,8%
Javne finansije					
Rast neto prihoda od indirektnih poreza (g/g)	-10,0%	4,2%	5,7%	-0,1%	-2,4%
Vanjski javni dug - promjena stanja duga	12,1%	29,2%	10,1%	8,6%	6,7%
Novac i krediti					
Novac u širem smislu (M2)	2,2%	7,2%	5,8%	3,4%	4,0%
Kreditiranje privatnog sektora (2)	-4,0%	2,2%	4,2%	2,9%	4,0%
Platni bilans					
Saldo tekućeg računa (u milionima KM)	-311,7	-140,8	-313,8	-569,5	-384,6
Porast deficita tekućeg računa (u %)	-57,2%	-54,8%	122,9%	81,5%	-32,5%
Bilans roba i usluga					
Izvoz roba i usluga (u milionima KM)	1309	1503	1837	1678	1842
(stopa rasta u %)	-8,7%	14,8%	22,2%	-8,7%	9,8%
Uvoz roba i usluga (u milionima KM)	2.657,1	2.516,8	3.057,1	3.126,2	3.119,5
(stopa rasta u %)	-17,7%	-5,3%	21,5%	2,3%	-0,2%
Bruto devizne rezerve					
Bruto devizne rezerve - rast u %	-8,3%	2,3%	-0,8%	-0,5%	3,5%
U mjesecima uvoza roba i usluga	6,84	7,38	6,03	5,87	6,09

(1) Pokazatelji rasta industrijske proizvodnje za period 2008-2013 su zvanični podaci BHAS-a koje DEP koristi u izradi svojih analiza na temelju potpisanog protokola o međusobnoj razmjeni podataka.

(2) Pod kreditima privatnog sektora obuhvaćeni su krediti svih sektoria osim sektora vlade i javnih kompanija.

I REALNI SEKTOR

Ekonomski rast u prvom tromjesečju 2013.

BiH ekonomska kretanja u prvom tromjesečju 2013 su najviše obilježili negativan ekonomski rast većine glavnih trgovinskih partnera, značajan pad izvoznih i uvoznih cijena, povoljna hidrološka situacija za proizvodnju električne energije i stagnantna fiskalna politika. Pad BDP-a u Hrvatskoj i EU27 od 1,5% (g/g) su bili među najnepovoljnijim okolnostima za BiH ekonomiju. U okviru EU posebno je bio važan negativan rast izvoznih tržišta u Njemačke (1,4%), Austrije (0,7%), Italije (2,8%), te Slovenije (4,8%). Ipak, čini se da je uprkos nepovoljnom eksternom okruženju u prvom tromjesečju zaustavljen negativan BiH ekonomski rast iz 2012 godine. Među najpozitivnijim trendovima u ovom periodu su bili rast vrijednosti robnog izvoza od 9,7% praćen rastom industrijske proizvodnje od 6,5%, te jačanje građevinskih radova prije svega u FBiH.

Ekonomski rast je bio obilježen blagim povećanjem domaće tražnje praćenim realnim rastom vanjskotrgovinskog deficita roba od 7%¹ i to uprkos snažnom realnom povećanju robnog izvoza od 19,3%. Skoro polovina izvoznog rasta je bila rezultat snažnog rasta proizvodnje i izvoza električne energije uslijed povoljne hidrološke situacije. Izvoz nakon unutrašnje obrade je takođe bio značajan izvor rasta tako da je unutrašnja obrada ujedno bila i ključni faktor rasta robnog uvoza. Blag realni rast privatne potrošnje i javnih investicija su bili glavni izvori skromnog povećanja domaće tražnje u prvom tromjesečju. S druge strane, javna potrošnja koja bilježi realnu stagnaciju nije dodatno podržala povećanje domaće tražnje.

Iako na to ukazuju domaća proizvodnja i uvoz dobara široke potrošnje, rast privatne potrošnje je pomalo začuđujući obzirom da većina dostupnih indikatora ukazuje na značajan pad raspoloživog dohodka građana. Uglavnom negativan ekonomski rast praćen rastućom nezaposlenosti u okruženju tokom 2012, ali i prvog tromjesečja 2013. je doveo do smanjenja tekućih priliva građana iz inostranstva od 3%, odnosno 3,8% u realnom smislu. Pad kompenzacija zaposlenih iz inostranstva od 9,9%, te pad socijalnih davanja iz inostranstva od 5,6% su ovdje bili od posebnog značaja. Pored toga, nastavak negativnih trendova na tržištu rada u prvom tromjesečju izražen kroz realno smanjenje plata od 1% uz blago smanjenje broja zaposlenih (od 0,1%) su takođe znatno ugrozili raspoloživi dohodak. Životni standard građana je dodatno oslabljen realnim padom prosječne penzije od 1,3% čime je takođe nastavljen trogodišnji negativan trend. Ipak, porast broja penzionera od 2,1% je doveo do realnog porasta ukupne vrijednosti isplaćenih penzija za 0,7%. Uprkos tome, ukupna izdvajanja na socijalna davanja u prvom tromjesečju bilježe tek skroman rast od 0,9% (g/g) tako da ni ova kategorija nije doprinjela jačanju raspoloživog dohodka. Konačno, krediti stanovništvu (stanje) bilježe tek skroman rast od 1,5% u prvom tromjesečju što je bilo znatno ispod rasta depozita od 9,8%. Uz to, bankarski depoziti stanovništva su bili za (u posljednjih godina) rekordnih 13% veći od kredita stanovništvu što ukazuje na sve slabiju kreditnu sposobnost stanovništva uzrokovanu sve većim problemima na tržištu rada, ali i njihovu sve slabiju sklonost potrošnji. Naime, do izbijanja nedavne ekonomske krize stanovništvo je bilo neto dužnik u bankarskom sistemu. Ovo se počelo mijenjati 2009., da bi već u 2010. depoziti stanovništva nakon dužeg vremena prerasli kredite (u visini od 2,5% depozita) nakon čega dolazi do konstantnog jačanja ovog trenda.

Uprkos skoro evidentnom slabljenju kupovne moći stanovništva, proizvodi za široku potrošnju bilježe rast domaće proizvodnje od približno 6%, te rast vrijednosti uvoza od 4,5% indirektno ukazujući na rast finalne potrošnje. Ovdje prije svega prednjače netrajna dobra za široku potrošnju sa povećanjem proizvodnje od 7,2% i uvoza od 4,5%. Još više začuđuje rast vrijednosti redovnog uvoza trajnih

¹ Reani rast robnog izvoza i uvoza dobiven je deflacionisanjem nominalnog rasta sa promjenama jediničnih indeksa vrijednosti robnog izvoza i uvoza koje objavljuje BHAS.

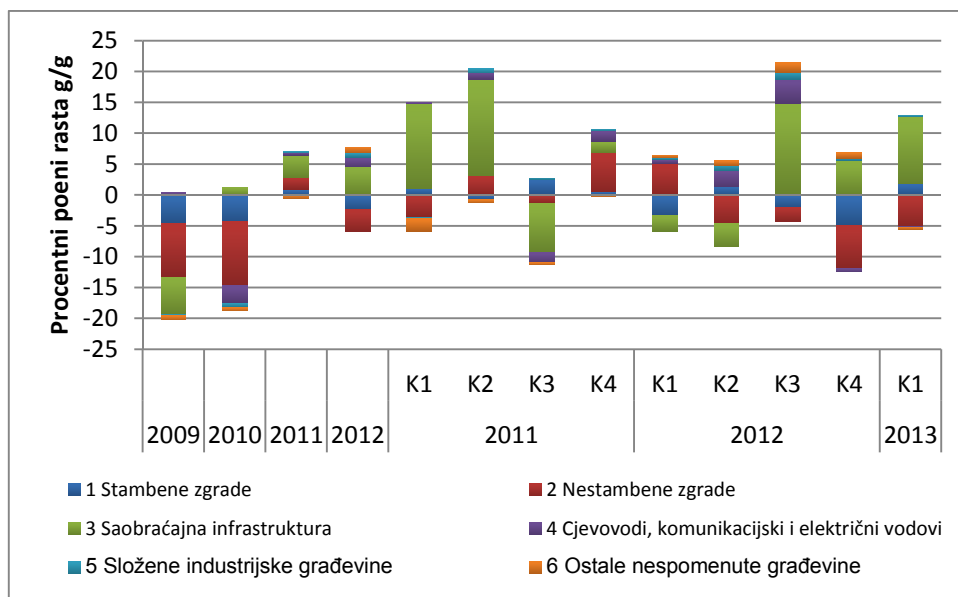
dobara za potrošnju (od 3,8%) u uslovima sve slabijih novčanih priliva iz inostranstva, sve slabije zaposlenosti, te opadajućih plata i penzija. Konačno, realni rast privatne potrošnje bi (uprkos smanjenju raspoloživog dohodka) mogao čak biti znatno jači od nominalnog obzirom da pad uvoznih cijena u prvom tromjesečju od 11,3% ukazuje na potencijalno još izraženiji realni rast uvoza potrošačkih dobara. Supstitucija domaće proizvodnje uvozom se nameće kao jedno od potencijalnih objašnjenja. Na žalost, ne postojanje odgovarajućih indeksa cijena robnog uvoza na nivou dobara široke potrošnje onemogućava precizniji uvid u realno kretanje ove kategorije.

Rast građevinskih radova od 7,4% praćen blagim padom vrijednosti uvoza kapitalnih dobara od 1% (g/g) ukazuju na skroman rast investicija u prvom tromjesečju 2013 godine. Ovaj rast je u najvećoj mjeri posljedica javnih radova u FBiH i to prije svega ulaganja u cestovnu infrastrukturu uz najvjerojatnije izostanak rasta privatnih investicija. Znatno pad izgradnje nestambenih zgrada od 15%, te smanjenje vrijednosti uvoza kapitalnih dobara inicijalno ukazuju na pad privatnih investicija u stalna sredstva. Ipak, snažan rast direktnih stranih ulaganja od 113% u prvom tromjesečju uz ranije pomenuti pad uvoznih cijena bi potencijalno mogli ukazivati na stagnaciju ili čak blag realni rast privatnih investicija. Prilično slab trend privatnih investicija je u velikoj mjeri posljedica pesimističnih očekivanja obzirom na uglavnom negativne projekcije ekonomskog rasta u okruženju. Projicirani pad važnih izvoznih tržišta u 2013 za Hrvatsku (1%), Italiju (1,3%) i Sloveniju (2%) uz ekonomsku stagnaciju u Njemačkoj (rast 0,4%) i Austriji (rast 0,6%) nisu bili pozitivan poticaj za investiranje u prvom tromjesečju.

Građevinarstvo

Građevinski radovi u prvom tromjesečju 2013 bilježe godišnji rast vrijednosti radova od 7,4%. Ovaj rast je prije svega bio nošen snažnim porastom saobraćajne infrastrukture (od 27%) i stambenih zgrada (od 14,7% g/g). S druge strane, pozitivni efekti su bili znatno umanjeni padom nestambenih zgrada od 15% (g/g). Situacija se bitno razlikovala između dva entiteta obzirom da je snažan godišnji rast vrijednosti izvršenih radova od 21,3% u FBiH bio praćen padom od 15,8% u RS. Struktura rasta po entitetima se takođe bitno razlikovala. Rast u FBiH koji je bio nosilac cjelokupnog rasta na nivou BiH je bio prije svega nošen javnim radovima u domenu saobraćajne infrastrukture koja u prvom tromjesečju bilježi rast vrijednosti izvršenih radova od 84%. Po svemu sudeći intenzivni radovi na sarajevskoj zaobilaznici i autoputu su ovdje odigrali važnu ulogu. S druge strane, saobraćajna infrastruktura u RS istovremeno bilježi pad radova od 27,1%. Slična je situacija bila i sa stambenim zgradama koje u FBiH bilježe porast radova od 26,7% (g/g) uprkos smanjenju stanja stambenih kredita od 0,6% u odnosu na kraj prethodne godine. S druge strane, stambene zgrade u RS bilježe blagi pad radova od 1% u prvom tromjesečju. Situacija je u potpunosti bila obrnuta kod nestambenih zgrada koje u FBiH bilježe nagli pad od 25% za razliku od RS gdje je zabilježen snažan rast od 27,6% (g/g). Sve ovo upućuje na zaključak da su građevinski radovi u FBiH bili ključni faktor ukupnog rasta bh. građevinskih radova uz skroman doprinos privatnih investicija prije svega u domenu stambene izgradnje.

Grafikon 1: Struktura rasta vrijednosti izvršenih građevinskih radova u BiH

Izvor: procjena DEP-a na bazi podataka entitetskih statistika

Maloprodaja

Podaci za maloprodaju nisu bili dostupni za analizu u vrijeme pisanja uslijed prelaska statističkih institucija na novu metodologiju i klasifikaciju djelatnosti. Očekuje se da bi novi podaci trebali biti spremni do sljedeće publikacije.

Industrijska proizvodnja u BiH

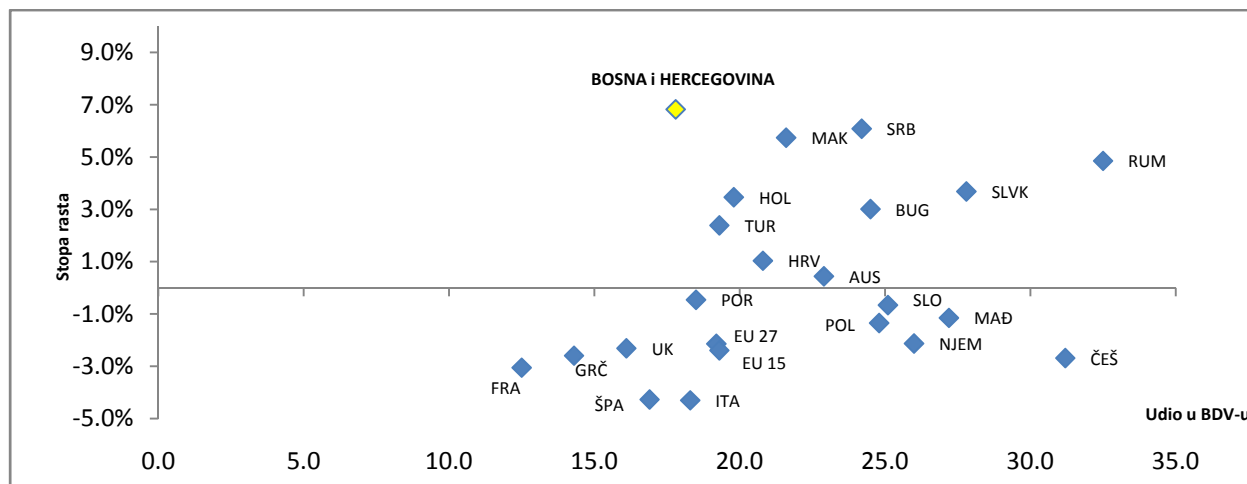
- **Rast fizičkog obima industrijske proizvodnje u BiH zahvaljujući jačanju izvozne tražnje .**
- **Veći dio izvozno orijentirane prerađivačke industrije u BiH zabilježio povećanje proizvodnje.**
- **Poboljšanje u sektoru za proizvodnju električne energije dodatno osnažilo industrijsku proizvodnju u BiH.**

Nakon 2012. godine koju je obilježila ekonomska kriza i pad privredne aktivnosti u Bosni i Hercegovini, kratkoročni pokazatelji za prvi kvartal 2013. godine su nešto optimističniji i ukazuju na umjereni oporavak BiH ekonomije. Posebno se ističe BiH industrijska proizvodnja koja je prema preliminarinim podacima BHAS-a za prvi kvartal 2013. godine zabilježila rast fizičkog obima proizvodnje od 6,8% u odnosu na isti period prethodne godine.² Glavni razlozi oporavka industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini tokom prvog kvartala 2013. godine su umjereni oporavak izvozne tražnje, izrazito povoljni hidro-meterološki uslovi kao i relativno niska osnovica iz prethodne godine. S druge strane, smanjeni nivo proizvodnje u rudnicima i remontni radovi u termoelektranama imali su negativan utjecaj na ukupni rezultat BiH industrijske proizvodnje u prvom kvartalu 2013. godine.³ Potrebno je također istaći da je kvartalni rast industrijske proizvodnje ostvaren ponajviše zahvaljujući rastu proizvodnje u FBiH gdje je registrirana stopa rasta iznosila 9,4%, dok je u RS-u zabilježena stagnacija industrijske proizvodnje (kvartalna stopa rasta 0,1%).

² Agencija za Statistiku BiH, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za mart 2013. godine“, Sarajevo, 25.04.2013. godine.

³ Eurostat i nacionalni zavodi za statistiku, „stope rasta industrijske proizvodnje za period januar-mart 2013. godine“.

Grafikon 2: Udio u dodanoj vrijednosti i stope rasta industrijske proizvodnje K1-2013/K1-2012

Izvor: Eurostat i Nacionalni statistički zavodi

Posmatrano po klasifikaciji glavnih industrijskih grupa proizvoda tokom prvog kvartala 2013. godine BiH je zabilježila rast proizvodnje svim kategorijama.⁴ U poređenju sa prethodnom godinom najviša stopa rasta zabilježena je u kategoriji kapitalnih proizvoda i iznosila je preko 30%. S druge strane najznačajniji doprinos rastu industrijske proizvodnje u BiH ostvaren je u kategoriji intermedijarnih proizvoda i energije koji čine 2/3 ukupne industrijske proizvodnje u BiH i su ostvarile kvartalni rast proizvodnje od 1,6 odnosno 7,7% u odnosu na prethodnu godinu. U kategorijama netrajnih i trajnih proizvoda za široku potrošnju gdje dominantnu ulogu imaju proizvodnja hrane i namještaj također je osvareno povećanje proizvodnje od 7,6 odnosno 5,7% u odnosu na isti period prethodne godine.

Rudarstvo u BiH

Sektor rudarstva u BiH koji ima veoma važnu ulogu u ukupnoj industrijskoj u BiH tokom prvog kvartala 2013. ostvario je skromne poslovne rezultate. Tako je proizvodnja u ovom sektoru u periodu januar-mart 2013. godine smanjena za 6,7% u odnosu na isti period prethodne godine. Najveći negativni doprinos zabilježen je u rudnicima mrkog uglja i lignita koji su usljed niske pogonske spremnosti u termoelektranama zabilježili kvartalno smanjenje proizvodnje od oko 10%. S druge strane blago poboljšanje proizvodnje željeza i čelika pozitivno se odrazilo na proizvodnju u rudnicima metala koji su zabilježili kvartalni rast proizvodnje od oko 20% u odnosu na isti period prethodne godine.

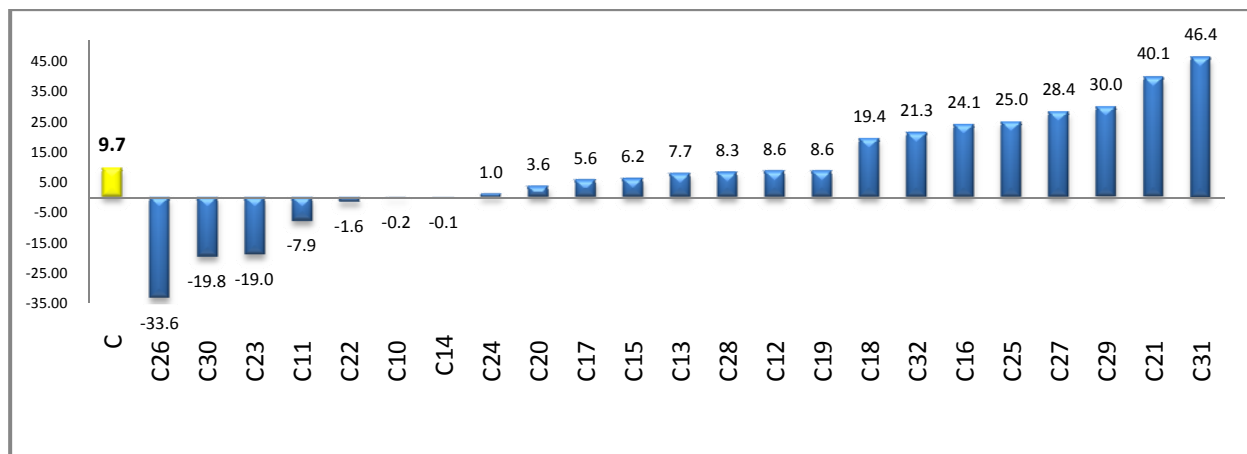
Prerađivačka industrija u BiH

Prerađivačka industrija koja čini 2/3 ukupne BiH industrije prilično je izvezno orjentisana i u proteklom periodu u velikoj mjeri je zavisla od kretanja na tržištima glavnih trgovinskih partnera. Tokom prvog kvartala 2013. godine prerađivačka industrija u BiH nošena rastom izvoza ostvarila je ohrabrujući rast proizvodnje od 9,7% u odnosu na isti period prethodne godine. Ovaj pokazatelj znatno više dobiva na značaju ako se ima u vidu činjenica da većina zemalja EU bilježi smanjenje proizvodnje u prerađivačkoj industriji (na nivou EU 27 pad je iznosio 2,5%).

⁴ **intermedijarni proizvodi**-(željezo, čelik, aluminij, rude metala i kamena, drvo, rezana građa, cement), **netrajni proizvodi za široku potrošnju**-(hrana i piće, duhan, odjeća, obuća, lijekovi), **energija**-(ugalj, koks, derivati nafte i električna energije), **kapitalni proizvodi**-(metalne konstrukcije, mašine i aparati, pumpe, kompresori, motorna vozila i rezervni djelovi za automobile), **trajni proizvodi za široku potrošnju**-(namještaj, mašine, električni aparati i autodijelovi).

Ako se BiH prerađivačka industrija posmatra po granama evidentno je da je većina dominantnih industrijskih grana (metalna, drvna, hemijska industrija) tokom prvog kvartala ostvarila rast proizvodnje u odnosu na isti period prethodne godine.⁵ S druge strane pojedinačno najviše je podbacila proizvodnja građevinskog materijala gdje je tokom prvog kvartala registrirano smanjenje proizvodnje od skoro 20% u odnosu na isti period prethodne godine. Potrebno je također istaći da je prehrambena industriji koja ima najviše pojedinačno učešće ukupnoj BiH industrijskoj proizvodnji od oko 10%, zabilježila stagnacija proizvodnje u odnosu na prethodnu godinu.

Grafikon 3: Stope rasta u prerađivačkoj industriji po granama K1-2013/K1-2012

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Energetski sektor u BiH

Dok su kretanja prerađivačke industrije većim djelom determinirana izvoznom tražnjom, u BiH energetskom sektoru domaća tražnja ima primarnu ulogu. Za razliku od prethodne godine, sektor za proizvodnju električne energije tokom prvog kvartala 2013. godine pružio je ohrabrujuće poslovne rezultate i dao pozitivan doprinos ukupnoj industrijskoj proizvodnji u BiH. Tako je prema posljednjim dostupnim podacima BHAS-a ukupna neto proizvodnja električne energije u BiH tokom prvog kvartala 2013. godine iznosila 4 919 GWH što predstavlja povećanje od oko 50% u odnosu na isti period prethodne godine. Povoljne vremenske prilike te veoma dobra hidrološka situacija tokom prvog kvartala 2013. godine rezultirali su rekordnim rastom proizvodnje u hidroelektranama što je bio i ključni razlog ukupnog povećanja proizvodnje električne energije u BiH.⁶ Tako je prema podacima BHAS-a ukupna proizvodnja električne energije u hidroelektranama u prvom kvartalu utrostručena u odnosu na isti period prethodne godine.⁷ S druge strane remontni radovi na termoelektranskim postrojenjima negativno su utjecali na pogonsku spremnost termoelektrana što je rezultiralo kvartalnim padom proizvodnje od 8%. Ovo smanjenje proizvodnje električne energije u termoelektranama negativno se odrazilo i na poslovanje rudnika uglja u BiH koji su u periodu januar-mart 2013. godine zabilježili pad proizvodnje od skoro 10% u odnosu na isti period prethodne godine. Povećanje ukupne proizvodnje u sektoru za proizvodnju električne energije u BiH rezultirao

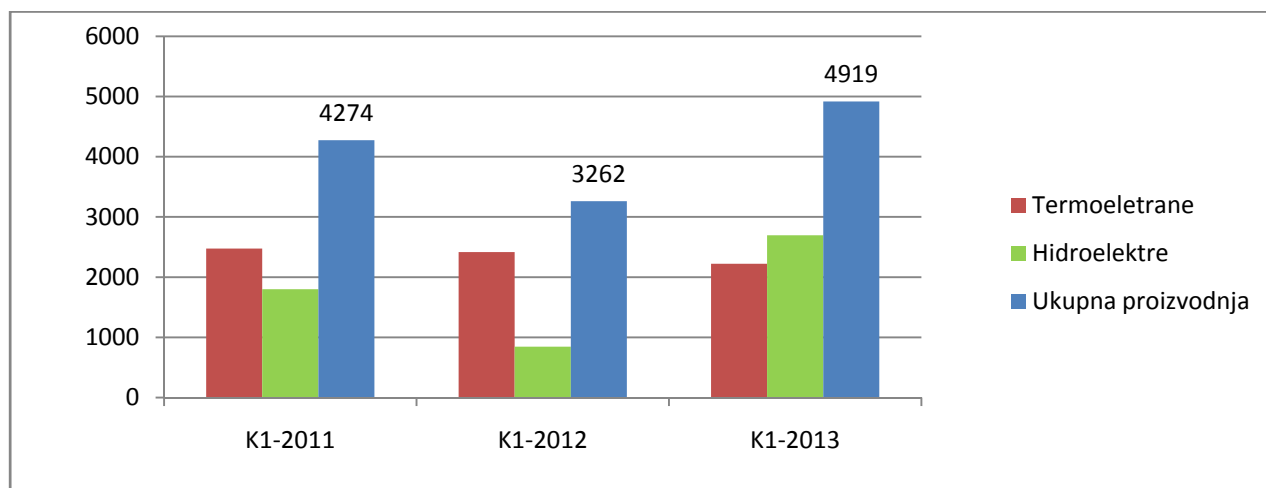
⁵ Industrijske grane su grupisane na način da **metalna industrija** uključuje (proizvodnja baznih metala, proizvodi od metala, proizvodnja mašina i uređaja i proizvodnja rezervnih dijelova za automobile), **drvna industrija** (prerada drveta i proizvoda od drveta, proizvodnja namještaja, proizvodnja celuloze i papira), **hemijska industrija** (proizvodnja hemijskih i farmaceutskih proizvoda), **prehrambena industrija** (proizvodnja hrane, pića i duhana).

⁶ Posmatra li se struktura ukupne proizvodnje električne energije u BiH za prvi kvartal 2013. godinu hidroelektrane su učestvovala sa 54,8%, dok je učešće termoelektrana 45,2% ukupne proizvodnje električne energije u BiH. Poređenja radi tokom 2012. godine u ukupnoj proizvodnji električne energije termoelektrane su učestvovala sa 68%, dok je učešće hidroelektrana iznosilo 32%.

⁷ Prema podacima BHAS- proizvodnja električne energije za period januar-mart 2013. godine iznosila je 2696, dok je u periodu januar –mart 2012. godine iznosila 845 GWH.

kvartalnim rastom izvoza u ovom sektoru od oko 80% što je dodatno osnažilo ukupni BiH izvoz tokom prvog kvartala 2013. godine. S druge strane BiH uvoz električne energije u navedenom periodu je smanjen za preko 50%. Što se tiče potrošnje električne energije u BiH, prema podacima NOSBiH-a ukupna potrošnja električne energije tokom prvog kvartala 2013. godine smanjena je za 3,8% u odnosu na isti period prethodne godine.⁸

Grafikon 4: Proizvodnja električne energije u BiH u GWH

Izvor: BHAS- Agencija za statistiku BiH

Tržište rada u BiH

- **Broj zaposlenih lica u BiH je stagnirao u K1 2013. godine; slabljenje intenziteta otpuštanja zaposlenih lica.**
- **Smanjena kupovna moć u BiH kroz negativan nominalni i realni rast prosječne neto plate i penzija u BiH.**

Zaposlenost

Prosječan broj zaposlenih u BiH je u K1 2013. godine iznosio 685,7⁹ hiljada lica što je za 0,1% manje u odnosu na isti period 2012. godine. Broj zaposlenih u javnom sektoru se uvećava dok se u privatnom sektoru smanjuje ali uz nešto sporiji intenzitet u odnosu na prethodnu godinu.¹⁰ U okviru javnog sektora u svim djelatnostima je registrovan rast broja zaposlenih a najveći porast broja zaposlenih je u javnoj upravi i zdravstvu.¹¹ S druge strane, najveći broj otpuštenih lica u privatnom sektoru je u uslužnim djelatnostima. U oblasti građevinarstva broj zaposlenih je smanjen za 8% g/g u K1 2013. godine dok su djelatnosti hotelijerstva i restorana kao i trgovine na veliko i malo zabilježile smanjenje broja zaposlenih od 2,2% i 0,5% respektivno. U okviru industrijske proizvodnje broj zaposlenih u prerađivačkoj industriji je ostao nepromijenjen, dok je u oblasti rudarstva i električne energije minorno smanjen u K1 2013. godine. Većina drugih oblasti privatnog sektora je zabilježila povećanje broja zaposlenih.

⁸ NOSBiH „Izveštaj o tokovima električne energije na prijenosnoj mreži u BiH za mart 2013 .godine“, april 2013. godine.

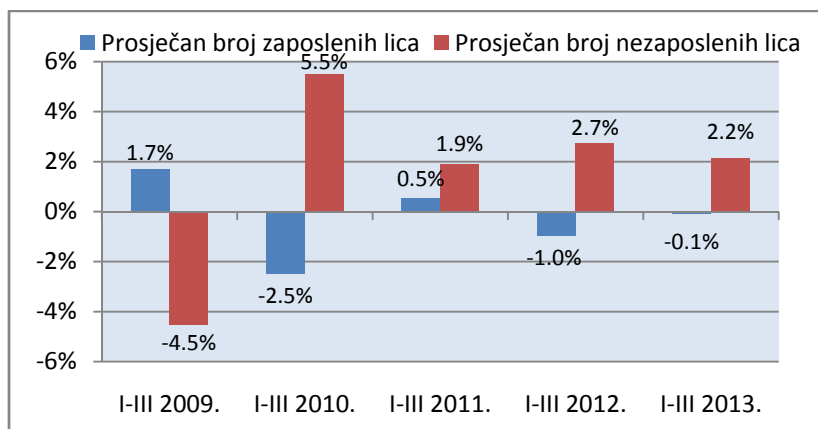
⁹ Od januara 2013. godine statistički podaci o zaposlenih lica se obrađuju i iskazuju prema klasifikaciji djelatnosti koja u potpunosti odgovara EU klasifikaciji djelatnosti NACE Rev. 2. Izvor: BHAS. U analizi zaposlenih lica javni sektor je obuhvatio djelatnosti O, P i Q dok se sve ostale djelatnosti tretiraju kao oblasti privatnog sektora.

¹⁰ Broj zaposlenih lica u javnom sektoru u K1 2013. godine je uvećan za 2,4% g/g dok je u privatnom sektoru smanjen za 0,6% g/g.

¹¹ Broj zaposlenih u javnoj upravi je uvećan za 3,4% u K1 2013. godine a u zdravstvu 2,3% g/g.

U FBiH u K1 2013. godine broj zaposlenih je smanjen za 0,8% g/g i iznosi 434 hiljade lica. Dok su u oblasti javnog sektora sve djelatnosti registrovale povećanje broja zaposlenih, u privatnom sektoru je i dalje prisutan trend smanjenja broja zaposlenih. Najviše otpuštenih lica u FBiH je u djelatnostima građevinarstva, prerađivačke industrije, rudarstvu, elektro sektoru te trgovini na veliko i malo. U periodu pripreme Ekonomskih trendova nisu bili dostupni podaci o broju zaposlenih u RS za mart 2013. godine.

Grafikon 5: Stope rasta broja zaposlenih i nezaposlenih lica u BiH (poređenje g/g)

Izvor: BHAS, Zavodi za zapošljavanje FBiH, RS i BD, DEP kalkulacije

Nezaposlenost

Broj nezaposlenih lica u BiH se u K1 2013. godine nastavio uvećavati ali sa nešto sporijim intenzitetom u odnosu na 2012. godinu. Prosječan broj nezaposlenih lica u BiH u posmatranom periodu iznosio je 554,3 hiljade lica što je za 2,2% više pri međugodišnjem poređenju. Sporiji rast broja nezaposlenih u BiH je rezultat smanjenja broja nezaposlenih lica u RS za 0,2% g/g dok je u FBiH nastavljen rast broja nezaposlenih (3,2% g/g).

Iako je u FBiH broj nezaposlenih lica u K1 2013. godine uvećan primjećuje se da je broj novoprijavljenih lica po osnovu prestanka radnog odnosa manji u odnosu na isti kvartal 2012. godine (-3,1%). U strukturi nezaposlenih u FBiH najviše je uvećan broj nezaposlenih u kategorijama SSS i VSS. U RS u posmatranom kvartalu najveće smanjenje broja nezaposlenih je registrovano u kategorijama nekvalifikovanih¹² i polukvalifikovanih lica. Pored toga, broj nezaposlenih u RS je smanjen i u kategorijama VKV i i VŠŠ što je sveukupno doprinijelo smanjenju broja nezaposlenih u posmatranom entitetu.

Stopa nezaposlenosti u BiH u K1 2013. godine je i dalje visoka i iznosi 44,7%¹³.

Plate

U BiH je u K1 2013. godine po prvi put ostvaren negativan nominalni rast prosječne neto plate od 0,2% što je dodatno smanjilo kupovnu moć stanovništva imajući u vidu inflaciju i poskupljenje potrošačke korpe. Prosječna neto plata u BiH je u K1 2013. godine iznosila 821 KM. Sa aspekta doprinosa entiteta smanjenju plata u BiH primjetan je veći uticaj prosječne neto plate u RS koja je u posmatranom kvartalu smanjena, dok je u FBiH zabilježen minoran nominalni rast plata. Time se razlika između prosječnih neto plata entiteta ponovo uvećala. Prosječna plata u FBiH u K1 2013.

¹² Ukupan broj nekvalifikovanih nezaposlenih lica u RS u K1 2013. godine je smanjen za 4,3% a polukvalifikovanih za 6,6% g/g.

¹³ DEP kalkulacije na osnovu podataka BHAS-a i Zavoda za zapošljavanje entiteta i Brčko Distrikta.

godine je iznosila 827 KM sa nominalnim rastom od 0,2% g/g dok je u RS smanjena za 1,3% i iznosi 807 KM.

Smanjenja plata su registrovana ne samo u pojedinim djelatnostima privatnog sektora već i u javnom sektoru.¹⁴ Najintenzivnije smanjenje je u oblastima sa izrazito niskim neto platama kao što su građevinarstvo i trgovina na veliko i malo gdje je zabilježeno i nominalno i realno smanjenje neto plata¹⁵ u K1 2013. godine uz konstantno otpuštanje zaposlenih u posmatranim djelatnostima. Slično je i u oblastima poslovanje nekretninama, stručnim naučnim i tehničkim oblastima gdje su plate nominalno niže za oko 2% g/g. Sektor sa najvećom prosječnom neto platom u BiH, proizvodnja i snabdijevanje el. energijom, gasom, parom i klimatizacija je takođe u posmatranom kvartalu zabilježio smanjenje neto plata¹⁶. Većina ostalih djelatnosti privatnog sektora je registrovala skroman nominalni rast plata. U javnom sektoru prosječna neto plata je smanjena u javnoj upravi (-1,1%) i obrazovanju (-2,6%). Dok su oba entiteta doprinijela smanjenju plata u obrazovanju, niže plate u javnoj upravi su posljedica smanjenja plata u RS u posmatranom sektoru. Osim toga, u RS je takođe registrovano smanjenje plata i u oblasti zdravstva.

Tabela 1: Kretanje prosječnih neto plata u BiH

	K1 2011.	K1 2012.	K1 2013.
Nominalni rast neto plata			
BiH	2,4%	1,8%	-0,2%
FBiH	1,7%	1,8%	0,2%
RS	3,8%	1,8%	-1,3%
Realni rast neto plata			
BiH	-0,9%	-0,6%	-1,0%
FBiH	-1,2%	-0,5%	-0,4%
RS	0,2%	-0,6%	-2,3%

Izvor: BHAS, Entiteske agencije za statistiku, DEP kalkulacije

Penzije

U BiH je nastavljen trend rasta broja penzionisanih lica u K1 2013. godine dok se nivo penzija nije značajno mijenjao u odnosu na 2012. godinu. Prosječan broj penzionera u BiH je u posmatranom kvartalu iznosio 620,3 hiljada lica što je za 2,1% više u odnosu na isti period 2012. godine.

Pošto je prosječan broj zaposlenih u BiH u K1 2013. godine ostao gotovo nepromijenjen u odnosu na isti period 2012. godine tako se i prihodi¹⁷ od doprinosa za PIO nisu značajno mijenjali. Time u oba entiteta nije došlo do promjena prosječnih penzija u posmatranom kvartalu. Prosječna penzija u BiH je iznosila 337¹⁸ KM i smanjena je nominalno za 0,5% g/g odnosno 1,3% realno, imajući u vidu rast cijena u BiH. U FBiH i RS su takođe zabilježene niže prosječne penzije (tabela ispod) koje su u prvom kvartalu iznosile 350 KM odnosno 315 KM respektivno, dok su minimalne¹⁹ penzije ostale nepromijenjene. Od ukupno isplaćenih penzija najveći broj je isplaćen unutar BiH²⁰, a starosne penzije su imale najveće nominalne iznose u odnosu na porodične i invalidske penzije

¹⁴ Od januara 2013. godine statistički podaci o platama se obrađuju i iskazuju prema klasifikaciji djelatnosti koja u potpunosti odgovara EU klasifikaciji djelatnosti NACE Rev. 2. Izvor: BHAS. U analizi plata javni sektor je obuhvatio djelatnosti O, P i Q dok se sve ostale djelatnosti tretiraju kao oblasti privatnog sektora.

¹⁵ Prosječna neto plata u građevinarstvu je smanjena nominalno za 0,9% g/g a u trgovini na veliko i malo 1,3%.

¹⁶ Smanjenje od 1% g/g.

¹⁷ Prihodi od doprinosa za PIO u K1 2013. godine su uvećani za 0,2% g/g (podatak se odnosi na BiH, kumulativni podatak za FBiH i RS). Izvor: entitetski Penzionirani fondovi.

¹⁸ Prosječna penzija u BiH je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog broja penzionera u svakom od BH entiteta u ukupnom broju penzionera.

¹⁹ Minimalna penzija u FBiH u K1 2013. godine iznosi 310,7 KM a u RS 160 KM.

²⁰ U prosjeku oko 90% (Izvor: podaci entitetskih Penzioniranih fondova).

Tabela 2: Kretanje prosječnih penzija u BiH

	BiH	FBiH	RS
Nominalni rast			
K1 2011.	-0,6%	-1,1%	0,3%
K1 2012.	2,0%	4,0%	-1,5%
K1 2013.	-0,5%	-0,6%	-0,3%
Realni rast			
K1 2011.	-3,7%	-4,0%	-3,2%
K1 2012.	-0,4%	1,7%	-3,8%
K1 2013.	-1,3%	-1,2%	-1,3%

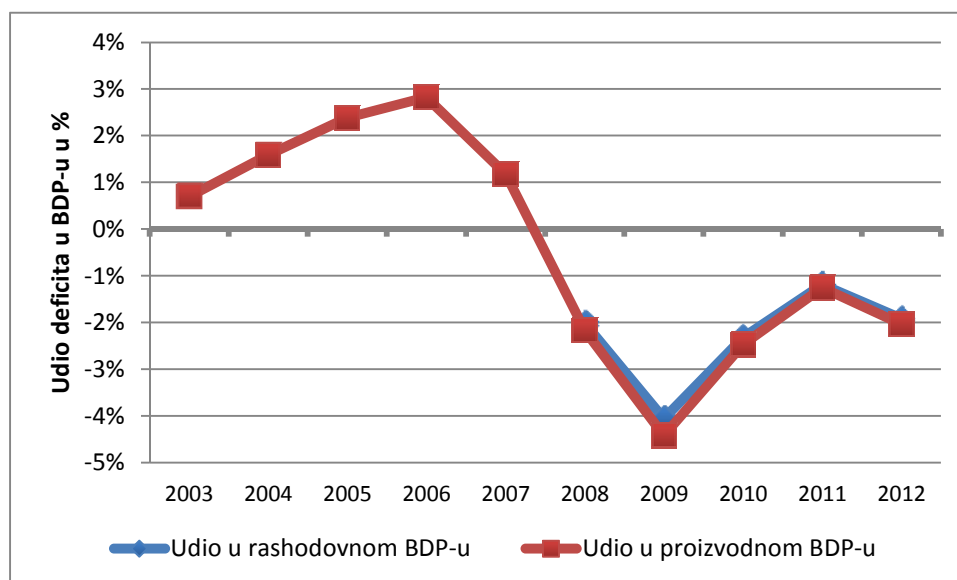
Izvor: Entitetski penzioni fondovi, DEP kalkulacije

II JAVNE FINANSIJE

Izvršenje budžeta konsolidovane BiH u 2012. i prvom tromjesečju 2013.

Prema nedavno objavljenom preliminarom operativnom izvještaju opšte vlade²¹ za 2012. konsolidovana opšta vlada BiH je zabilježila skroman rast prihoda od svega 0,9%. S druge strane, rashodi bilježe znatno brži rast od 2,6% čime je vladin deficit (neto posuđivanje) porastao sa 1,3% BDP-a u 2011 na približno 2% BDP-a u 2012 godini. Iako su tekući prihodi su bili za skoro 300 miliona KM veći od tekućih rashoda ovo je bilo nedovoljno da se pokrije finansiranje 816 miliona javnih investicija. Povećanje tekućih prihoda je ponajviše ostvareno kroz rast ostalih prihoda od 5,9%, dok su poreski prihodi i doprinosi tek neznatno rasli stopama od 0,1 i 0,3% respektivno. Ovako skroman rast prihoda je bio posljedica smanjenja opštih ekonomskih tokova u BiH 2012 godine. S druge strane, uprkos brojnim restrikcijama tekući rashodi su ipak rasli znatno više od prihoda i to prije svega kroz povećanje rashoda koje je uglavnom bilo nošeno rastom ostalih rashoda (od 16,4%), povećanjem korištenja roba i usluga (od 3,3%), rastom socijalnih davanja (od 1,5%), ali i kamata (od 24,2%). Nasuprot tome, čini se da je rast izdataka na zaposlene iz ranijih godina potpuno obuzdan na što ukazuje neznatan pad kompenzacija zaposlenih od 0,4%.

Grafikon 6: Kretanja deficit/suficit opšte vlade BiH

Izvor: Centralna banka BiH i projekcije DEP-a

Sudeći prema prvom tromjesečju²², čini se da situacija u 2013. još dodatno usložnjava. Na to prije svega ukazuje pad prihoda sektora opšte vlade u prvom kvartalu od 2%, praćen padom tekućih rashoda od 1,5% (g/g). Pad prihoda se najviše manifestovao kroz pad indirektnih poreza od 2,3%, pad neporeznih prihoda od 13,6% (g/g), te stagnaciju prihoda od doprinosa za socijalno osiguranje. U isto vrijeme, nastavak smanjenja izdataka za plate i naknade (od 1,9%), nagli pad subvencija (od 34,4%), smanjenje ostalih rashoda (od 12,7%), praćeni tek skromnim rastom socijalnih davanja (od svega 0,9%) su doveli do ukupnog pada tekućih rashoda. S druge strane, materijalni izdaci bilježe našto veći rast od 2,6%, dok je dobra vijest da je rast izdataka za kamate od 1,3% bio jako skroman. Uprkos veoma skromnim javnim investicijama u visini od 0,6% tekućih prihoda, izvještaj OMA-e prikazuje mali deficit sektora opšte vlade od 14 miliona KM u prvom tromjesečju. Ipak, ovaj deficit je

²¹ Izvor: CBBiH.

²² Izvor: Odjeljenje za makroekonomsku analizu (OMA) Uprave za indirektno oporezivanje – Konsolidovani izvještaji opšte vlade.

vjerovatno znatno potcjenjen obzirom da korištena konsolidacija opšte vlade ne obuhvata JP direkcije cesta čije investicije inače čine važan dio ukupnih javnih investicija.

Indirektni porezi

Indirektni porezi u prvom tromjesečju bilježe skroman rast naplaćenih bruto prihoda od svega 0,6% (g/g), odnosno (obzirom na inflaciju) negativan realni rast od 0,2%. Ovako nizak rast je bio rezultat pada skoro svih kategorija indirektnih poreza koji je bio neutralisan rastom bruto prihoda od PDV-a od 2,2% (g/g). Ipak, rast bruto prihoda od PDV-a pomalo zavarava obzirom da upravo PDV predstavlja glavni izvor snažnog rasta povrata od indirektnih poreza (sa JR UIO) od 16%. Posebno je zanimljiv skok povrata od PDV-a prema međunarodnim organizacijama od 66% (g/g) kao jedan od glavnih uzroka ovako visokih povrata u prvom tromjesečju. Visoki povrati su doveli do pada ukupnih neto prihoda indirektnih poreza u prvom tromjesečju od 2,4% (g/g). Pored toga, rast PDV-a obračunatog prema poreskim prijavama od 0,8% (g/g) je bio znatno skromniji u odnosu na prikupljene bruto prihode.

Treba istaći da povrati postaju sve izraženiji problem u posljednje vrijeme obzirom da je njihov udio u ukupnim bruto prihodima od indirektnih poreza već nakon četiri posljednja kvartala porastao sa 16% na rekordnih 18,5% u prvom tromjesečju 2013. Naime, ukoliko bi se ovakvo stanje zadržalo do kraja godine, ovo bi ujedno bila i ubjedljivo najveća stopa povrata zabilježena od 2006 godine. Za skroman rast obračunatog PDV-a od 0,8% u prvom tromjesečju je uglavnom zaslužan rast domaćeg PDV-a (od 4,7% g/g) dok je uvozni PDV (koji čini preko dvije trećine ukupno obračunatog PDV-a) stagnirao obzirom na stagnaciju vrijednosti robnog uvoza (skroman rast od 0,6%). Pad uvoznih cijena od 11,3% je ovdje odigrao važnu ulogu obzirom da je robni uvoz ostvario realni rast od približno 13%²³. S druge strane, pad akciznih prihoda od 3,9% u prvom tromjesečju je uglavnom bio uzrokovan padom uvoznih akciza na duhan i duhanske prerađevine (od 4,3% g/g) koje čine približno 40% ukupnih akciznih prihoda, te posebno naglim padom domaćih akciza na naftu i naftne derivate (od 15,5% g/g). U isto vrijeme, smanjenje prihoda od posebne naknade za puteve (putarine) od 7,9% u prvom tromjesečju je bilo rezultat pada (od 20,2%) prihoda po osnovu domaće nafte i naftnih derivata. Konačno, pad prihoda od carina od 2,3% uslijed postupene primjene sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju EU, te slabog rasta uvoza nije bitno uticao na ukupan pad prihoda od indirektnih poreza obzirom na nizak udio (3,6% u 2013 K1) ove kategorije u ukupnoj strukturi.

Negativan rast neto prihoda je ujedno značio i pad sredstava raspoloživih za raspodjelu sa JR UIO od 2,8% u prvom tromjesečju. Za razliku od budžeta Institucija BiH koji bilježi rast doznačenih prihoda od indirektnih poreza (od 5,9%), ostali nivoi vlasti u BiH bilježe pad u rasponu 4,3-4,5% (g/g). Konačno, sredstva raspodjeljena po osnovu putarine za izgradnju autoputeva bilježe još izraženiji pad od 8,3% u prvom tromjesečju 2013.

²³ Kao indikator pada uvoznih cijena je korišten indeks jedinične vrijednosti uvoza koji objavljuje BHAS.

Tabela 3: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza za period januar-mart

	Milion KM		Rast g/g
	2012	2013	u %
Bruto prihodi	1.307	1.315	0,6%
<i>Carina</i>	48	47	-2,3%
<i>Akciza</i>	284	273	-3,9%
<i>PDV</i>	899	918	2,2%
<i>Putarina</i>	61	56	-7,9%
<i>Ostali prihodi</i>	4	4	4,4%
<i>Neusklađeni prihodi</i>	12	17	37,2%
Povrat sredstava obveznicima sa JR UIO	210	243	16,0%
Neto prihodi	1.098	1.072	-2,4%
Ukupno raspodjela	1.296	1.300	0,3%
Minimalne rezerve	213	248	16,3%
<u>Za javne rashode</u>	<u>1.083</u>	<u>1.052</u>	<u>-2,8%</u>
<i>Putarine - autoputevi</i>	25	22	-8,3%
<i>Institucije BiH</i>	171	181	5,9%
<i>FBiH</i>	560	536	-4,3%
<i>RS</i>	296	283	-4,5%
<i>Brčko Distrikt</i>	32	30	-4,4%

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje

* Raspodjela uključuje i iznose za izmirenje vanjskog duga

Direktni porezi i doprinosi

Prema podacima entitetskih poreskih uprava, na nivou BiH je u prvom tromjesečju ostvaren godišnji rast prihoda od 1,4% i to kao rezultat rasta od 3,1% u FBiH, te pada od 1,6% u RS. Rast prihoda od direktnih poreza od 2,8%, prihoda od taksi kazni i naknada od 6,9%, te stagnacije prihoda od doprinosa su bili glavni faktori ukupnog kretanja prihoda. Direktni porezi su ostvarili skroman porast u oba entiteta. Do njihovog rasta ponajviše su doveli povećanje po osnovu poreza građana u FBiH od 10,4%, te skok prihoda ostalih poreza u RS od 122,4%. Pored toga, važan doprinos, obzirom na veliki udio u strukturi, dolazi i od rasta poreza na dohodak u FBiH od 2,4%, te poreza na dobit u RS od 3,3%. Takse, kazne i naknade bilježe značajan porast od 14,3% u FBiH nasuprot pada od 2,8% u RS. Stagnacija doprinosa na nivou BiH je bila rezultat rasta od 1,5% u FBiH, te pada u RS od 3,1%. Glavni uzrok ove stagnacije uprkos porastu u FBiH je bio pad prihoda od zdravstvenog osiguranja u RS (od 7,6%), praćen stagnacijom prihoda PIO u ovom entitetu. Ovo je djelomično bilo posljedica smanjenja stope doprinosa za zdravstveno u RS od 0,5 procentna poena, uz identično povećanje stope doprinosa za penziono i invalidsko osiguranje koji su stupili na snagu 01.01.2013²⁴.

²⁴ Zakon o doprinosima u Republici Srpskoj; Službeni glasnik RS br116/12

Tabela 4: Prihodi od direktnih poreza, taksi, kazni, naknada i doprinosa za period januar-mart

Naziv prihoda	FBiH			RS			BiH		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2012	2013		2012	2013		2012	2013	
Direktni porezi	137,5	140,8	2,4	107,9	111,5	3,3	245,4	252,3	2,8
<u>Porez na dohodak</u>	64,9	66,4	<u>2,4</u>	59,8	59,9	0,3	124,6	126,3	<u>1,4</u>
Porez na dobit	51,1	50,6	-0,9	44,3	45,8	3,3	95,4	96,4	1,1
<u>Porezi građana</u>	21,3	23,5	<u>10,4</u>	2,3	2,4	2,2	23,6	25,9	<u>9,6</u>
Ostali porezi	0,3	0,3	6,4	1,5	3,4	122,4	1,8	3,7	103,6
Ostale takse, kazne i naknade	92,3	105,5	14,3	70,5	68,5	-2,8	162,8	174,1	6,9
Doprinosi	617,9	627,3	1,5	303,6	294,1	-3,1	921,5	921,4	0,0
<u>PIO</u>	340,5	345,7	<u>1,5</u>	160,7	161,0	0,2	501,2	506,7	<u>1,1</u>
<u>Zdravstvo</u>	249,2	252,9	1,5	121,1	112,0	<u>-7,6</u>	370,3	364,8	<u>-1,5</u>
Nezaposleni	28,2	28,7	1,9	8,4	8,1	-3,2	36,6	36,9	0,7
Dječija zaštita	-	-	-	12,4	12,0	-3,6	12,4	12,0	-3,6
Zapošljavanje invalida	-	-	-	0,9	0,9	4,8	0,9	0,9	4,8
UKUPNO	847,7	873,6	3,1	482,0	474,1	-1,6	1.329,7	1.347,7	1,4

Izvor: Entitetske poreske uprave

III CIJENE, MONETARNI I FINANSIJSKI SEKTOR

Cijene

- ***Rast cijena u BiH u K1 2013. godine znatno niži u odnosu na 2012. godinu;***
- ***Smanjenje cijena obuće i odjeće i zdravstva kao i sporiji rast cijena u kategorijama hrane i bezalkoholnih pića, transporta te stanovanja i energenata u odnosu na 2012. godinu osnovni faktori skromnog rasta cijena u BiH.***

U BiH je u K1 2013. godine registrovana rast cijena od 0,8% g/g. Jedino je u kategorijama odjeće i obuće²⁵ i zdravstva zabilježeno smanjenje cijena što je sveukuno doprinijelo sporijem rastu cijena u BiH.

Svjetske cijene hrane su u K1 2013. godine nastavile rasti²⁶ ali se primjećuje da je stopa rasta u martu ipak nešto niža što ukazuje na moguću stabilizaciju cijena hrane. U BiH u istom kvartalu kategorija hrane i bezalkoholnih pića je zabilježila rast cijena od 1,9% g/g prvenstveno zbog cijena hrane dok su bezalkoholna pića pojeftinila. Međutim, i u BiH je primjetno postepeno usporavanje rasta cijena hrane. Žitarice i proizvodi od mesa su imali skroman rast, dok su ulja, masti, voće i povrće zabilježili nešto brži rast.

Cijene komunalija u BiH se tokom K1 2013. godine nisu značajno mijenjale. Električna energija i gas nisu skupljali u 2013. godini dok je voda skuplja za 5,8% u odnosu na prvi kvartal 2012. Time su usluge u kategoriji stanovanja, vodosnadbijevanja, električne energije, plina i drugih energenata poskupile za 1,3% g/g u posmatranom kvartalu.

Za razliku od 2012. godine kada je zabilježen značajan rast cijena u kategoriji transporta, u K1 2013. godine je registrovan izrazito skroman rast cijena posmatrane kategorije (0,5% g/g). Smanjenje cijena goriva i maziva u prvom kvartalu 2013. godine (0,2% g/g) najviše je doprinijelo usporenom rastu cijena posmatrane kategorije. U istom periodu prosječne svjetske cijene nafte (UK Brent) su smanjene.²⁷

Jedina kategorija koja bilježi nešto brži rast cijena je alkohol i duvan. Nastavak procesa usklađivanja²⁸ akciza na cigarete sa EU legislativom uticao je na poskupljenje duvanskih proizvoda od 8,2% g/g u K1 2013. godine što je sveukupno uvećalo cijene kategorije alkohola i duvana.

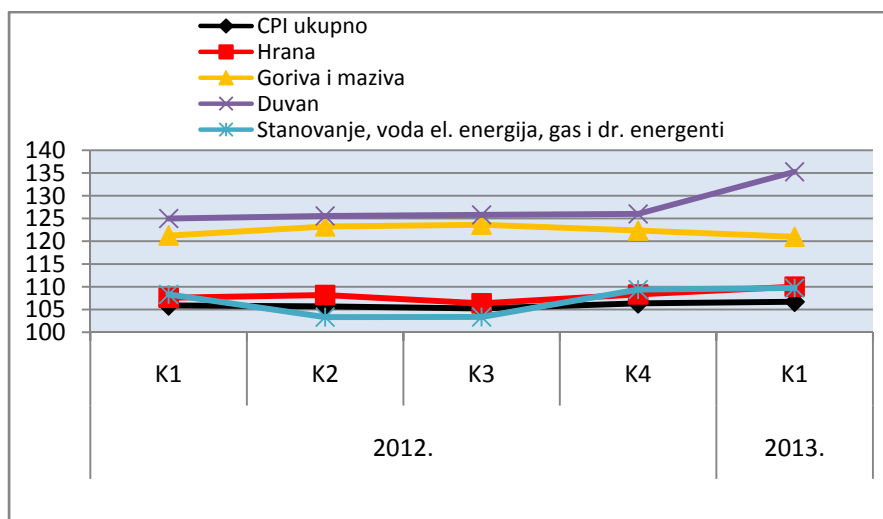
²⁵ Zbog promjene metodologije u skladu sa preporukama MMF-a, direktno su korigovani podaci u kategoriji „Odjeća i obuća“ te indirektno, kroz ponder, ukupan CPI indeks kad je u pitanju godišnja stopa promjene. Ove korekcije su neophodne da bi se realnije prikazale promjene nivoa cijena na koje je uticala promjena metodologije. Izvor: Priopćenja BHAS.

²⁶ Indeksa hrane u K1 2013. godine je uvećan za 7,1% g/g dok je u martu 2013. godine međugodišnji rast iznosio 3,8%. Izvor: MMF baza podataka.

²⁷ Cijena nafte, UK brent, je u K1 2013. godine smanjena za 4,8% g/g. Izvor: MMF baza podataka.

²⁸ Odlukom o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete za 2013. godinu predviđeno je da se posebna akciza poveća sa 0,60 KM na 0,75 KM po kutiji cigareta, a minimalna akciza na cigarete iznosi 1,82 KM po kutiji cigareta. Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje.

Grafikon 7: Indeks potrošačkih cijena (2010=100)

Izvor: BHAS, DEP kalkulacije

Razvoj monetarnog sektora

Novčana masa (M2) na kraju prvog kvartala 2013. godine iznosila je 15,1 mlrd. KM. U odnosu na isto razdoblje prošle godine veća je za 5,7%, dok je u odnosu na kraj 2012. godine povećanje iznosilo 1,5%. Rast M2 rezultat je rasta i neto domaće aktive (NDA) i neto strane aktive (NSA) kako na godišnjoj razini, tako i odnosu na kraj godine. NDA zabilježila je povećanje u odnosu na isto razdoblje prošle godine od 4,2%, a u odnosu na kraj godine 1,2%. Kao i u 2012. godini, rast potraživanja od domaćih sektora doveo je do rasta NDA. NSA je na godišnjoj razini zabilježila povećanje u iznosu od 8,8%, a u odnosu na kraj 2012. godine 2,0%. Pozitivan godišnji rast NSA rezultat je povećanja inozemne aktive centralne banke (3,5% g/g) i smanjenja inozemne pasive komercijalnih banaka (-6% g/g). Inozemna pasiva CB također je zabilježila pozitivan godišnji rast, međutim ima jako mali udjel u ukupnoj inozemnoj pasivi. Inozemna aktiva komercijalnih banaka zabilježila je negativan trend (-1,1% g/g). Međutim, pozitivan doprinos inozemne aktive CB rastu ukupne inozemne aktive bio je veći u odnosu na negativan doprinos inozemne aktive komercijalnih banaka.

Monetarni agregati M1 i QM, odnosno novac u užem smislu i kvazi novac, zabilježili su povećanje u prvom kvartalu 2013. godine u odnosu na isto razdoblje prošle godine (2,7% i 7,9%, respektivno), kao i u odnosu na kraj godine (1,6% i 1,3%, respektivno). Rast M1 i QM rezultat je rast svih komponenti koje ulaze u njihov sastav što se može vidjeti u narednoj tabeli.

Tabela 5: Monetarni agregati M1, QM i M2 (u mil. KM, na kraju razdoblja)

	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	M1	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u inozemnoj valuti	Ostali depoziti u inozemnoj valuti	QM	M2
1	2	3	4=2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
I-III 2012.	2.330,1	3.745,4	6.075,5	2.377,3	1.060,0	4.794,7	8.232,0	14.307,5
I-III 2013.	2.403,2	3.839,2	6.242,4	2.715,7	1.061,7	5.107,1	8.884,5	15.126,9
Stopa rasta g/g								
I-III 2013.	3,1%	2,5%	2,7%	14,2%	0,2%	6,5%	7,9%	5,7%

Izvor: Centralna banka BiH

Primarni novac (M0), za razliku od 2012. godine kada je gotovo u svim mjesecima imao negativan godišnji rast, u prvom kvartalu 2013. godine zabilježio je pozitivno kretanje. M0 je na kraju promatranog razdoblja iznosio 5,6 mlrd. KM, a stopa rast iznosila je 3,3% g/g. Pozitivan godišnji rast gotovine izvan monetarnih vlasti (2,4%) i depozita banaka kod monetarnih vlasti (4,8%) doveli su i do rast M0. Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti imaju zanemarivo učešće u M0, pa njihovo kretanje ne može bitno utjecati na M0.

Tabela 6: Primarni novac (u mil. KM, na kraju razdoblja)

Razdoblje	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	M0
1	2	3	4	5=2+3+4
I-III 2012.	2.633,4	2.799,4	30,7	5.463,5
I-III 2013.	2.696,0	2.933,0	12,2	5.641,2
Stopa rasta g/g				
I-III 2013.	2,40%	4,80%	-60,30%	3,30%

Izvor: Centralna banka BiH

Devizne pričuve

Na kraju prvog kvartala 2013. godine devizne pričuve iznosile su 6,3 mlrd. KM i veće su za 216,8 mil. KM, odnosno 3,5% u odnosu na prvu kvartal prethodne godine, dok su u odnosu na kraj godine smanjene za 178 mil. KM, odnosno 2,7%. Dvije najveće kategorije u strukturi deviznih pričuva jesu investicije u vrijednosne papire i depoziti kod nerezidentnih banaka. Investicije u vrijednosne papire zadržale su najveće učešće u deviznim pričuvama (59,5%) i u promatranom razdoblju iznosile su 3,8 mlrd. KM. Potom slijede depoziti kod nerezidentnih banaka s 2,3 mlrd. KM ili 35,6% iznosa deviznih pričuva. Zahvaljujući rastu ovim dvjema kategorijama u odnosu na isto razdoblje prošle godine ostvaren je i rast deviznih pričuva.

Tabela 7: Struktura deviznih pričuva (u mil. KM na kraju razdoblja)

Razdoblje	Zlato	Držanje SDR	Inozemna valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8=2...+...7
I-III 2012.	156,4	1,2	71,5	3.403,7	0,0	2.481,0	6.113,8
I-III 2013.	234,2	2,1	74,9	2.253,6	0,0	3.765,7	6.330,6
Stopa rast g/g							
I-III 2013.	49,7%	75,0%	4,8%	-33,8%	-	51,8%	3,5%
Učešće u deviznim pričuvama							
I-III 2013.	3,7%	0,0%	1,2%	35,6%	0,0%	59,5%	100,0%

Izvor: Centralna banka BiH

Pokrivenost primarnog novca deviznim pričuvama iznosila je 112,2%, dok je pokrivenost novčane mase deviznim pričuvama iznosila 41,8%, što pokazuje da su kriteriji za održanje valutnog odbora ispoštovani. Također, pokrivenost prosječnog uvoza roba i usluga deviznim pričuvama iznosila je 6,1 mjeseca²⁹.

Obvezna pričuva

Jedini instrument monetarne politike koji CB BiH može koristiti kako bi utjecala na likvidnost bankarskog sektora jeste instrument obvezne pričuve. Stope obvezne pričuve nisu se mijenjale u prvom kvartalu 2013. godine, tako da na depozite i pozajmljena sredstva s ugovorenim rokom dospjeća do jedne godine stopa obvezne pričuve i dalje iznosi 10%, a na depozite i pozajmljena sredstva s ugovorenim rokom dospjeća preko jedne godine iznosi 7%.

Prosječan saldo na računu obveznih pričuva komercijalnih banaka³⁰ kod CB BiH na kraju prvog kvartala 2013. godine iznosile su 2,9 mlrd. KM i veće su za 5,5% u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Prosječno stanje na računu obveznih pričuva povećalo se zbog povećanja prosječnih obveznih pričuva, odnosno osnovice, kao i zbog povećanja sredstava iznad obvezne pričuve koje banke drže na računu kod Centralne banke. U prvom kvartalu 2013. godine komercijalne banke u BiH na računu obvezne pričuve imale su 2,3 puta više sredstava od porebnih za održavanje obvezne pričuve. Iznosi pojedinih stavki kao i godišnje stope promjene dani su u tabeli ispod.

²⁹ Koeficijent pokazuje da se 6,1 mjesec prosječnog uvoza roba i usluga može financirati deviznim pričuvama CBBiH, u slučaju financiranja deficita tekućeg računa. Prema teoriji međunarodne trgovine ukupne devizne pričuve bi trebale pokrivati najmanje 3 mjeseca prosječnog uvoza. Ukupan uvoz roba i usluga dobiven je na osnovu uvoza roba i uvoza usluga u prva tri mjeseca 2013. godine prema platnoj bilanci. Izvor podataka za devizne pričuve i planu bilancu je CB BiH.

³⁰ Prosječan saldo na računu obveznih pričuva komercijalnih banaka kod CB BiH čine prosječne obvezne pričuve koje banke moraju držati na računu CB BiH i višak sredstava (slobodne pričuve) koje banke drže kod CB BiH. Znači to su ukupna sredstva koje komercijalne banke drže na računu obveznih pričuva kod CB BiH.

Tabela 8: Prosječne obvezne pričuve (u mil. KM, na kraju razdoblja)

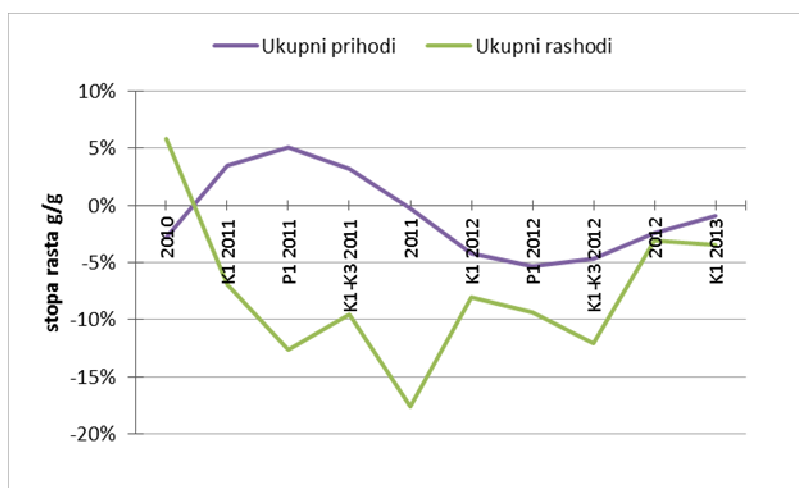
Razdoblje	Osnovica za obračun obvezne pričuve	Prosječne obvezne pričuve	Višak iznad obvezne pričuve	Prosječan saldo računa obveznih pričuva kod CBBiH
1	2	3	4	5=3+4
I-III 2012.	14.659,3	1.250,3	1.540,3	2.790,5
I-III 2013.	14.893,7	1.264,9	1.678,6	2.943,5
Stopa rast g/g				
I-III 2013.	1,6%	1,2%	9,0%	5,5%

Izvor: Centralna banka BiH

Bankarski sektor u BiH

Bankarski sektor u BiH u prvom kvartalu 2013. godine ostvario je ukupan finansijski rezultat od 54,5 mil. KM što u odnosu na isto razdoblje prošle godine predstavlja uvećanje od 7,9 mil. KM³¹. Isti trend je nastavljen iz 2012. godine, odnosno i ukupni prihodi i ukupni rashodi i dalje bilježe negativne stope rasta na godišnjoj razini, s tim da ukupni rashodi padaju brže od ukupnih prihoda.

Grafikon 8: Kretanje ukupnih prihoda i ukupnih rashoda

Izvor: Entitetske agencije za bankarstvo

Ukupna aktiva³² bankarskog sektora BiH za prvi kvartal 2013. godine iznosila je 22,3 mlrd. KM. I dalje je prisutan nizak rast bilančne sume na godišnjoj razini. Stopa rast ukupne aktive iznosila je 3,4% g/g i postignuta je prvenstveno pozitivnom rastu potraživanja od domaćih sektora, a potom i pričuvama banaka kod CB BiH. S druge strane, inozemna aktiva nastavlja negativan trend kretanja zahvaljujući smanjenju ostalih depozita u inozemnoj valuti koji imaju najveće učešće u inozemnoj aktivu. Međutim vidno je usporavanje negativnog rasta inozemne aktive koji je za prvi kvartal iznosio -1,1% g/g, a na kraju 2012. godine -8,0% g/g. Rast ukupne pasive rezultat je prvenstveno rasta prenosivih i

³¹ Podaci iz izvješća o dobitku/gubitku bankarskog sektora BiH dobiveni su prema izvješćima o dobitku/gubitku bankarskog sektora RS i FBiH i ne radi se o konsolidiranim podacima na razini BiH. Također, podaci o kvaliteti kreditnog portfolija na razini BiH dobiveni su prema podacima za bankarski sektor FBiH i RS. Izvori podataka za bankarske sektore RS i FBiH su entitetske agencije za bankarstvo.

³² Izvor podataka za bilancu stanja poslovnih banaka, kao i za kredite i depozite jeste CB BiH. Iznosi kredita i depozita, kako ukupnih tako i po pojedinim sektorima predstavljaju stanja na kraju razdoblja.

ostalnih depozita domaćih sektora i u domaćoj i u inozmenoj valuti koji čine više od pola ukupne pasive, a potom dioničkog i drugog kapitala, ostalih stavki i uzetih kredita. Negativan rast g/g zabilježili su depoziti centralne vlade i inozemna pasiva zbog smanjivanja kako kredita, tako i zbog ostalih depozita nerezidenata u inozemnoj valuti.

Ukupni krediti plasirani domaćim sektorima u BiH na kraju prvog kvartala 2013. godine iznosili su 16,0 mlrd. KM i veći su u odnosu na isto razdoblje prošle godine za 3,6%. Zabilježena godišnja stopa rasta je nešto usporenija u odnosu na istu prošle godine. Struktura ukupnih kredita po sektorima bilježi vrlo male promjene. Krediti sektora nefinancijskih poduzeća i sektora stanovništva i dalje čine najveći dio ukupnih kredita (94,1%), dok je u prvom kvartalu 2012. godine taj iznos bio 95,0%. Ovo manje smanjenje učešća kredita nefinancijskih poduzeća i stanovništva, odrazilo se na manje povećanje učešća kredita plasiranih sektoru opće vlade. Krediti plasirani sektoru opće vlade i dalje bilježe visoke stope rasta zbog neusklađenosti javnih prihoda i javnih rashoda, međutim stopa rasta je usporila u odnosu na prošlu godinu. Krediti općoj vladi u promatranom razdoblju iznosili su 835,7 mil. KM i veći su za 23,2% u odnosu na prvi kvartal 2012. godine. Krediti nefinancijskim poduzećima iznosili su 8,3 mlrd. KM i zabilježili su stopu rasta od 3,7% g/g, dok su krediti sektoru stanovništva iznosili 6,8 mlrd. KM i zabilježili stopu rasta od svega 1,5% g/g.

I dalje je prisutno pogoršanje kvalitete kreditnog portfolija, odnosno smanjivanje učešća kredita A kategorije (dobra aktiva), a povećanje učešća kredita kategorije od C – E (nekvalitetni krediti) u ukupno plasiranim kreditima pravnim i fizičkim osobama.

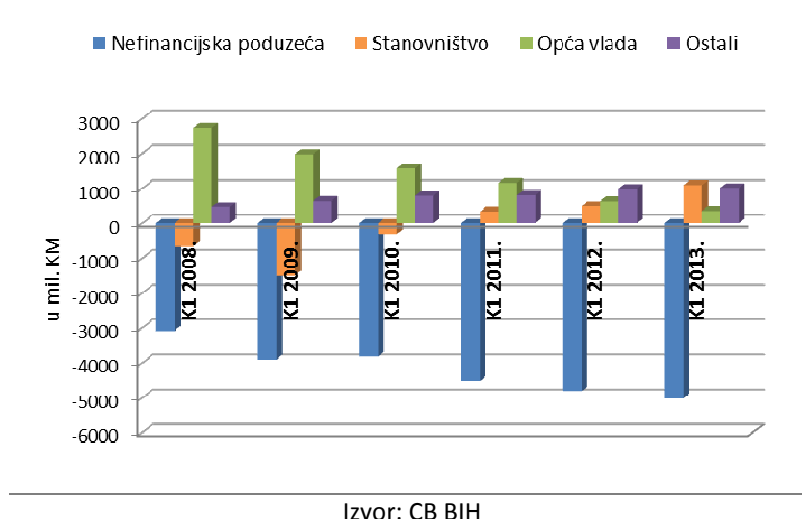
Tabela 9: Kvaliteta kreditnog portfolija u BiH

Razdoblje	A	B	C	D	E
K1 2012	76,8%	11,1%	3,4%	3,4%	5,3%
2012	76,7%	10,0%	3,5%	4,1%	5,6%
K1 2013	76,2%	10,1%	3,8%	4,3%	5,7%

Izvor: Entitetske agencije za bankarstvo

Ukupni depoziti u prvom kvartalu dosegli su iznos od 13,5 mlrd. KM. Rast od 5,6% g/g ostvaren je prvenstveno zahvaljujući rastu depozita stanovništva (9,8% g/g) koji imaju i najveće učešće u ukupnim depozitima (58,5%). Depoziti sektora stanovništva iznosili su 7,9 mlrd. KM. Promatrajući kretanje kredita i depozita sektora stanovništva, od 2009. godine postoji trend veće sklonosti štednji u odnosu na potrošnju. Iz ovog razloga, danas je sektor stanovništva suficitaran sektor u smislu financijskih sredstava i kao takav financira deficitarne sektore. Pored sektora stanovništva, sektor opće vlade i ostali sektori su također suficitarni sektori, s tim, da zbog načina vođenja fiskalne politike u BiH, postoji konstantan trend smanjenja neto štednje opće vlade.

Grafikon 9: Neto štednja domaćih sektora na kraju razdoblja³³

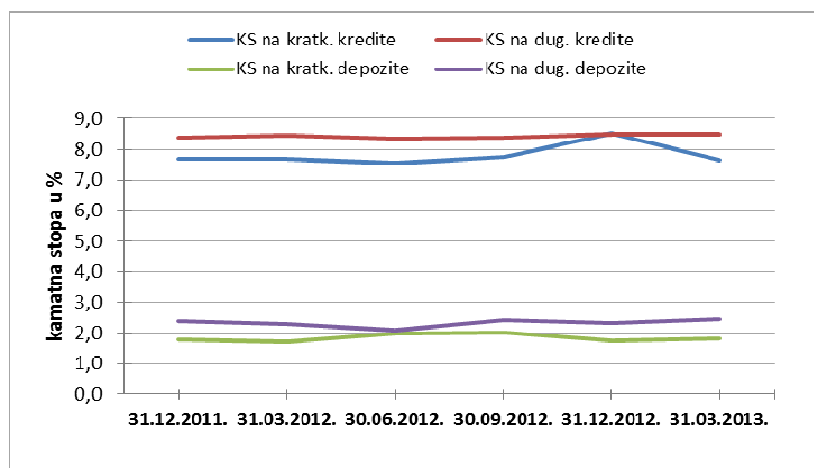

Depoziti nefinancijskih poduzeća prvi su put nakon više od dvije godine zabilježili pozitivnu godišnju stopu promjene. U promatranom razdoblju iznosili su 3,3 mlrd. KM, a stopa rasta iznosila je 2,8% g/g, naravno na smanjenu osnovicu. Najveći zabilježeni iznos depozita nefinancijskih poduzeća bio je 3,8 mlrd. KM i zabilježen je u kolovozu 2008. godine³⁴.

U istom razdoblju, depoziti opće vlade iznosili su 1,2 mlrd. KM i manji su u odnosu na isto razdoblje prošle godine za 115,0 mil. KM. Depoziti ostalih sektora iznosili su 1,1 mlrd., a stopa promjene bila je 3,3% g/g.

Kamatne stope na kredite u 3. mjesecu 2013. godina nisu zabilježila značajnije promjene u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Prosječna ponderirana kamatna stopa na ukupne kredite iznosila je 7,99%, na dugoročne kredite 8,49%, a na kratkoročne kredite 7,65%. Značajna promjena, odnosno smanjenje zabilježeno je u odnosu na 12. mjesec 2012. godine. Prosječna ponderirana kamatna stopa na kredite zabilježila je smanjenje od 0,52 postotna boda, dok je prosječna ponderirana kamatna stopa na kratkoročne kredite manja za 0,88 postotnih bodova. Dugoročna kamatna stopa nije zabilježila značajnije promjene.

Grafikon 10: Kretanje kamatnih stopa na kredite i depozite u BiH

Izvor: DEP-ove kalkulacije prema podacima entitetskih agencija za bankarstvo

³³ U ostalim sektorima obuhvaćeni su sektori ostalih finansijskih institucija, neprofitnih organizacija i ostali. Sektor opće vlade čine sve razine vlada. Sektor nefinancijskih poduzeća obuhvaća i javna i privatna nefinancijska poduzeća.

³⁴ Podatak CB BiH prema novoj metodologiji statistike finansijskog sektora.

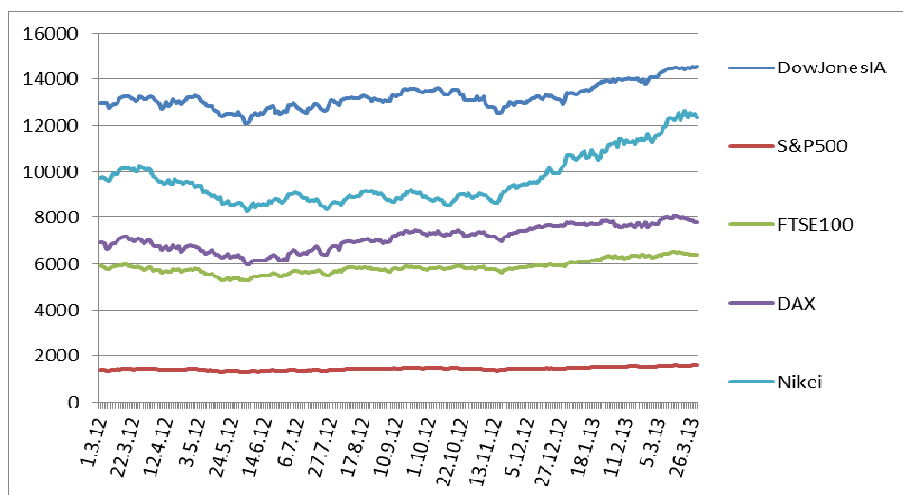
Kamatne stope na depozite imaju blagi trend rasta u odnosu na prošlu godinu. Prosječna ponderirana kamatna stopa na ukupne depozite u 3. mjesecu iznosila je 2,75% i veća je od iste za 0,52 postotna boda. Prosječna ponderirana kamatna stopa na kratkoročne depozite u promatranom razdoblju iznosila je 1,82%, dok je dugoročna kamatna stopa iznosila 2,44%.

Tržište kapitala

- **Glavni berzanski indeksi u Americi su krajem 2012. godine počeli rast koji se nastavio i u prvom kvartalu 2013. godine dok je na evropskom tržištu njemački „DAX“ indeks zadržao uglavnom slične vrijednosti kao i na početku godine.**
- **Berze u zemljama okruženja u martu mjesecu bilježe rast kapitalizacije u odnosu na kraj 2012.godine. „Zagrebačka berza“ ostvaruje rast 8,4%, „Beogradska berza“ 6,8%, dok ukupna kapitalizacija koju bilježi „Sarajevska berza“ i „Banjalučka berza“ ima minimalan rast (1,3%).**
- **Blagi rast Indeksa investicijskih fondova „Sarajevske berze“ i „Banjalučke berze“ (BIFX i FIRS)³⁵, koji je počeo u zadnjem kvartalu krajem 2012. godine, se nastavio do kraja prvoga tromjesečja.**
- **SASX-10 je ostvario od 30.03.2012. do 29.03.2013. godine rast od 2,8 % dok SASX-30 rast od 0,7 %, U istom periodu BIRS je ostvario pad od 0,7 % a ERS-10 (Indeks preduzeća iz sistema Elektroprivrede RS), zabilježio je najveći pad od 12,1 %.**
- **Ukupni promet na BiH berzama u prvome kvartalu 2013. godine je je ostvario rast od 85,1 % u odnosu na promet u istom periodu u 2012. godini.**

Glavni berzanski indeksi u Americi su krajem 2012. godine počeli rast koji se nastavio u prvom kvartalu 2013. godine. Od početka godine do kraja prvoga kvartala „Dow Jones“ (DJIA) je ostvario rast 8,7 % a „Standards&Poors 500“ (S&P500) 7,3 %³⁶. U Aziji je japanski „Nikkei“ rastao 15,4 % dok je u Evropi njemački „DAX“ indeks zadržao uglavnom slične vrijednosti kao i na početku godine.

Grafikon 11: Kretanje najvažnijih indeksa na svjetskim tržištima

Izvor: „WSJ, NYSE, S&P, FTSE, Deutsche boerse, Nikei“

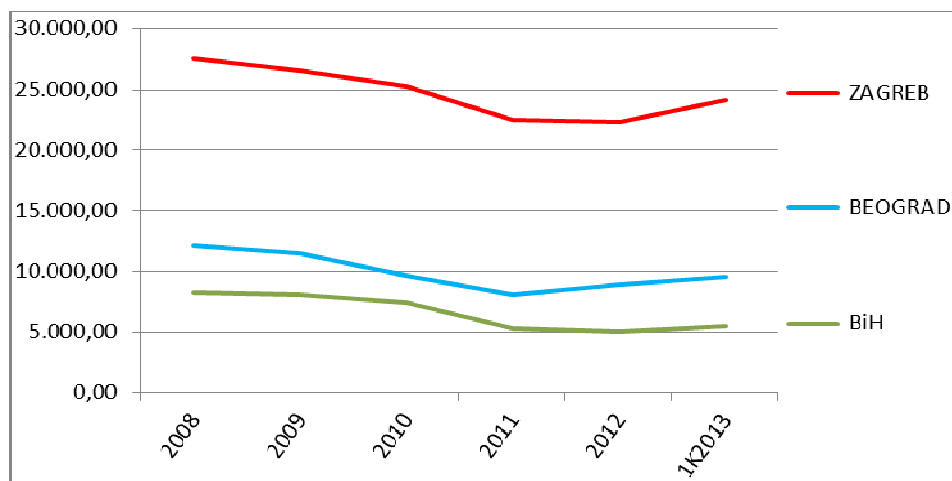
³⁵ Indeksi obje berze izračunati su na osnovu prosječne cijene dionica 11 najuspješnijih investicijskih fondova u slučaju „Sarajevske berze“ (BIFX) i 13 IF-ova „Banjalučke berze“ (FIRS).

³⁶ Rast krajem 2012 .godine- nakon početka programa kupovine obveznica od strane Američkih federalnih rezervi“ (Federal reserve bond buying program) a sličan program provodi i „Japanska centralna banka“ (BOJ - Bond-Buying Plan).

Tržišna kapitalizacija

Berze u zemljama okruženja u mjesecu martu bilježe rast kapitalizacije u odnosu na kraj 2012. godine. Zagrebačka ostvaruje rast 8,4 %, Beogradska 6,8 % dok ukupna kapitalizacija koju bilježi „Sarajevska berza“ i „Banjalučka berza“ ima minimalan rast (1,3%) u prva tri mjeseca.

Grafikon 12: Tržišna kapitalizacija u milionima USD u zemljama iz okruženja

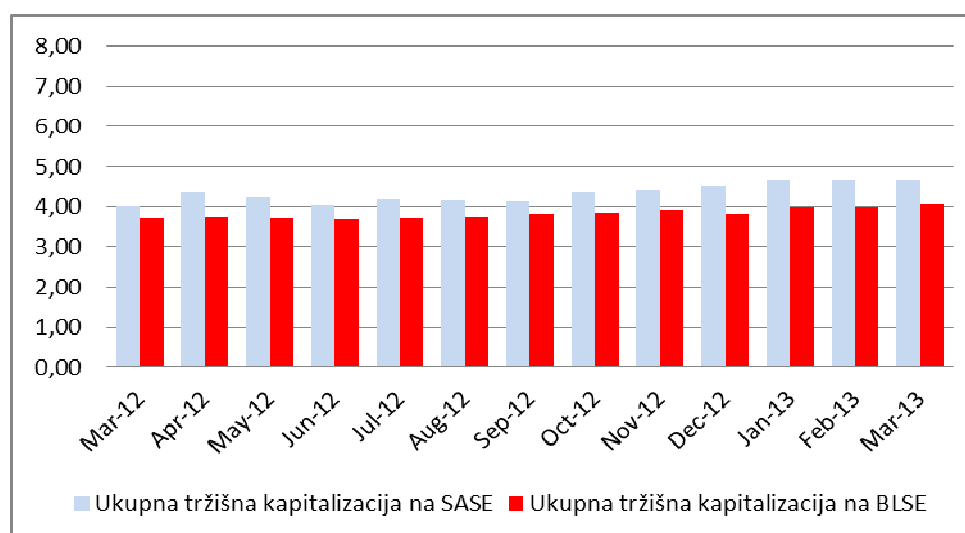

Izvor:FEAS(Federation of Euro-Asian Stock Exchanges)

Ukupna tržišna kapitalizacija³⁷ „Sarajevske berze“ i „Banjalučke berze“ (SASE i BLSE) na kraju prvog tromjesječja 2013. godine iznosila je 8,44 milijardi KM što predstavlja rast od 9,2 % u poređenju sa iznosom kapitalizacije na kraju istog perioda u 2012. godini.

Poredeći vrijednosti kapitalizacije na „Sarajevskoj berzi“ (SASE) na kraju trećeg mjeseca 2013. godine sa ostvarenom vrijednosti u istom periodu 2012. godine zabilježen je rast od 8 %. Kapitalizacija na „Banjalučkoj berzi“ (BLSE) na kraju 2012. godine bilježi rast od 10,4 %.

Grafikon 13: Tržišna kapitalizacija SASE i BLSE u prvom kvartalu 2013. godine

Izvor: SASE i BLSE

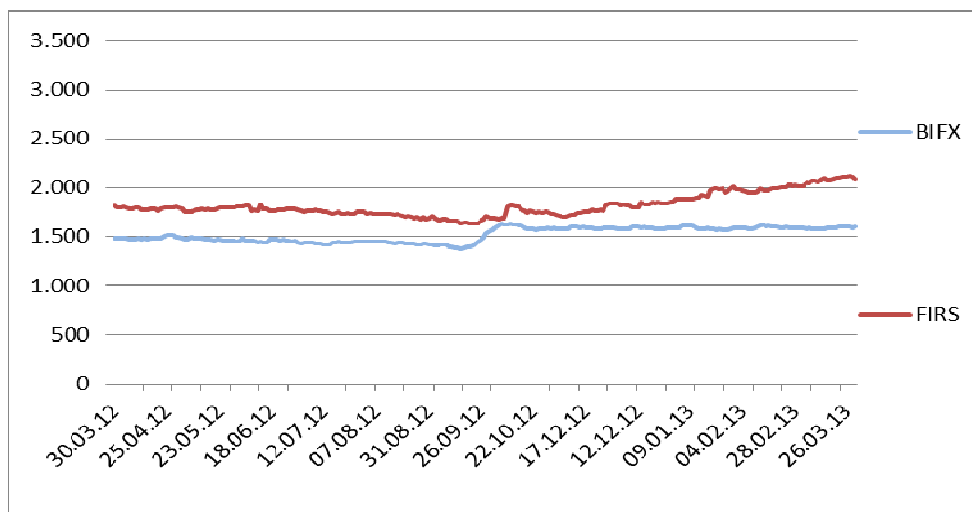
³⁷ Kapitalizacija – zbir produkata cijena dionica i obima dionica kojima se trgovalo na berzama;

Indeksi

Blagi rast indeksa investicijskih fondova „Sarajevske berze“ i „Banjalučke berze“ (BIFX i FIRS)³⁸, koji je počeo u zadnjem kvartalu krajem 2012. godine, se nastavio do kraja prvoga tromjesječja.

Nakon nagloga skoka vrijednosti BIFX indeksa sredinom oktobra³⁹ prošle godine, nastavlja se blagi rast od 7,9 % na godišnjem nivou do kraja mjeseca marta. Za to vrijeme je FIRS ostvario nešto značajniji rast od 15,2 % na godišnjem nivou.

Grafikon 14: Indeksi investicijskih fondova sarajevske i banjalučke berze BIFX i FIRS

Izvor: SASE i BLSE

Sličan trend kretanja vidimo i kod reprezentativnih indeksa „Sarajevske berze“. SASX-10 je ostvario na godišnjem nivou rast od 2,5 % (rast od 19 indeksnih poena) dok SASX-30 4,1 % (rast od 38 indeksnih poena). U periodu od 30.03.2012. do 29.03.2013. godine vrijednost SASX-10⁴⁰ je rasla usljed promjene vrijednosti cijena dionica firmi koje ulaze u sastav indeksa. U januaru mjesecu je vrijednost dionica „BH Telecom“ d.d. Sarajevo rasla 9,3 % dok je vrijednost dionica „JP HZHB“ Mostar rasla 9,87 %⁴¹.

U istom periodu BIRS je od 30.03.2012. do 29.03.2013. godine ostvario pad od 4,1 % gdje su najveći uticaj imali rast imale dionice „Rafinerija Nafta“ AD Brod u februaru 45,4 %, dok su najveći pad imale dionice „Birač“ AD Zvornik koje su u januaru pale 18,8 % te u februaru 16,7 % te pad dionica „Rafinerija ulja“ AD Modriča u januaru od 13,1 % i mjesecu martu pad od 22,4 %.

ERS-10 (Indeks preduzeća iz sistema Elektroprivrede RS), zabilježio najveći pad od 12,1 %. U strukturi indeksa na pad su najviše utjecali pad vrijednosti dionica emitenata u januaru mjesecu

³⁸Indeksi obje berze izračunati su na osnovu prosječne cijene dionica 11 najuspješnijih investicijskih fondova u slučaju „Sarajevske berze“ (BIFX) i 13 IF-ova „Banjalučke berze“ (FIRS).

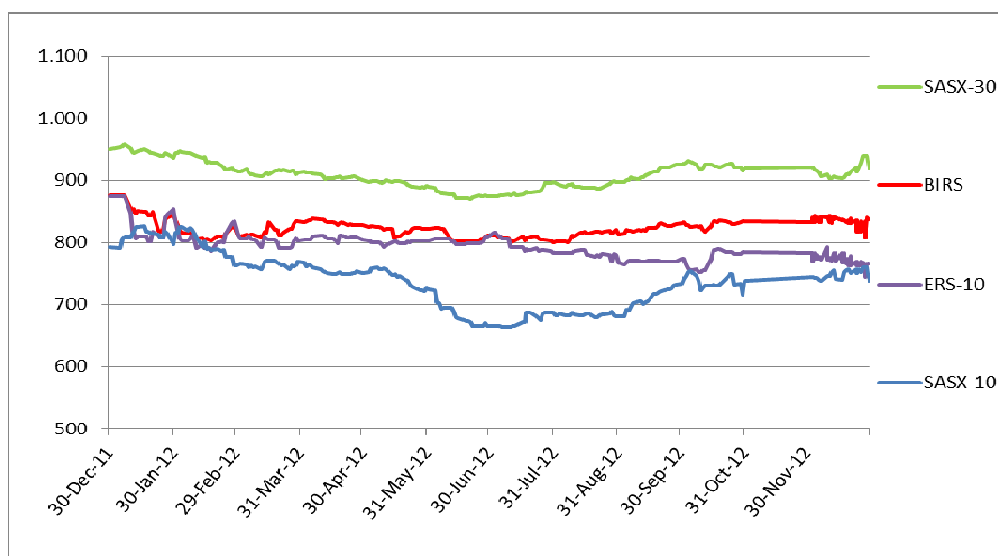
³⁹„DSZ Ljubljana“ je prodala svoje učešće u fondu ZIF „Bosfin“ što je rezultiralo naglim rastom vrijednosti dionica i posredno rastom od 110,28 % vrijednosti BIFX indeksa.

⁴⁰SASX-10 je benchmark indeks Sarajevske berze – burze vrijednosnih papira koji prati kretanje cijena prvih 10 kompanija na tržištu (izuzimajući investicijske fondove) mjereno po tržišnoj kapitalizaciji i frekvenciji trgovanja. Ovaj indeks nije ograničen samo na jedan tržišni segment; u njegov sastav mogu biti uvršteni kako emitenti sa Kotacije, tako i sa Slobodnog tržišta. SASX-10 je cjenovni, ponderisani indeks, pri čemu se kao ponder koristi tržišna kapitalizacija emitenata.

⁴¹U trenutni sastav ulaze : „BH Telecom d.d.“ Sarajevo 20,0 %, „JP Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo 20,0 %, „JP Elektroprivreda HZHB“ Mostar 14,89 %, „Hrvatske Telekomunikacije“ d.d. Mostar 13,18 %, „Bosnalijek“ d.d. Sarajevo 6,93 %, „Fabrika duhana Sarajevo“ d.d. Sarajevo 5,18 %, „Energoinvest“ d.d. Sarajevo 3,03 %, „Sarajevo Osiguranje“ d.d. Sarajevo 1,81 %, „IK Banka“ d.d. Zenica 1,6 % i „Tvornica Cementa Kakanj“ d.d. Kakanj 13,36 %.

„Elektrohercegovina AD“ Trebinje 13,9 % i RITE Ugljevik AD Ugljevik od 17,1 % te u mjesecu martu „Elektrobijeljina AD“ Bijeljina 13,1 %.

Grafikon 15: Indeksi najuspješnijih kompanija na Sarajevskoj i Banjalučkoj berzi(SASX-10, SASX-30 i BIRS) i indeks preduzeća iz sistema Elektroprivrede RS-a (ERS-10)

Izvor: SASE i BLSE

BATX (Bosnian Traded Index)

„Bosanski Traded Indeks“ (BATX) je kapitalizovano ponderirani cijenovni indeks⁴², koji se sastoji od najlikvidnijih i najviše kapitaliziranih dionica, kojima se trguje na „Sarajevskoj berzi“ i „Banjalučkoj berzi“. Indeks se računa u stvarnom vremenu uz vrijednosti izražene u EUR, USD i KM. U zadnjem izmjenjenom sastavu učestvuju: „BH Telecom“(23,9%), „Bosnalijek“ dd Sarajevo (15,1 %), „Fabrika Duhana Sarajevo“ dd Sarajevo (12,5 %), „JP Elektroprivreda BIH“ (16,1 %), „Nova Banka“ AD Banja Luka (5,7 %), „Telekom Srpske“(26,7 %).

Početni datum listiranja BATX na „Bečkoj berzi“ je bio 01.12.2009. godine. Poredeći vrijednost BATX ostvarenu vrijednost 29.03.2013. godine sa vrijednošću koju je imao 30.03.2012. godine evidentiran je rast od 19,4 %. Poredeći vrijednost BATX sa indeksima zemalja iz regiona vidimo da je BATX imao najveći rast. Hrvatski index-CROAX (Croatian Traded Index) jerastao za 6,5 %, dok je Srbijski index-SRX (Serbian Traded Index) ostvario rast od 7,7 %.

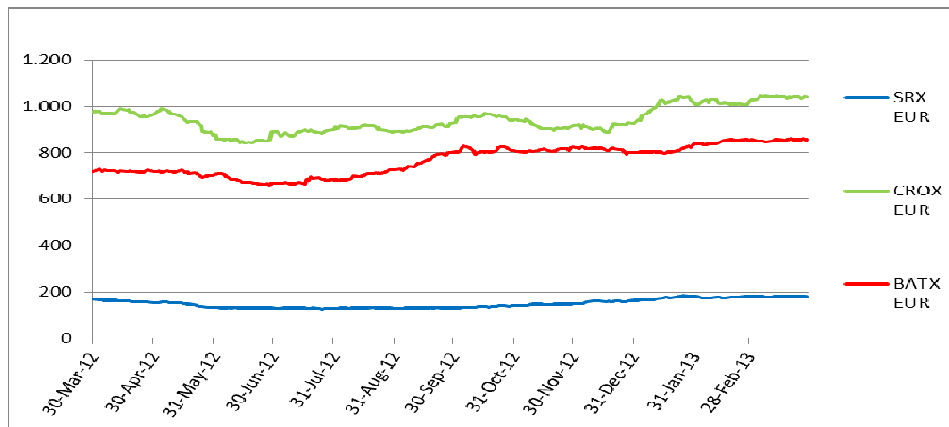
Tabela 10: Usporedni prikaz vrijednosti indeksa iz regiona (30.12.2012.-29.03.2013.godine)

	SRX EUR	CROX EUR	BATX EUR
30-Mar-12	169	978	718
29-Mar-13	182	1.041	857

Izvor: Bečka Berza („Wiener Boerse“)

⁴²Indeks u kojem je cijena određena cijenom pojedinih dionica, ponderiranih za ukupnom tržišnom vrijednosti. Ako je cijena dionice (komponente indeksa) promjene, njegov učinak na indeks u cjelini je proporcionaln cijeni dionica pomnožen brojem dionica tvrtke. To znači da će promjene u cijeni utjecati na indeks više ako (komponenta) kompanija ima veću vrijednost.

Grafikon 16: Uporedni prikaz vrijednosti Indeksa zemalja iz regiona listiranih na „Bečkoj berzi“ (SRX-Srbija, CROX-Hrvatska, BATX-BiH)

Izvor: Bečka Berza (Wiener Boerze)

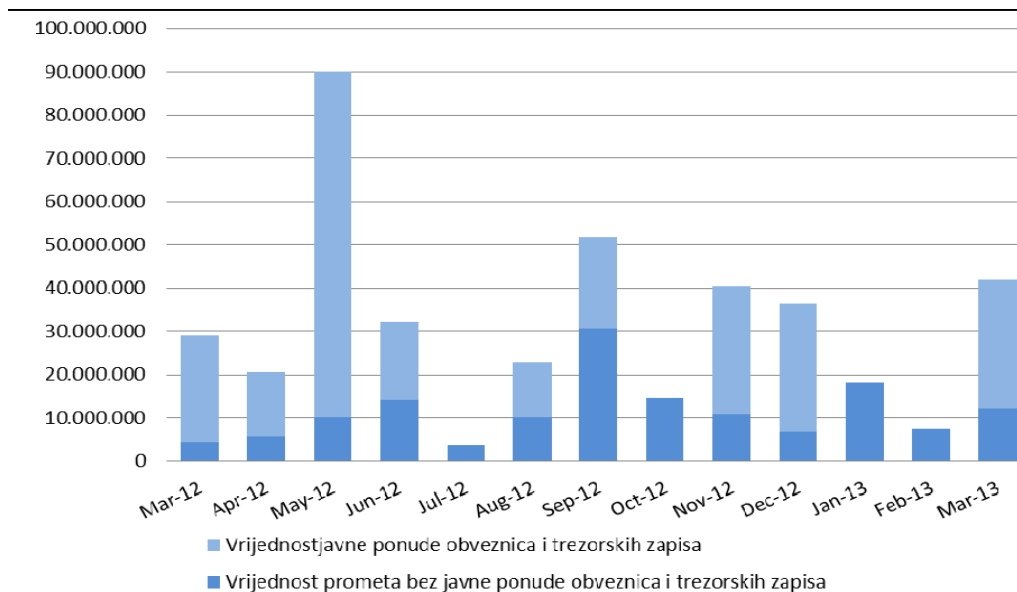
Ukupni promet

Ukupni promet na bh. berzama u prvome kvartalu 2013. godine je iznosio 192,9 miliona KM, što predstavlja rast prometa od 85,1 % u odnosu na promet u istom periodu u 2012. godini.

Ukupan promet na SASE u prvome tromjesečju 2013. godine je iznosio 67,4 miliona KM što čini 34,9 % od ukupnog prometa na BiH, te je ostvario rast od 11% u odnosu na promet u istome periodu u 2012. godini. Najveći promet kod kompanija je ostvaren dionicama „Bosnalijek“ d.d. Sarajevo u ukupnom iznosu od 15,6 miliona KM, „BH Telecom“ d.d. Sarajevo u iznosu od 1,4 miliona KM i „Elektrogrupa Jajce“ d.d. Jajce u iznosu od 1,3 miliona KM.

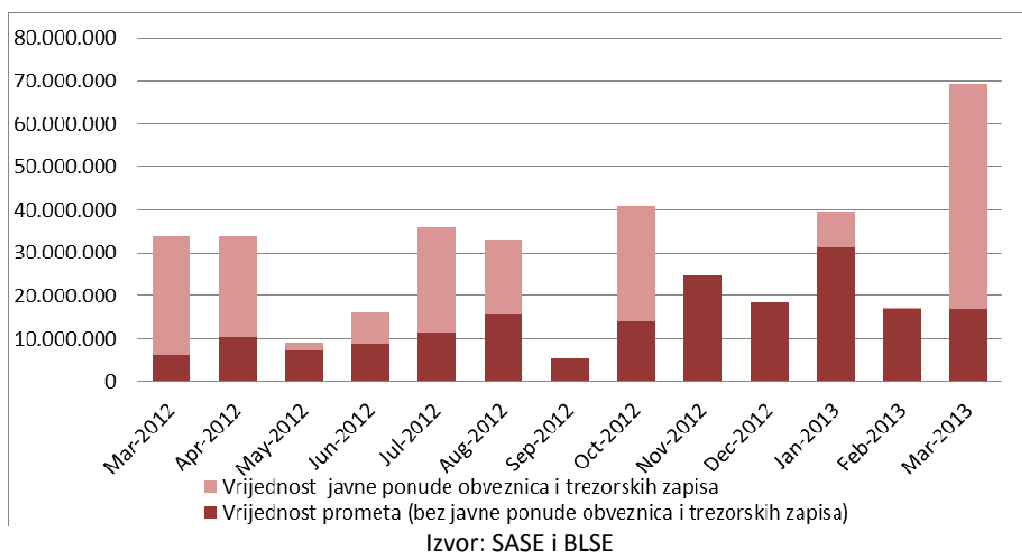
Prodaja obveznica i trezorskih zapisa je iznosila 29,7 miliona KM i manja je za 33,2% od prometa u istom periodu prošle godine. Ostvareni promet bez javne ponude trezorskih zapisa i obveznica u prvome tromjesečju je iznosio 37,6 miliona KM i ostvario je rast od 132,6 % u odnosu na isti period prošle godine.

Grafikon 17: Ukupan promet ostvaren na SASE u 2012.godini

Izvor: SASE

Grafikon 18: Ukupan promet ostvaren na BLSE u 2012. godini

Ukupan promet na BLSE u prvom tromjesečju 2013. godinije iznosio 125,6 miliona KM i bilježi rast od 188,3% u odnosu na ostvareni promet u istom periodu prošle godine i iznosi 65,1 % ukupnog prometa ostvarenog u BiH. Ostvareni promet bez javne ponude trezorskih zapisa i obveznica RS u prvome tromjesečju je iznosio 65,1 milion KM i ostvario je rast od 307,2% u odnosu na isti period prošle godine. U prethodno navedenom periodu najveći promet dionicama je ostvaren „Republika Srpska-izmirenje ratne štete“ u vrijednosti od 15,6 miliona KM dok je kod kompanija ostvaren najveći promet dionicama „Telekom Srpske“ a.d. Banja Luka u iznosu od 2,5 miliona KM i "Rafinerija ulja" AD Modriča 7,8 milion KM. Prodajom obveznica i trezorskih zapisa je prikupljeno 60,4 miliona KM odnosno 119,3 % više nego prošle godine.

IV VANJSKI SEKTOR

- *Očekuje se nastavak oporavka svjetske ekonomije u 2013. godini*
- *Umanjenje deficita na tekućem računu u K1 2013. godine*
- *Smanjenje deviznih rezervi usljed nedostatka spoljnih izvora finansiranja*

Međunarodno okruženje

Svjetska privreda se polako oporavlja od ekonomske krize a stopa rasta svjetske ekonomije (BDP) će i u 2013. godini najvjerojatnije zadržati dinamiku rasta iz 2012. godine (2,3%)⁴³. Dok su izgledi za oporavak ekonomije SAD-a očigledni i potvrđeni rastom od 1,8% u prvom kvartalu 2013. godine, kriza u Evropskoj uniji se nastavlja uz pad BDP-a od 0,7%⁴⁴ mada se čini da su glavni kratkoročni sistemski rizici⁴⁵ izbjegnuti. Očekuje se nastavak fokusa na promovisanje stvaranja radnih mjesta kao i koordinaciju međunarodnih politika kako bi se izbjegla negativna preliivanja.

Zemlje jugoistočne Evrope će u 2013. godini najvjerojatnije zabilježiti blagi rast nakon pada od 1,1% u 2012. godini⁴⁶. Slabi rezultati su odraz nepovoljnih uslova na tržištima glavnih spoljnotrgovinskih partnera i zemalja iz kojih dolaze potencijalni inostrani ulagači ali nedovoljno jakih domaćih ekonomija.

Platni bilans Bosne i Hercegovine

Deficit na **tekućem računu** platnog bilansa BiH za prvi kvartal 2013. godine je prema procjenama Centralne banke BiH iznosio oko 385 miliona KM što je značajno umanjenje (-32%) u odnosu na prvi kvartal 2012. godine. Smanjenje deficita na računu **roba**⁴⁷ (1,8 milijardi KM) za 8% je nastalo kao posljedica povećanja izvoza za 13% dok je uvoz stagnirao, što je najvećim dijelom doprinjelo umanjenju deficita na tekućem računu.

Neto priliv na računu **usluga** je uvećan za 4% a iznosio je oko 480 miliona KM. Najveći priliv u ovoj kategoriji je ostvaren od pružanja usluga unutrašnje dorade i obrade roba za dalji izvoz (oko 310 miliona KM). Prihod od usluga turizma (oko 140 miliona KM) je uvećan za 6%, a najviše noćenja su ostvarili turisti iz susjednih zemalja: Hrvatske (27%) i Srbije (22%)⁴⁸. *Transportne usluge* su blago uvećane, kao i prihod od pružanja *usluga građevinarstva* u inostranstvu (1%). Od ukupne vrijednosti izvršenih građevinskih radova u inostranstvu najveće učešće je ostvareno u Africi (60,7%), Evropi 38,3% i Aziji 1%⁴⁹.

Kao i prethodnih godina značajan neto priliv registrovan je u kategoriji *sekundarni dohodak* (783 miliona KM) sa napomenom da je u ovom kvartalu došlo do smanjenja priliva za 3%. Najveći uticaj na pomenuto smanjenje su imali niži prilivi po osnovu penzija iz inostranstva kao i drugi prilivi vladinog sektora. U okviru ove kategorije više od polovine priliva čine *personalni transferi iz inostranstva* koji su zabilježili rast od 2% u odnosu na prvi kvartal 2012. (dok su godinu prije u istom kvartalu bilježili pad od 1%).

⁴³ Svjetska banka, „Global Economic Prospects“, januar 2013

⁴⁴ Eurostat, Newsrelease indicators, 74/2013, May 17th, 2013.

⁴⁵ Sistemski rizik se odnosi na rizik cjelokupnog finansijskog sistema i/ili tržišta.

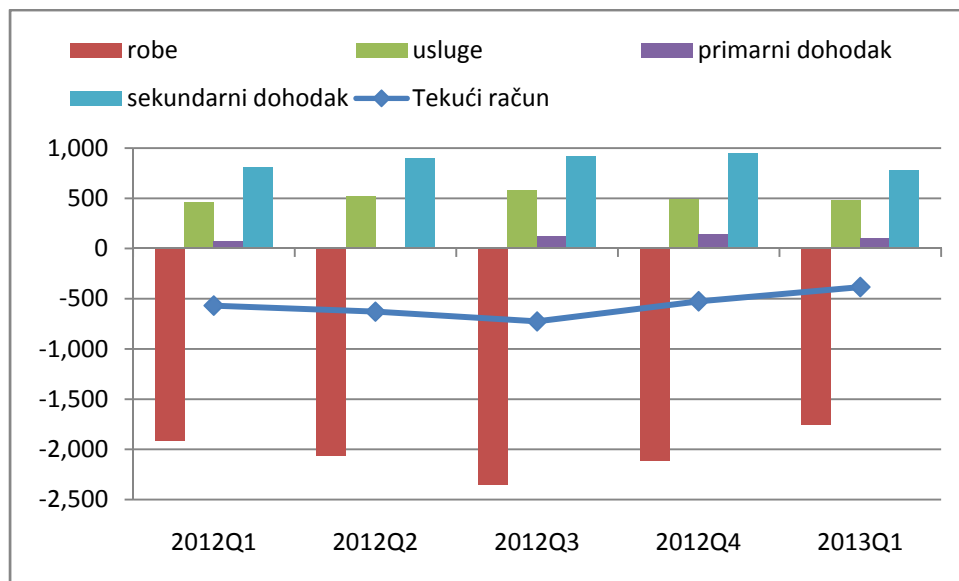
⁴⁶ United Nations, „World Economic Situations and Prospects 2013, update as mid-2013“

⁴⁷ Prema novoj metodologiji izrade platnog bilansa BiH na računu roba se evidentiraju samo redovan uvoz i izvoz dok su vrijednosti dorade i obrade prenesene na račun usluga.

⁴⁸ Izvor: BHAS, Turizam u prvom kvartalu 2013. www.bhas.ba

⁴⁹ Izvor: BHAS, Građevinski radovi u inostranstvu u prvom kvartalu 2013. www.bhas.ba

Grafikon 19: Tekući račun platnog bilansa BiH u milionima KM

Izvor: Centralna banka BiH

Kapitalni račun je uz sve manji značaj u platnom bilansu BiH i u prvom kvartalu 2013. godine zabilježio smanjenje neto priliva (10%), a sa iznosom od oko 60 miliona KM nije uspio pokriti niti jednu šestinu deficita na tekućem računu. Ostali dio finansiranja deficita je omogućen iz **finansijskog računa** i to povećanjem neto priliva od **direktnih stranih investicija** (282 miliona KM), smanjenjem **deviznih rezervi** (168 miliona KM⁵⁰), dok je u okviru **ostalih investicija** vidljivo smanjenje inostranog zaduživanja (naročito sektora vlade⁵¹). *Strana pasiva komercijalnih banaka* (obaveze) je u prvom kvartalu 2013. umanjena za 280,6 miliona KM, što predstavlja blago uvećanje (1%) u odnosu na tokove (umanjenje pasive) iz K1 2012. To je dovelo do kumulativa inostranih obaveza komercijalnih banaka od 3,7 milijardi KM. Povlačenje *strane aktive* je takođe umanjeno (31 milion KM u K1 2013. vs. 191 milion KM u K1 2012.) pa ukupan iznos na kraju posmatranog perioda iznosi 2,5 milijardi KM.

Robna razmjena s inostranstvom

- **Najznačajnija karakteristika u prvom kvartalu 2013. godine je poboljšavanje vanjskotrgovinske razmjene BiH ekonomije i značajno povećanje izvoza, dok je uvoz blago rastao. Bosna i Hercegovina bi trebala do kraja godine nastaviti ovaj trend poboljšanja izvoza što bi značajno doprinijelo smanjenju vanjskotrgovinskog deficita koji je u predhodnim godinama bio u konstantnom rastu.**
- **Zemlje s kojima je BiH najviše trgovala u prva tri mjeseca ove godine su: Hrvatska, Srbija, Njemačka, Italija, Slovenija, Austrija, Turska i Rusija.**
- **S ovim zemljama BiH je ostvarila preko 65% cjelokupnog vanjskotrgovinskog prometa, što znači da je područje vanjske trgovine BiH usko, te da napokon treba učiniti sve kako bi se proširilo područje vanjske prodaje roba iz BiH.**

Trgovina robama (bez usluga) u prvom kvartalu 2013. godine zabilježila je sljedeće:

- Ukupna robna razmjena sa inostranstvom iznosila je 5,3 milijarde KM, što je rezultiralo povećanjem od 3,7% u odnosu na isti period 2012. godine,

⁵⁰ Devizne rezerve su na kraju marta 2013. iznosile 6,3 milijarde KM.

⁵¹ Spoljni dug sektora vlade je na kraju K1 2013. godine iznosio 7,2 milijarde KM.

- Ostvaren je izvoz u iznosu od 1,9 milijardi KM, što je povećanje od 9,7% u odnosu na isti period 2012. godine,
- Uvoz je ostvaren u iznosu od 3,4 milijarde KM; blago je povećana vrijednost uvoza za 0,6% u odnosu na prvi kvartal 2012. godine,
- Spoljnotrgovinski deficit je zabilježen u iznosu od 1,4 milijarde KM i u odnosu na isti period prošle godine umanjen je za 9,3%,
- Pokrivenost uvoza izvozom je zabilježila bolju vrijednost u poređenju sa prošlom godinom i iznosi 56,5%.

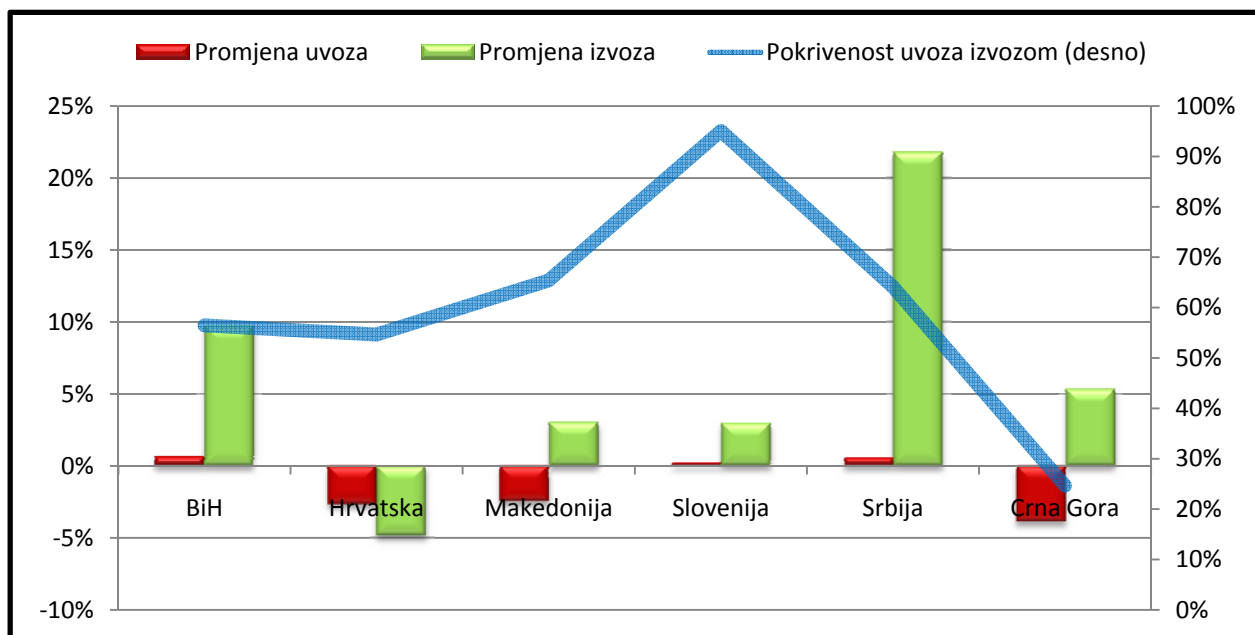
Robna razmjena BiH sa inostranstvom

Tabela 11: Spoljnotrgovinski indikatori za K1 2013. godinu i za prethodne izvještajne periode

U hiljadama KM	K1 2008	K1 2009	K1 2010	K1 2011	K1 2012	K1 2013
Izvoz roba	1.566.943	1.237.417	1.540.938	1.972.482	1.763.760	1.935.677
Promjena izvoza	14,8%	-21,0%	24,5%	28,0%	-10,6%	9,7%
Uvoz roba	3.672.651	2.793.461	2.750.466	3.399.651	3.409.039	3.428.514
Promjena uvoza	27,3%	-23,9%	-1,5%	23,6%	0,3%	0,6%
Trgovinski bilans (Izvoz – Uvoz)	-2.105.708	-1.556.044	-1.209.528	-1.427.169	-1.645.279	-1.492.837
Promjena trgovinskog bilansa	38,7%	-26,1%	-22,3%	18,0%	15,3%	-9,3%
Ukupna trgovina (Izvoz + Uvoz)	5.239.594	4.030.878	4.291.404	5.372.133	5.172.799	5.364.191
Promjena ukupne trgovine	23,3%	-23,1%	6,5%	25,2%	-3,7%	3,7%
Pokrivenost uvoza izvozom	42,7%	44,3%	56,0%	58,0%	51,7%	56,5%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Grafikon 20: Promjene uvoza i izvoza, te stope pokrivenosti uvoza izvozom zemalja regiona za prvi kvartal 2013. godine

Izvor: Agencije za statistiku odabranih zemalja

Struktura robne razmjene BiH sa inostranstvom po proizvodima⁵²

Najznačajnije uvozne stavke u K1 2013. godine su proizvodi mineralnog porijekla gdje dominiraju nafta i naftni derivati; zatim mašine i aparati; bazni metali; proizvodi hemijske industrije te prehrana, dok su najznačajnije izvozne pozicije bazni metali gdje kao i kod uvoza dominiraju aluminij, željezo i čelik, te njihovi proizvodi; rezervni dijelovi za autoindustriju; hemijski proizvodi; razni gotovi proizvodi kao što su namještaj, odjeća i obuća.

Bosna i Hercegovina je u prvom kvartalu 2013. godine ostvarila uvoz u iznosu 3,4 milijarde KM u okviru čega su se najviše uvozili proizvodi mineralnog porijekla (780 miliona KM), gdje dominiraju **nafta i naftni derivati** u iznosu od 550 miliona KM. U odnosu na isti period prošle godine, ostvaren je pad uvoza ove kategorije proizvoda za 3,5%. Padu uvoza doprinjeli su koks koji je ostvario pad uvoza od 2,2%, gas sa padom uvoza od 21%, i električna energija sa padom uvoza od čak 54%. Veći pad uvoza ove kategorije proizvoda onemogućio je uvoz nafte i derivata (rast uvoza od 5,7%) što je posljedica rasta cijena nafte na svjetskom tržištu u odnosu na cijene koje su bilježene tokom istog perioda prošle godine. Bosna i Hercegovina je tokom prvog kvartala ove godine izvezla nafte u vrijednosti od oko 50 miliona, što je skoro duplo manje nego prošle godine.

Drugo mjesto po vrijednosti uvoza zauzimaju **mašine, aparati i mehanički uređaji** čiji je uvoz u prvom kvartalu 2013. godine iznosio 417 miliona KM. U odnosu na prvi kvartal prošle godine, uvoz mašina je veći za 7,1%. Izvoz mašina i aparata iznosi 194 miliona KM, izvoz ove kategorije proizvoda ostavrio je rast od 3,4% u odnosu na isti period prošle godine. Učešće ove kategorije proizvoda u ukupnom izvozu BiH je 10%.

Vrijednost uvoza **proizvoda hemijske industrije** je 344 miliona KM (što čini 10% ukupnog uvoza BiH), a u odnosu na prošlu godinu ostvaren je pad uvoza proizvoda hemijske industrije za 5,1%. Od proizvoda hemijske industrije, kao i u predhodnim godinama BiH je najviše uvozila farmaceutske i kozmetičke proizvode. Na drugoj strani, BiH je izvezla na inostrana tržišta 123 miliona KM hemijskih proizvoda i u odnosu na prvi kvartal 2012. godine, izvoz je povećan za 3,6%. Hemijski proizvodi u ukupnom izvozu imaju učešće od 6,4%.

Značajan udio u strukturi bosanskohercegovačkog uvoza zauzimaju **prehrambene prerađevine** kojih je u prvom kvartalu 2013. godine uvezeno u iznosu od 317 miliona KM, što čini 9,3% ukupnog uvoza BiH slično kao i u prvom kvartalu 2012. godine, međutim uvoz u prvom kvartalu 2013. godine je nešto veći u odnosu na prošlu godinu i to za 11,3% najviše zbog rasta cijena hrane na svjetskim tržištima.

Sljedeća značajna uvozna stavka su svakako **bazni metali** kojih je BiH uvezla u iznosu od 289 miliona KM, a u vrijednosti ukupnog uvoza učestvuju sa 8,4%. Od baznih metala najviše su se uvozili željezo i čelik, njihovi proizvodi, te aluminij i proizvodi od aluminija. Uvoz metala u prvom kvartalu je manji za 1,6% u odnosu na isti period prošle godine.

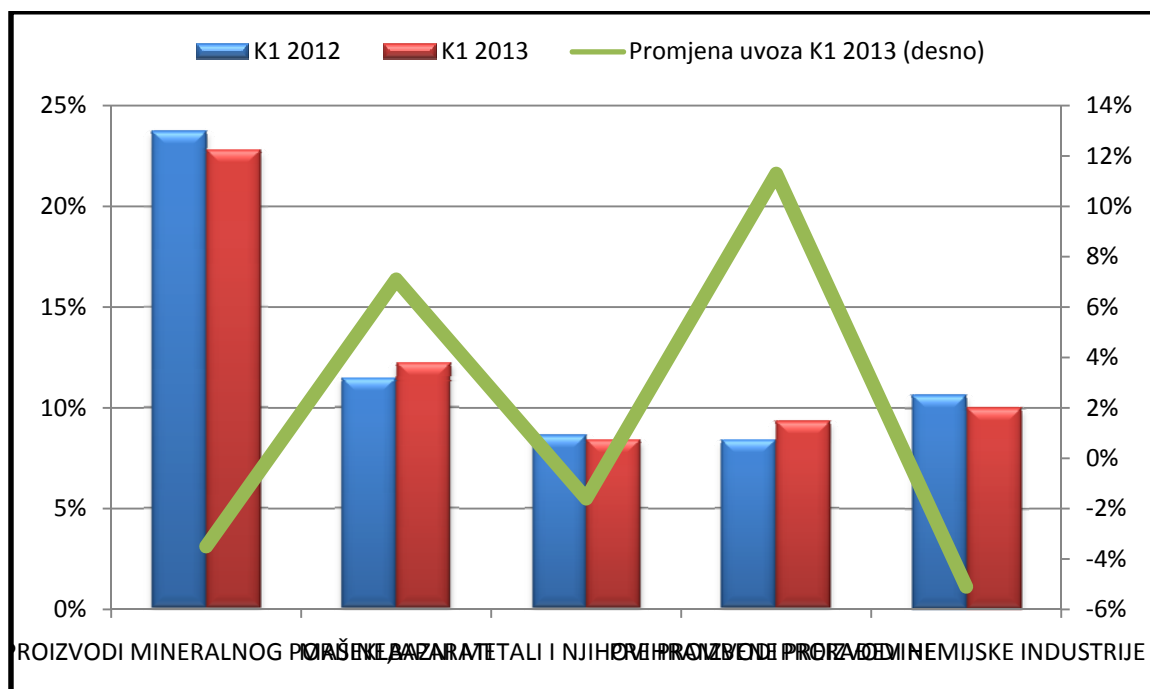
Bazni metali su najznačajnija izvozna pozicija BiH. BiH je u prvom kvrtalu 2013. godine izvezla na svjetska tržišta čak 443 miliona KM baznih metala i u odnosu na prošlu godinu, izvoz baznih metala nažalost doživio je blagi pad od 2,8%. Bazni metali u ukupnom BH izvozu učestvuju sa 23%.

Kategorija raznih proizvoda gdje je uključen **namještaj** u K1 2013. godini ostvarila je izvoz od 216 miliona KM i učešće u ukupnom izvozu od 11,2%. U odnosu na isti period prošle godine izvoz namještaja je doživio rast za 3,8%.

⁵² Prilikom analize podataka kotirana je HS klasifikacija

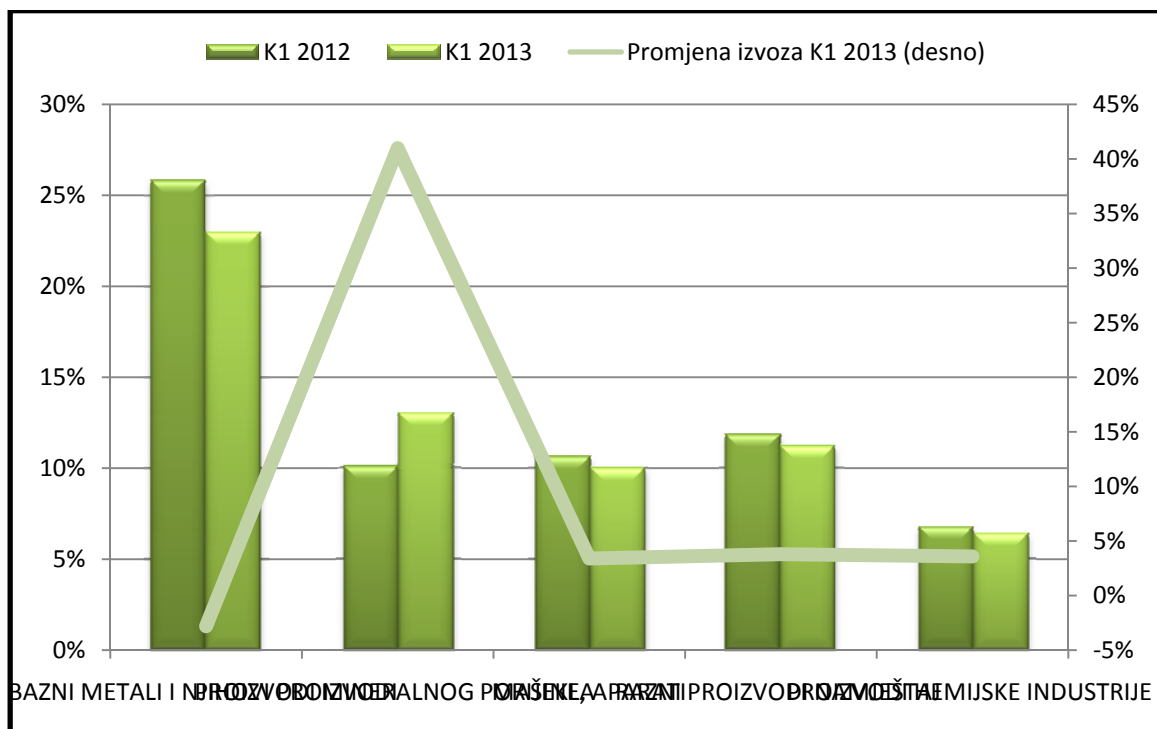
U narednim grafikonima dat je prikaz kategorija proizvoda koji imaju najveće učešće kako u ukupnom uvozu, tako i u ukupnom izvozu u prvom kvartalu 2013. godine.

Grafikon 21: Učešće pojedinih kategorija proizvoda u ukupnom uvozu za K1 2013. godine i za prethodne izvještajne periode

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Grafikon 22: Učešće pojedinih kategorija proizvoda u ukupnom izvozu za K1 2013. godine i za prethodne izvještajne periode

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Struktura robne razmjene BiH sa inostranstvom posmatrano po zemljama porijekla uvozne robe i destinacijama izvoza

Struktura porijekla robe unutar bosanskohercegovačkog uvoza ostvarenog u prvom kvartalu 2013. godine ukazuje na činjenicu da grupu zemalja naših najznačajnijih trgovinskih partnera čini 5 zemalja: Hrvatska, Njemačka, Srbija, Italija i Slovenija. Nabrojane zemlje su ujedno i najveći uvoznici roba iz Bosne i Hercegovine. Vrijednost ukupnog izvoza prema ovih pet zemalja iznosi 1,1 milijardu KM, odnosno 59% vrijednosti cjelokupnog izvoza iz BiH. U isto vrijeme 41% izvoza BiH odlazi na sve ostale zemlje. Po robnoj strukturi, unutar bosanskohercegovačkog izvoza preovladavaju metali i njihovi proizvodi, intermedijarni proizvodi, rezervni dijelovi za auto industriju gdje naša zemlja ima razvijen klaster kao i električna energija. Rusija je najveći izvoznik u BiH i uvoz iz Rusije je 429 miliona KM od čega 393 miliona KM čine proizvodi mineralnog porijekla (nafta, gas), obzirom da je izvoz u Rusiju izuzetno skroman ne možemo je posmatrati kao značajnog trgovinskog partnera. Od zemalja iz regiona, BiH je najviše uvozila iz susjedne **Hrvatske** i to u vrijednosti od 413 miliona KM. U uvozu iz Hrvatske prevladava nafta u iznosu od 171 miliona KM. Iz Hrvatske se još uvoze prehrambene prerađevine u iznosu od 81 milion KM, dok Hrvatska iz BiH najviše uvozi električnu energiju i bazne metale (aluminij, željezo i čelik).

Iz **Njemačke** su se najviše uvozili automobili, ostala vozila, te mašine i aparati u vrijednosti od 165 miliona KM, te hemijski proizvodi u vrijednosti od 64 miliona KM. Uvoz iz Njemačke za prva 3 mjeseca ove godine je dostigao vrijednost od 375 miliona KM. Njemačka iz BiH u najvećoj mjeri uvozi razne proizvode - namještaj i to u iznosu od 167 miliona KM, bazne metale i rezervne dijelove za svoju auto-industriju koja je nakon ekonomske krize doživjela oporavak. Vrijednost izvoza svih kategorija proizvoda na njemačko tržište za K1 2013. godine iznosi 319 miliona KM, što Njemačku pozicionira na prvo mjesto najvećih uvoznika BH proizvoda.

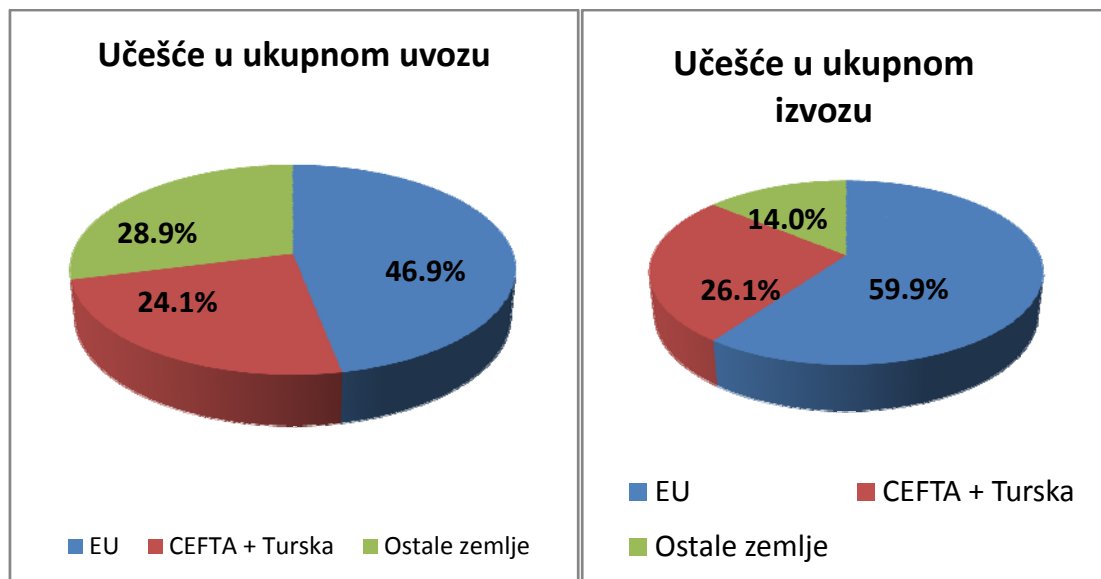
Srbija u BiH najviše izvozi prehrambene prerađevine (96 miliona KM), dok BiH u Srbiju u najvećoj mjeri izvozi naftu i električnu energiju u okviru mineralnih proizvoda kojih je za prvi kvartal 2013. godine izvezeno u vrijednosti od 52 miliona KM.

Značajno je spomenuti i sve veću trgovinu sa **Kinom**. Bosna i Hercegovina nažalost iz ove zemlje uvozi proizvode, dok je izvoz beznačajan. BiH je u prvom kvartalu ove godine iz Kine uvezla 200 miliona KM proizvoda.

Kada posmatramo robnu razmjenu po grupacijama/asocijacijama zemalja, BiH je najviše trgovala sa zemljama članicama **EU**. BiH je na tržište zemalja EU izvezla 1,1 milijardu KM svojih proizvoda što je u poređenju sa prvim kvartalom 2012. godine rezultiralo rastom izvoza na ova tržišta od 5,7%. Uvoz iz zemalja članica EU iznosio je 1,6 milijardi KM i u odnosu na prvi kvartal prošle godine blago je porastao za 1,6%. Rezultat trgovine sa članicama EU je deficit u vrijednosti od oko 500 miliona KM. Bitno je naglasiti da se učešće BH izvoza na tržište EU povećava i za prvi kvartal 2013. godine iznosi 60%, dok na drugoj strani učešće uvoza iz zemalja članica EU iznosi 47%. Učešće BH izvoza na tržištu CEFTA + Turska iznosi 26%, dok je iz ovih zemalja učešće uvoza u iznosu od 24%. U predhodnim periodima trgovina sa zemljama u EU je rasla, naročito je rast bio primjetan nakon potpisivanja SAA Sporazuma i za očekivati je da će se i u budućnosti obim trgovine sa zemljama članicama EU sve više povećavati.

Iz zemalja članica **CEFTA + Turska** BiH je uvezla proizvode u vrijednosti od 827 miliona KM i u poređenju sa prvim kvartalom 2012. godine zabilježen je pad uvoza od oko 6,6%. Značajnija promjena se desila prilikom izvoza BH proizvoda na tržište zemalja CEFTA + Turska gdje je izvoz u prvom kvartalu 2013. godine iznosio 505 miliona KM i u poređenju sa istim periodom prošle godine doživio je rast u iznosu od skoro 6%.

Grafikon 23: Učešće u uvozu odnosno izvozu pojedinih grupacija/asocijacija zemalja za K1 2013.

Izvor: Agencija za statistiku BiH

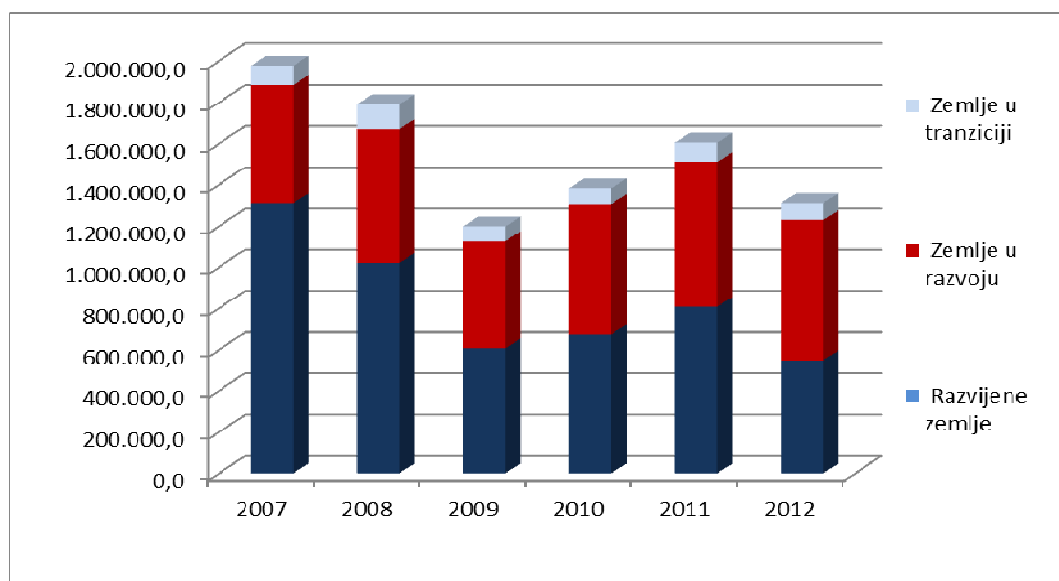
V STRANE DIREKTNE INVESTICIJE

- **Direktna strana ulaganja u svijetu manja za 18% u 2012.godini u odnosu na isti period u prošloj godini.**
- **Prema podacima Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa u BiH strana ulaganja u ovome periodu su iznosila 71,24⁵³ miliona KM što je više u odnosu na ulaganja u istom periodu 2012. godine za 76,22 miliona.**
- **Prema zadnjim podacima CBiH strana ulaganja u prvom tromjesečju 2013. godine iznose 286⁵⁴ miliona KM i ovaj je iznos veći za 112,9% u odnosu na ulaganja u istom periodu prošle godine**
- **Najznačajnije ulaganje u prvome kvartalu je bilo u elektroenergetski sektor u iznosu od 62,81 miliona KM (ukupno ulaganje je 72,2 miliona KM) što iznosi gotovo 87 % svih ulaganja u BiH.**

Ulaganja u svijetu i regionu

Prema revidiranim podacima UNCTAD-a, direktna strana ulaganja u svijetu u 2012. godine su ostvarila smanjenje iznosu od 18 % u odnosu na isti period prošle godine kao posljedica povećanja nestabilnosti na globalnom tržištu i još uvijek nesigurnog oporavka privrede u EU.

Grafikon 24: SDU ulaganja globalno, 2007-2012.g. (u milijardama USD)

Izvor: UNCTAD

Ulaganja u Bosni i Hercegovini

Strana direktna ulaganja u Bosni i Hercegovini u prvom tromjesječju 2013. godine bilježe rast u odnosu na vrijednosti u istom periodu 2012. godine.

Prema zadnjim podacima Centralne banke BiH strana ulaganja u prvom tromjesječju 2013. godine iznose 286⁵⁵ miliona KM i ovaj je iznos veći za 112,9% u odnosu na ulaganja u istom periodu prošle

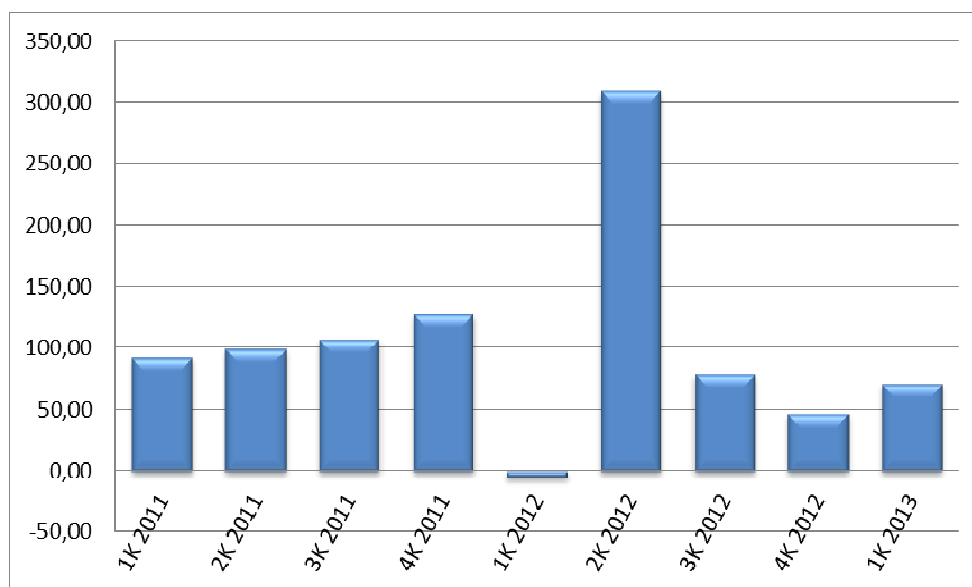
⁵³ Ovaj iznos se prema MMF standardima odnosi na isključivo novo registrirane direktne strane investicije (ne uključuje „zaduženja“ i „reinvestiranu dobit“).

⁵⁴ Prema metodološkim standardima i instrukcijama Međunarodnog Monetarnog Fonda i OECD-a.

godine. Neto finansijska aktiva iznosi 3,5 miliona KM (ulaganje u inostranstvo iz BiH) a finansijska pasiva 286 miliona KM, tako da prema platnom bilansu (aktiva umanjena za pasivu) direktne investicije u BiH iznose 282,5 miliona KM. Od toga iznosa „zaduživanja“ iznose 208 miliona KM, osnivačka ulaganja iznose 60,4 miliona KM dok se 17,4 miliona KM odnosi na „reinvestiranu dobit“ firmi. Ovaj navedeni iznos se razlikuje od podataka dobijenih od Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa zbog različite metodologije prikupljanja i prikazivanja podataka.

Prema podacima Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa u BiH strana ulaganja u ovome periodu su iznosila 71,24⁵⁶ miliona KM što je više u odnosu na ulaganja u istom periodu 2012. godine za 76,2 miliona KM.

Grafikon 25: Stanje FDI po kvartalima u BiH (u 000 KM)

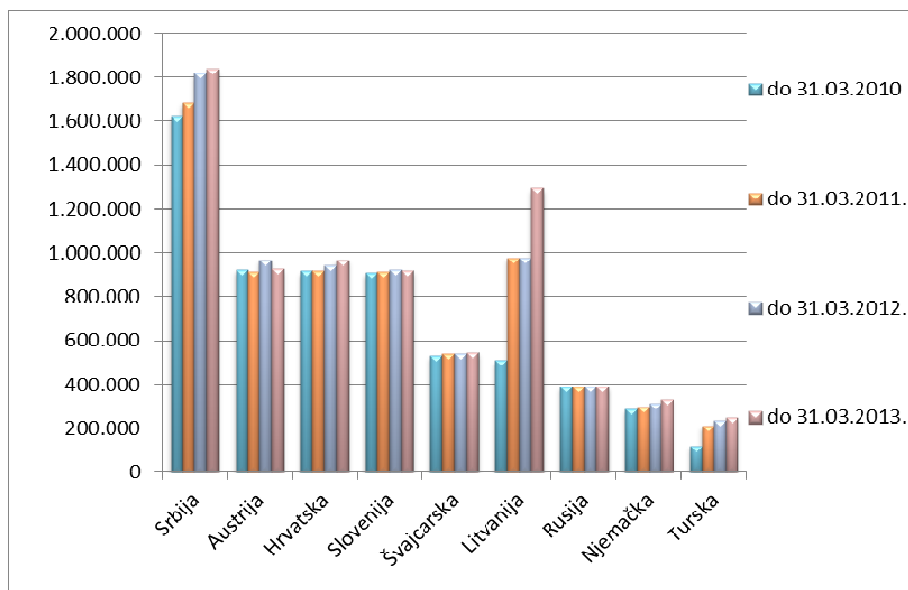
Izvor: MVTEO

Najveća ulaganja se odnose na društva „ETF Rudnik Termoelektrana Stanari“ dd Stanari 53,67 miliona KM, „Comsar Energy Trading“ d.o.o. Banja Luka 9,55 miliona KM, „Al Jazeera Network“ d.o.o. Sarajevo 6,11 miliona KM. Najveća povlačenja kapitala je zabilježeno od strane „Mlijekoprodukt“ d.o.o. Kozarska Dubica u iznosu od 14,5 miliona KM, „Bulić Immo“ d.o.o. Zenica 2,4 miliona KM.

⁵⁵ Finansijska pasiva, prema metodološkim standardima i instrukcijama Međunarodnog Monetarnog Fonda i OECD.

⁵⁶ Ovaj iznos se prema MMF standardima odnosi na isključivo novo registrirane direktne strane investicije (ne uključuje „zaduženja“ i „reinvestiranu dobit“).

Grafikon 26: Najznačajnija ulaganja u BiH po zemljama do 31.12.2012.god.

Izvor: MVTEO

Najznačajnija ulaganja po zemljama u prvom kvartalu 2013. godine odnose se na:

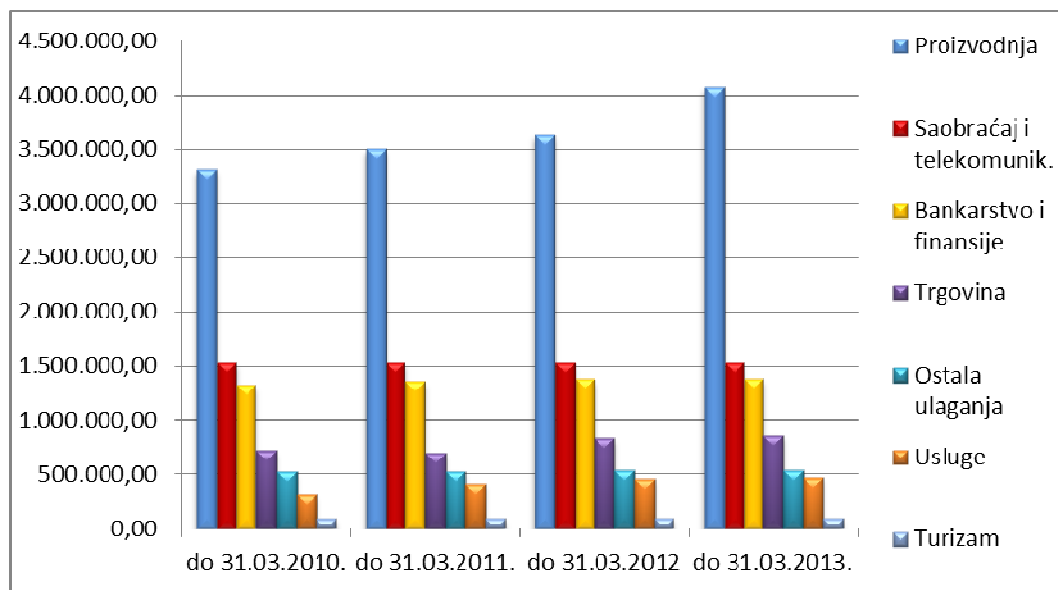
- Velika Britanija 54,14 miliona KM(76 %)
- Slovenija 9,22 miliona KM (13,9 %)
- Kipar 9,55 miliona KM(13,4 %)
- Kuvajt 1,41 miliona KM(1,98 %)
- Njemačka 1,19 miliona KM (1,67%)
- Holandija 0,42 miliona KM (0,6 %)

Dok su najznačajnija povlačenja kapitala prema zemljama bila:

- Srbija 12,43 miliona KM
- Austrija 0,21 miliona KM

Registrovani ukupni strani kapital pretežno se odnosi na ulaganja u oblast proizvodnje sa 46,79 miliona KM, gdje se posebno ističe ulaganje u proizvodnju električne energije „ETF Rudnik-Termoelektrana Stanari“ d.o.o. Stanari sa 53,678 miliona KM i „Comsar Energy Trading“ d.o.o. Banja Luka u iznosu od 9,55 miliona KM uz i najveće povlačenje kapitala iz „Mlijekoprodukt“ d.o.o. Kozarska Dubica u iznosu od 14,5 miliona KM . Firme koje se bave trgovinom učestvuju sa 4,28 miliona KM a najznačajnije je ulaganje u „Sany-Medicco“ d.o.o. Cazin sa 1,09 miliona KM. Oblast bankarstva, učestvuje sa 4,12 miliona KM gdje je najveće ulaganje „NLB Leasing“d.o.o. Sarajevo u ukupnom iznosu od 4,12 miliona KM (ulaganje od 18,58 miliona KM i povlačenje kapitala u iznosu od 14,46 miliona KM). Saobraćaj i komunikacije učestvuje sa 2,05 miliona KM i a najveća ulaganja su u „Aneks“ d.o.o.Banja Luka u iznosu 4,3 miliona KM. Usluge učestvuju sa 11,98 miliona KM gdje se najviše ističe ulaganje „Al Jazeera Network“ d.o.o. Sarajevo u iznosu 6,11 miliona KM.

Grafikon 27: Registrovane FDI u BiH po djelatnostima u (000) KM

Izvor: MVTEO

U prvome kvartalu je najznačajnije ulaganje u elektroenergetski sektor u iznosu od 62,81 miliona KM (ukupno ulaganje u prvome kvartalu je 72,2 miliona KM) što iznosi gotovo 87 % svih ulaganja u BiH. „ETF Rudnik-Termoelektrana Stanari“ d.o.o. Stanari su otpočeli sa izgradnjom termoelektrane a dok je u pripremi izgradnja „Termoelektrane Ugljevik 3“ od strane „Comsar Energy Group“Ltd i Elektroprivrede RS. U planu su u RS i projekti „HES Srednja Drina“ i „HES Gornja Drina“ te veliki infrastrukturni radovi („Koridor 5 C“) i projekat „Južni tok“ sa gasifikacijom RS.

Nesiguran oporavak praćem visokim budžetskim deficitima većine zemalja članica EU i dalje determinišu ekonomska kretanja i utječu na slab oporavak stranih ulaganja u BiH u prvome kvartalu 2013.

Od događaja koji će imati utjecaja na strane direktne investicije treba spomenuti da je 28.03.2013. godine „Agencija Standard & Poor's“ potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B“ i izmijenila izgled „na posmatranju - negativno“ na „stabilne izgled“.

DODATAK

Januar-mart 2013.

Tabela 1: Industrijska proizvodnja u BiH

stopa rasta g/g

KD BiH 2010 (EU NACE Rev.2) po oblastima	Struktura	2011	2012	2013			
	2010=100	Jan-Dec	Jan-Dec	K1	Januar	Februar	Mart
Industrija ukupno	100,0	3,2	-4,3	6,8	2,0	11,1	7,6
Proizvodi za međufaznu potrošnju	30,3	5,2	-4,1	1,6	-0,6	15,1	-8,0
Energija	33,5	5,4	-8,6	7,7	2,7	8,1	11,6
Kapitalni proizvodi	8,9	-3,2	-0,5	31,1	47,8	27,7	22,4
Trajni proizvodi za široku potrošnju	2,9	4,6	15,6	5,7	-24,2	5,3	44,2
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	24,5	1,5	-0,2	7,6	9,7	4,3	7,7
B Vađenje ruda i kamena	12,8	14,5	-4,0	-6,7	-5,8	-0,5	-13,5
C Prerađivačka industrija	66,2	1,2	-2,8	9,7	6,9	17,6	5,7
D Proiz. i snabdjevanje el. energijom i plinom (izuzev grane 5.3)	21,0	2,1	-8,5	15,4	2,9	12,7	29,4
B05 Vađenje ugljena i lignita	10,1	13,8	-3,4	-9,9	-9,7	-6,4	-13,4
B07 Vađenje metalnih ruda	1,4	4,0	5,5	19,0	25,2	54,0	-1,4
B08 Vađenje ostalih ruda i kamena	1,3	29,5	-18,9	-6,9	-6,7	9,0	-20,1
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	10,6	-4,4	-0,1	-0,2	5,4	-2,8	-3,5
C11 Proizvodnja pića	3,7	-1,1	0,7	-7,9	-11,2	-13,1	-7,1
C12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	0,9	-11,6	-15,5	8,6	-4,7	-29,4	83,2
C13 Proizvodnja tekstila	3,1	5,2	-23,9	7,7	10,4	20,0	-4,0
C14 Proizvodnja odjeće	2,4	6,2	-16,9	-0,1	-9,6	-15,0	13,6
C15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	2,7	11,0	-8,5	6,2	10,6	5,9	0,3
C16 Prerada drveta i proiz. od drveta i pluta, osim namj.; materijala	3,2	7,2	-7,8	24,1	16,3	77,1	5,0
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	2,0	0,6	0,3	5,6	34,1	9,6	-15,0
C18 Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	1,4	-0,4	-1,0	19,4	-13,8	37,8	41,0
C19 Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	2,4	3,6	-18,5	8,6	22,6	7,1	-6,1
C20 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	2,0	13,6	3,1	3,6	2,4	13,8	-3,1
C21 Proiz. osnovnih farmaceutskih proiz. i farm. preparata	1,1	21,2	18,7	40,1	53,3	27,6	41,5
C22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	2,5	11,7	-0,8	-1,6	-5,8	23,4	-13,5
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	4,9	-0,1	-17,0	-19,0	-37,3	100,0	-29,2
C24 Proizvodnja baznih metala	7,3	9,1	-2,0	1,0	-0,6	13,5	0,7
C25 Proiz. gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	6,6	1,7	-7,8	25,0	29,0	28,6	13,2
C26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	0,4	-27,5	-12,2	-33,6	-50,6	-16,8	-29,6
C27 Proizvodnja električne opreme	1,5	20,1	-9,9	28,4	39,3	42,9	5,3
C28 Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.	1,9	9,9	-1,7	8,3	35,8	20,1	-15,3
C29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	1,4	-2,0	-2,4	30,0	45,6	16,0	30,5
C30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	0,1	-31,9	58,9	-19,8	-48,2	33,1	10,2
C31 Proizvodnja namještaja	2,6	-2,7	17,8	46,4	-18,0	11,0	78,7
C32 Ostala prerađivačka industrija	0,3	-6,2	1,7	21,3	-0,9	74,8	47,6
C33 Popravak i instaliranje mašina i opreme	1,4	-18,9	0,2	60,7	200,0	217,3	30,1
D35 Proiz. i snabdjevanje električnom energijom i plinom	21,0	2,1	-8,5	15,4	2,9	12,7	29,4

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Tabela 2: Industrijska proizvodnja u FBiH

stopa rasta g/g

KD FBiH 2010 (EU NACE Rev.2) po oblastima	Struktura	2011	2012	2013			
	2010=100	Jan-Dec	Jan-Dec	K1	Januar	Februar	Mart
Industrija ukupno	100,0	2,5	-4,4	9,4	3,3	14,1	11,3
Proizvodi za međufaznu potrošnju	29,1	5,0	-2,5	-2,7	-2,5	5,2	-8,7
Energija	31,8	5,8	-10,8	15,8	6,8	18,6	22,7
Kapitalni proizvodi	9,4	-3,2	-4,5	36,1	62,5	40,9	13,7
Trajni proizvodi za široku potrošnju	2,7	-12,2	24,6	-7,5	-39,9	-9,7	38,2
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	27,1	1,7	0,4	6,6	9,3	4,8	6,2
B Vađenje ruda i kamena	11,6	12,3	-4,1	-7,1	-6,7	-6,6	-8,0
C Prerađivačka industrija	68,8	0,0	-2,3	9,5	5,7	16,9	7,1
D Proizvodnja i snabdjevanje el. energijom i plinom (izuzev grane 35.3)	19,6	3,3	-10,9	22,9	6,7	23,6	41,6
B05 Vađenje ugljena i lignita	10,0	10,4	-2,0	-6,2	-7,0	-6,3	-5,3
B07 Vađenje metalnih ruda	0,3	2,5	-6,4	-14,2	154,7	-16,0	-35,5
B08 Vađenje ostalih ruda i kamena	1,3	27,2	-19,2	-9,7	-3,0	-0,9	-22,1
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	10,3	10,4	-2,0	-3,7	0,5	-1,9	-9,0
C11 Proizvodnja pića	4,7	2,5	-6,4	-9,8	-13,1	-20,1	0,3
C12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	1,2	27,2	-19,2	6,3	-6,2	-30,9	84,4
C13 Proizvodnja tekstila	3,8	2,7	-18,0	8,6	16,3	16,8	-4,9
C14 Proizvodnja odjeće	2,6	7,3	-17,2	-5,9	-19,2	-10,7	16,8
C15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	2,0	4,4	-5,4	8,9	14,7	20,5	-6,6
C16 Prerada drveta i proizvoda od drveta i pluta, osim namještaja; materijala	2,4	1,3	-16,3	24,3	8,3	68,8	12,0
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	2,2	1,7	1,4	5,5	44,7	7,9	-22,7
C18 Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	1,7	1,5	-3,6	28,3	-4,9	58,9	45,7
C19 Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	2,1	-4,3	-21,8	26,5	31,7	39,1	13,0
C20 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	2,0	18,2	2,8	7,2	3,7	13,8	5,5
C21 Proiz. osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	1,4	20,1	15,0	43,6	59,2	26,4	48,5
C22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	2,8	14,2	4,8	-8,9	-10,7	13,9	-23,7
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	5,3	-1,7	-16,7	-9,8	-38,6	115,4	-23,5
C24 Proizvodnja baznih metala	8,6	11,5	1,2	7,3	6,5	11,5	4,7
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	6,7	0,9	-12,8	28,6	35,2	39,2	15,0
C26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	0,5	-35,2	-22,0	-29,2	-58,5	-7,6	-17,5
C27 Proizvodnja električne opreme	1,4	40,1	-11,3	-16,1	7,4	-14,3	-33,1
C28 Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.	2,3	11,0	-0,6	4,5	29,4	14,2	-19,7
C29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	1,7	-4,1	2,3	32,9	50,1	21,2	30,7
C30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	0,1	-33,4	60,7	-22,1	-56,4	7,4	8,4
C31 Proizvodnja namještaja	2,4	-24,3	36,3	2,9	-32,6	2,0	51,1
C32 Ostala prerađivačka industrija	0,3	1,9	-6,0	27,9	-6,2	50,9	44,3
C33 Popravak i instaliranje mašina i opreme	0,4	-12,3	-32,9	174,1	213,1	157,8	147,4
D35 Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom i plinom	19,6	3,3	-10,9	22,9	6,7	23,6	41,6

Izvor: Federalni zavod za statistiku FBiH

Tabela 3: Industrijska proizvodnja u RS

stopa rasta g/g

KD BiH 2010 (EU NACE Rev.2) po oblastima	Struktura	2011	2012	2013			
	2010=100	Jan-Dec	Jan-Dec	K1	Januar	Februar	Mart
Industrija ukupno	100,0	5,1	-3,9	0,1	-1,4	4,9	-2,4
Proizvodi za međufaznu potrošnju	32,69	6,2	-7,3	14,1	11,9	52,1	-4,6
Energija	38,81	4,8	-4,5	-6,8	-3,8	-8,6	-8,3
Kapitalni proizvodi	7,93	-1,5	12,1	-7,4	-0,7	-9,3	-10,4
Trajni proizvodi za široku potrošnju	2,86	27,4	-0,2	22,4	-14,6	41,7	59,2
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	17,71	2,0	-2,8	14,3	11,2	15,2	16,8
B Vađenje ruda i kamena	16,56	18,1	-4,2	-5,7	-4,4	18,9	-22,7
C Prerađivačka industrija	58,99	5,1	-4,0	10,9	10,6	23,7	1,9
D Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom i plinom (izuzev grane 35.3)	24,45	-0,1	-4,4	2,0	-4,4	1,4	9,1
B05 Vađenje ugljena i lignita	10,93	22,1	-5,9	-17,6	-13,6	-5,7	-31,4
B07 Vađenje metalnih ruda	4,45	4,2	7,1	22,8	21,4	65,3	3,3
B08 Vađenje ostalih ruda i kamena	1,18	36,3	-19,2	16,8	-40,3	321,8	-11,5
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	9,60	-5,4	-0,3	15,7	15,9	14,8	16,2
C11 Proizvodnja pića	1,44	-0,7	23,4	17,3	1,1	96,6	1,6
C12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	0,10	-25,1	-38,7	164,4	390,2	103,5	18,8
C13 Proizvodnja tekstila	1,34	22,9	-58,7	-2,3	-33,6	35,2	14,4
C14 Proizvodnja odjeće	1,88	2,4	-15,9	-1,2	22,5	-30,5	2,6
C15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	4,60	17,9	-11,3	3,8	9,3	-5,5	8,4
C16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; materijala	5,23	14,3	1,7	26,7	33,2	76,7	1,3
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	1,51	-3,1	-3,8	7,7	0,5	17,6	6,5
C18 Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	0,76	-9,9	11,8	-34,9	-60,0	-26,4	12,8
C19 Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	3,43	15,5	-14,3	-10,6	15,3	-20,1	-40,3
C20 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	2,06	3,5	4,2	-6,5	-1,9	14,9	-27,3
C21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	0,40	31,2	46,6	22,6	24,4	36,5	10,2
C22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	1,85	0,1	-18,0	36,4	13,8	64,0	35,9
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	4,15	3,2	-18,2	-33,6	-21,3	13,8	-46,2
C24 Proizvodnja baznih metala	4,24	1,6	-16,1	-29,4	-46,3	-20,4	-21,6
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	6,23	2,7	4,3	14,9	30,5	4,4	12,7
C26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	0,20	35,5	26,6	-45,8	-38,2	-41,4	-55,3
C27 Proizvodnja električne opreme	1,81	-12,5	-1,6	198,1	203,2	226,9	168,6
C28 Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.	0,72	1,5	-8,9	50,5	115,9	44,1	25,7
C29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	0,72	11,5	-28,8	4,5	12,4	-17,5	27,6
C30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	0,03	-21,7	48,6	169,4	107,0	265,2	140,6
C31 Proizvodnja namještaja	2,66	25,9	-7,6	10,1	-12,9	8,4	42,3
C32 Ostala prerađivačka industrija	0,28	-23,9	30,2	44,4	12,2	156,4	24,5
C33 Popravak i instaliranje mašina i opreme	3,75	-20,8	10,7	143,5	187,9	264,2	72,5
D35 Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom i plinom	24,45	-0,1	-4,4	2,0	-4,4	1,4	9,1

Izvor: Republički zavod za statistiku RS

Tabela 4: Realni sektor - industrija i usluge (Rast g/g u %)

		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2012				2013			
								K1	K2	K3	K4	K1	jan	feb	mar
Industrija	Industrijska proizvodnja - fizički obim ¹⁾	6,6	7,3	1,5	3,7	3,2	-4,3	-6,0	-3,0	-4,9	-3,3	6,5	1,9	11,1	6,9
	Intermedijarni proizvodi	6,4	1,2	-9,5	12,0	5,2	-4,1	0,7	-3,4	-7,2	-5,1	0,9	-0,7	15,3	-7,6
	Energija	1,6	11,3	3,5	1,6	5,4	-8,6	-9,6	-3,0	-13,5	-7,9	7,4	2,8	8,1	11,5
	Kapitalni proizvodi	10,1	0,6	49,7	-26,7	-3,2	-0,5	-16,9	0,0	12,8	0,9	24,6	48,0	27,7	6,6
	Proizvodi za široku potrošnju	12,9	13,6	4,3	5,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Trajni	24,1	26,3	-5,1	20,6	4,6	15,6	2,7	17,0	16,6	26,3	4,9	-24,2	5,3	42,7
	Netrajni	10,6	10,6	6,8	1,8	1,5	-0,2	-2,7	-6,1	0,5	6,9	7,2	9,7	4,3	7,7
Građevinarstvo	Vrijednost izvršenih građevinskih radova	25,5*	24,6*	-19,9*	-17,6*	6,4*	1,9*	0,7*	-2,8*	17,1*	-5,6*	7,4*	-	-	-
	Stambene zgrade	NA	26,9*	-24,5*	-24,2*	5,7*	-14,9*	-21,1*	8,8*	-10,6*	-34,2*	14,7*	-	-	-
	Nestambene zgrade	NA	18,5*	-25,1*	-32,1*	7,4*	-13,4*	17,8*	-18,4*	-9,7*	-26,4*	-15,0*	-	-	-
	Saobraćajna infrastruktura	NA	31,5*	-18,1*	3,5*	8,3*	10,1*	-5,8*	-8,1*	32,8*	12,4*	27,1*	-	-	-
	Cjevovodi, komunikacijski i električni vodovi	NA	44,2*	3,7*	-25,1*	3,3*	15,8*	7,1*	25,9*	43,9*	-4,8*	-3,0*	-	-	-
Prevoz	Cestovni (prevezeno robe)	49,7	15,6	-11,3	-4,6	-0,1	30,2	24,6	31,7	38,0	25,3	-7,4	-	-	-
	Cestovni (prevezeni putnici)	3,9	-4,0	-5,3	3,7	1,8	7,5	15,6	9,8	-1,2	6,4	-4,3	-	-	-
	Gradsko - Prigradski prevoz (prevezeni putnici)	-20,7	-0,5	-0,5	2,3	-4,4	-2,8	-6,1	-1,2	-7,1	2,6	-13,8	-	-	-
	Željeznički (prevezeno robe)	2,8	7,9	-15,8	15,9	10,4	-4,7	-15,7	-2,0	-6,4	5,9	12,4	-	-	-
	Željeznički (prevezeni putnici)	-3,3	11,2	-27,5	-1,3	-8,6	3,0	-17,5	7,5	0,9	25,8	-6,1	-	-	-
Trgovina na malo	Nominalni rast prometa	14,9*	19,5*	-10,0*	6,4*	10,9*	3,9*	6,6*	2,7*	3,6*	3,2*	-	-	-	-
	Realni rast prometa (deflacija indeksom CPI)	13,2*	11,2*	-9,7*	4,2*	7,0*	1,7*	4,1*	0,7*	1,7*	1,2*	-	-	-	-
Turizam	Dolasci turista - ukupno	20,0*	4,6	-6,3	14,6	4,5	9,0	6,1	-	-	-	7,7	-4,4	25,9	5,2
	Domaći turisti	17,4*	4,3	-9,5	11,2	1,1	5,1	7,7	-	-	-	-0,2	-8,8	15,8	-4,4
	Strani turisti	22,5*	4,9	-3,3	17,5	7,2	11,9	4,5	-	-	-	15,8	0,0	37,4	14,9

* Ponderisani prosjek entitetskih indeksa objavljenih od strane entitetskih statističkih zavoda

1) Industrijski rast na bazi izvornih indeksa

Tabela 5: Realni sektor po entitetima (rast g/g u %)

			2007	2008	2009	2010	2011	2012	2012				2013			
									K1	K2	K3	K4	K1	jan	feb	mar
Proizvodnja i građevinarstvo	Industrijska proizvodnja - fizički obim	FBiH	8,6	7,9	-11,6	4,2	2,5	-4,4	-6,8	-2,6	-4,6	-3,7	9,4	3,4	14,1	11,2
		RS	1,4	16,8	19,0	5,0	4,7	-4,2	-4,9	-3,2	-6,0	-2,2	-0,2	-1,4	5,1	-3,4
	Građevinarstvo (vrijednost radova)	FBiH	22,6	34,1	-28,2	-13,6	14,0	9,7	12,5	6,8	28,2	-3,1	21,3	28,9	29,2	10,1
		RS	29,6	11,8	-8,0	-21,9	-2,1	-7,9	-14,3	-15,3	3,6	-8,8	-15,8	-21,5	14,5	-27,6
Prijevoz	Cestovni (prevezeno robe)	FBiH	55,1	4,8	-16,8	3,7	7,7	24,3	26,0	29,1	26,2	16,2	-10,4	-	-	-
		RS	20,6	18,2	-9,8	3,6	20,3	18,4	8,9	16,1	27,9	18,1	16,6	-	-	-
	Cestovni (prevezeni putnici)	FBiH	2,3	-2,0	-1,4	0,3	-0,5	6,4	5,8	10,6	-0,4	9,4	-6,6	-	-	-
		RS	8,3	-3,4	-17,3	17,8	14,9	-0,3	0,7	0,9	0,0	-2,50112	8,4	-	-	-
	Gradsko - Prigradski Prijevoz (prevezeni putnici)	FBiH	-23,7	-1,3	-2,1	2,4	-4,7	-4,3	-7,3	-2,3	-8,9	0,8	-16,2	-	-	-
		RS	7,6	6,0	8,7	3,7	2,5	2,0	-0,9	3,0	6,4	0,0	2,9	-	-	-
	Željeznički (prevezeno robe)	FBiH	5,4	17,6	-13,6	11,0	15,9	-9,4	-14,8	-9	-11,8	-1,6	19,3	-	-	-
		RS	-0,4	-4,6	-19,2	24,0	2,0	3,5	-17,2	10,8	2,0	20,0	25,1	-	-	-
	Željeznički (prevezeni putnici)	FBiH	4,5	26,0	-12,5	7,4	1,6	4,2	-13,7931	-0,7	15,8	15,3	-10,0	-	-	-
		RS	-7,4	2,4	-38,5	-10,3	-21,1	1,3	-22,619	21,429	-18,8119	50	-23,1	-	-	-
Trgovina na malo	Nominalni rast prometa	FBiH	14,0	18,3	-9,9	6,1	12,4	4,5	7,5	3,7	4,4	3,2	-	-	-	-
	Realni rast prometa (deflacija indeksom CPI)	FBiH	11,9	9,9	-9,7	4,2	8,5	2,4	5,1	1,4	2,7	1,2	-	-	-	-
	Nominalni rast prometa	RS	16,2	21,5	-10,2	6,1	7,6	2,3	4,9	0,9	1,2	2,9	-1,3	-	-	-
	Realni rast prometa (deflacija indeksom CPI)	RS	14,9	13,3	-9,8	3,5	3,6	0,2	2,5	-0,8	-0,8	0,9	-2,3	-	-	-
Turizam	Dolasci domaćih turista	FBiH	18,0	2,7	-14,2	16,7	2,9	18,8	35,4	-	-	-	-	-4,5	17,4	-14,9
		RS	11,0	6,0	-4,9	6,1	-0,6	-0,8	-6,1	10,2	-5,9	-3,4	4,8	-12,3	15,2	10,8
	Dolasci stranih turista	FBiH	17,9	1,8	-0,6	25,3	9,2	12,9	12,1	-	-	-	-	4,0	43,9	17,4
		RS	24,3	11,6	-7,2	1,3	2,4	4,7	0,5	7,3	8,5	1,3	9,1	-6,2	27,4	8,9
Ugostiteljstvo	Nominalni rast prometa	FBiH	24,7	14,2	-2,9	6,9	-0,7	16,3	14,9	16,1	19,8	13,2	6,3	-	-	-
	Realni rast prometa (deflacija indeksom CPI)	FBiH	22,4	6,0	-2,6	5,0	-4,2	13,9	12,3	13,5	17,8	11,1	5,7	-	-	-
	Nominalni rast prometa	RS	17,6	31,4	-0,1	1,2	0,2	5,7	1,7	8,7	7,9	4,0	11,8	7,2	20,0	9,4
	Realni rast prometa (deflacija indeksom CPI)	RS	16,3	22,6	0,3	-1,2	-3,5	3,5	-0,7	6,9	5,7	2,0	10,6	5,7	18,9	9,0

Izvor: Entitetski zavodi za statistiku

Napomena:

- stopa rasta maloprodaje RS u prvom kvartalu je zasnovana na bazi uzorka i novoj KD za razliku od ranijih perioda kada je rast računat na bazi cijele populacije.

Tabela 6: Tržište rada

Period	Broj zaposlenih lica*				Broj nezaposlenih lica				Stopa nezaposlenosti				Prosječne neto plate				Prosječne penzije**			
	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD
	osobe								%				KM							
Ø 2010.	695.780	438.949	244.453	16.849	516.964	360.513	145.343	11.109	42,6	45,1	37,3	39,7	798	804	784	796	333	340	320	316
Ø 2011.	691.036	440.747	238.956	16.425	529.644	367.515	150.344	11.785	43,4	45,5	38,6	41,8	816	819	809	807	338	349	321	319
Ø 2012.	687.601	437.331	238.178	16.137	543.420	377.957	153.225	12.238	44,1	46,4	39,1	43,1	826	830	818	819	336	351	312	311
I-III 2011.	693.018	440.407	239.988	16.489	528.168	366.972	149.482	11.714	43,3	45,5	38,4	41,5	808	810	803	792	332	339	320	315
I-III 2012.	686.254	437.337	237.520	15.974	542.596	374.759	155.509	12.329	44,2	46,1	39,6	43,6	822	825	818	815	338	352	316	314
I-III 2013.	685.681	434.000		16.383	554.275	386.618	155.275	12.382	44,7	47,1		42,8	821	827	807	816	337	350	315	310
I-2012.	687.052	437.988			541.360	374.294	154.850	12.216	44,1	46,1			826	828	819	821	342	353	326	322
II-2012.	685.076	436.543			543.703	375.490	155.787	12.426	44,2	46,2			818	818	821	817	336	353	310	310
III-2012.	686.633	437.479	237.520	15.974	542.726	374.492	155.890	12.344	44,1	46,1	39,6	43,6	823	828	814	806	336	352	311	310
IV-2012.	688.122	438.147			540.335	373.372	154.479	12.484	44,0	46,0			823	827	817	814	336	352	311	310
V-2012.	689.772	439.127			536.902	372.266	152.349	12.287	43,8	45,9			836	840	826	827	336	352	311	310
VI-2012.	690.618	439.094		15.921	537.992	374.315	151.596	12.081	43,8	46,0		43,1	822	823	818	835	336	352	311	310
VII-2012.	689.193	438.022			542.310	378.306	151.894	12.110	44,0	46,3			827	829	823	824	336	351	311	310
VIII-2012.	687.197	436.899			545.881	381.778	151.910	12.193	44,3	46,6			830	836	818	822	336	351	311	310
IX-2012.	688.529	437.856	238.836	16.264	545.520	381.329	151.972	12.219	44,2	46,5	38,9	42,9	813	817	804	805	336	351	311	309
X-2012.	687.220	435.812			545.938	381.963	151.938	12.037	44,3	46,7			831	837	817	819	335	350	311	309
XI-2012.	686.681	435.644			547.797	383.023	152.580	12.194	44,4	46,8			832	838	819	816	335	350	311	309
XII-2012.	685.116	435.356		16.387	550.574	384.852	153.458	12.264	44,6	46,9		42,8	831	837	818	823	335	350	311	308
I-2013.	687.710	435.709			554.640	387.330	155.155	12.155	44,6	47,1			829	836	811	824	336	350	315	310
II-2013.	684.580	433.439			554.605	386.432	155.672	12.501	44,8	47,1			815	817	811	810	337	351	315	309
III-2013.	684.753	432.853		16.383	553.580	386.091	154.998	12.491	44,7	47,1		42,8	819	828	799	815	337	350	315	310

Izvor: Agencija za statistiku BiH, entitetski Zavodi za statistiku, Zavod za zapošljavanje FBiH, RS i BD, Zavod za MIO/PIO FBiH i Fond PIO RS

* Broj zaposlenih u BiH, izvor: Agencije za statistiku BiH; broj zaposlenih u FBiH i RS, izvor: entitetski zavodi za statistiku.

** Prosječne penzije u BiH su izračunate na osnovu entitetskih nivoa penzija ponderisanih odnosom ukupnog broja penzionera u svakom od BH entiteta.

Tabela 7: Rast i struktura monetarnih agregata (kraj razdoblja)

Razdoblje	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u inozemnoj valuti	Ostali depoziti u inozemnoj valuti	Primarni novac (M0)	Transakcijski novac (M1)	Kvazi novac (QM)	M2 ukupno
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11=3+4+5	12=6+7	13=8+9+10	14=12+13
I-III 2010.	2.255,0	3.319,1	3,8	1.974,8	3.554,3	1.836,8	1.219,3	4.340,2	5.577,8	5.529,1	7.396,3	12.925,3
I-VI 2010.	2.286,5	3.082,3	7,1	1.989,8	3.509,8	1.854,3	1.307,2	4.440,1	5.375,9	5.499,6	7.601,6	13.101,1
I-IX 2010.	2.407,4	3.273,3	7,6	2.109,3	3.688,9	1.892,0	1.217,5	4.448,7	5.688,3	5.798,3	7.558,2	13.356,5
I-XII 2010.	2.497,5	3.393,5	8,7	2.210,8	3.689,2	1.991,0	1.210,6	4.526,4	5.899,7	5.900,0	7.727,9	13.627,9
I-III 2011.	2.468,6	3.099,9	8,8	2.164,3	3.656,2	2.047,8	1.138,5	4.665,0	5.577,3	5.820,6	7.851,2	13.671,8
I-VI 2011.	2.507,8	3.034,8	10,3	2.205,7	3.684,7	2.088,3	1.194,2	4.610,2	5.552,9	5.890,4	7.892,6	13.783,0
I-IX 2011.	2.561,3	3.053,3	9,7	2.252,7	3.816,8	2.156,2	1.121,3	4.786,0	5.624,3	6.069,4	8.063,5	14.132,9
I-XII 2011.	2.645,1	3.192,8	11,1	2.366,4	3.819,0	2.285,7	1.100,1	4.846,9	5.848,9	6.185,5	8.232,7	14.418,2
I-III 2012.	2.633,4	2.799,4	30,7	2.330,1	3.745,4	2.377,3	1.060,0	4.794,7	5.463,5	6.075,5	8.232,0	14.307,4
I-VI2012	2.651,3	2.595,7	12,2	2.356,7	3.714,1	2.424,9	1.090,8	4.912,8	5.259,2	6.070,7	8.428,5	14.499,2
I-IX 2012.	2.733,2	2.859,1	13,0	2.421,4	3.788,0	2.515,5	1.037,4	4.978,3	5.605,3	6.209,4	8.531,2	14.740,5
I-XII 2012.	2.747,5	3.040,6	13,6	2.414,3	3.728,4	2.672,7	1.053,0	5.042,2	5.801,7	6.142,7	8.767,8	14.910,5
I-III 2013.	2.696,0	2.933,0	12,2	2.403,2	3.839,2	2.715,7	1.061,7	5.107,1	5.641,2	6.242,4	8.884,4	15.126,9
g/g stopa rasta u %												
I-III 2010.	-2,7%	10,9%	-41,5%	-2,0%	11,9%	1,6%	11,1%	9,6%	4,9%	6,5%	7,7%	7,2%
I-VI 2010.	-0,8%	9,7%	-15,5%	0,1%	7,0%	6,1%	23,6%	10,6%	4,9%	4,4%	11,4%	8,4%
I-IX 2010.	6,0%	0,9%	68,9%	6,5%	10,4%	5,8%	13,0%	7,0%	3,0%	8,9%	7,6%	8,2%
I-XII 2010.	10,1%	0,5%	45,0%	10,0%	4,3%	8,0%	12,2%	6,7%	4,4%	6,4%	7,9%	7,2%
I-III 2011.	9,5%	-6,6%	131,6%	9,6%	2,9%	11,5%	-6,6%	7,5%	0,0%	5,3%	6,2%	5,8%
I-VI 2011.	9,7%	-1,5%	45,1%	10,9%	5,0%	12,6%	-8,6%	3,8%	3,3%	7,1%	3,8%	5,2%
I-IX 2011.	6,4%	-6,7%	27,6%	6,8%	3,5%	14,0%	-7,9%	7,6%	-1,1%	4,7%	6,7%	5,8%
I-XII 2011.	5,9%	-5,9%	27,6%	7,0%	3,5%	14,8%	-9,1%	7,1%	-0,9%	4,8%	6,5%	5,8%
I-III 2012.	6,7%	-9,7%	248,9%	7,7%	2,4%	16,1%	-6,9%	2,8%	-2,0%	4,4%	4,9%	4,6%
I-VI2012	5,7%	-14,5%	18,4%	6,8%	0,8%	16,1%	-8,7%	6,6%	-5,3%	3,1%	6,8%	5,2%
I-IX 2012.	6,7%	-6,4%	34,0%	7,5%	-0,8%	16,7%	-7,5%	4,0%	-0,3%	2,3%	5,8%	4,3%
I-XII 2012.	3,9%	-4,8%	22,5%	2,0%	-2,4%	16,9%	-4,3%	4,0%	-0,8%	-0,7%	6,5%	3,4%
I-III 2013.	2,4%	4,8%	-60,3%	3,1%	2,5%	14,2%	0,2%	6,5%	3,3%	2,7%	7,9%	5,7%

Izvor: Centralna banka BiH

Tabela 8: Indeks potrošačkih cijena (CPI)

Kod	00		01		02		03		04		05		06	
Opis koda	Opšti indeks*		Hrana i bezalkoholna pića		Alkoholna pića i duvan		Odjeća i obuća		Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti		Namještaj, pokućstvo i redovno održavanje		Zdravstvo	
Vrsta indeksa	2010=100	g/g	2010=100	g/g	2010=100	g/g	2010=100	g/g	2010=100	g/g	2010=100	g/g	2010=100	g/g
Ø 2010.		102,1		99,3		120,2		95,4		103,1		100,1		101,8
Ø 2011.		103,7		106,0		108,2		92,7		103,1		101,1		98,1
Ø 2012.		102,1		101,8		109,9		93,9		102,9		101,2		99,7
I-III 2011.		103,3		106,1		107,8		92,9		101,7		100,4		96,9
I-III 2012.		102,4		102,0		109,9		93,3		103,0		101,9		99,6
I-III 2013.		100,8		101,9		106,4		88,6		101,3		100,0		98,5
I-2012.	105,3	102,5	106,8	102,5	118,4	110,2	89,8	93,5	108,2	103,2	102,1	101,8	98,0	99,4
II-2012.	106,0	102,4	108,1	102,3	118,6	109,3	89,7	93,5	108,5	102,9	102,2	102,0	98,0	99,6
III-2012.	106,4	102,1	108,5	101,0	118,4	110,1	89,0	92,8	108,3	103,0	102,2	101,9	98,0	99,8
IV-2012.	106,0	102,3	108,6	100,7	118,9	110,4	87,7	93,8	103,3	106,0	102,2	101,6	98,1	100,2
V-2012.	105,9	101,9	108,8	100,8	118,8	109,8	86,9	93,5	103,4	106,0	102,1	101,3	98,2	100,1
VI-2012.	105,3	101,9	108,0	101,1	118,9	109,7	86,6	93,8	103,4	105,7	102,3	101,4	97,7	99,6
VII-2012.	104,8	101,4	106,6	101,2	119,1	109,9	86,4	94,1	103,2	101,4	102,2	101,3	97,8	99,7
VIII-2012.	105,1	101,8	106,2	101,6	119,2	109,9	86,3	94,1	103,5	101,4	102,4	100,8	97,6	99,5
IX-2012.	105,8	102,3	107,6	102,3	119,4	110,1	86,2	94,4	103,5	101,2	102,4	100,6	97,8	99,7
X-2012.	106,4	102,3	108,2	102,7	119,3	110,0	86,0	94,9	109,0	101,8	102,4	100,5	98,0	100,0
XI-2012.	106,3	101,9	108,4	102,4	119,3	109,9	85,6	95,2	109,6	101,5	102,4	100,4	97,5	99,5
XII-2012.	106,3	101,8	108,8	102,5	119,2	109,9	84,3	93,8	109,6	101,6	102,4	100,4	97,3	99,3
I-2013.	106,7	101,3	109,8	102,8	125,9	106,4	80,0	89,0	109,9	101,5	102,2	100,1	96,6	98,6
II-2013.	106,7	101,0	109,9	101,6	125,9	106,2	78,5	93,6	109,9	101,2	102,1	99,9	96,6	98,6
III-2013.	106,8	100,6	110,0	101,4	126,2	106,6	79,5	94,4	109,5	101,1	102,1	99,9	96,3	98,3

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Zbog promjene metodologije u skladu sa preporukama MMF-a, u 2013. godini direktno su korigovani podaci u kategoriji „Odjeća i obuća“ te indirektno, kroz ponder, ukupan CPI indeks kad je u pitanju godišnja stopa promjene. Ove korekcije su neophodne da bi se realnije prikazale promjene nivoa cijena na koje je uticala promjena metodologije. Izvor: BHAS.

Tabela 8 (nastavak): Indeks potrošačkih cijena - nastavak

Kod	07		08		09		10		11		12	
Opis koda	Prevoz		Komunikacije		Rekreacija i kultura		Obrazovanje		Restorani i hoteli		Ostala dobra i usluge	
Vrsta indeksa	2010=100	g/g	2010=100	g/g	2010=100	g/g	2010=100	g/g	2010=100	g/g	2010=100	g/g
Ø 2009.		107,1		106,9		100,7		102,6		101,1		100,7
Ø 2010.		107,5		105,4		100,6		100,0		101,8		100,0
Ø 2011.		104,8		101,5		100,5		100,0		101,7		101,0
I-III 2011.		106,9		105,3		100,4		100,0		101,0		100,2
I-III 2012.		106,7		101,8		100,4		100,0		102,6		100,3
I-III 2013.		100,5		100,1		101,0		101,3		100,4		100,9
I-2012.	110,0	106,3	107,0	101,8	100,4	100,2	100,1	100,2	103,4	102,7	100,2	100,2
II-2012.	111,3	106,8	107,0	101,7	100,4	100,3	100,1	100,2	103,4	102,4	100,4	100,3
III-2012.	113,5	106,9	107,0	101,8	101,0	100,7	99,5	99,5	103,5	102,6	100,6	100,5
IV-2012.	114,4	106,4	107,0	101,5	101,1	100,6	99,5	99,5	103,5	102,4	100,6	100,7
V-2012.	113,3	104,3	107,0	101,5	101,1	100,5	99,5	99,5	103,5	102,1	100,8	100,9
VI-2012.	111,4	103,4	107,0	101,5	101,1	100,4	99,5	99,5	103,5	102,1	100,9	101,0
VII-2012.	110,6	102,3	107,0	101,5	101,2	100,2	99,5	99,5	103,5	102,0	101,0	101,4
VIII-2012.	113,6	104,5	106,9	101,4	101,5	100,4	99,6	99,6	103,5	101,8	101,3	101,4
IX-2012.	115,7	106,3	106,9	101,5	101,4	100,7	100,0	99,9	103,7	100,9	101,3	101,2
X-2012.	114,1	105,1	106,9	101,5	101,4	100,6	100,9	100,8	103,8	100,8	101,4	101,3
XI-2012.	112,5	102,9	106,9	101,4	101,3	100,7	100,9	100,8	103,8	100,8	101,4	101,4
XII-2012.	111,8	102,5	106,9	101,5	101,3	100,7	100,9	100,8	103,9	100,5	101,4	101,3
I-2013.	111,6	101,4	107,2	100,1	101,5	101,1	101,0	100,9	103,9	100,4	101,5	101,3
II-2013.	112,3	100,9	107,2	100,1	101,5	101,1	101,3	101,2	103,9	100,5	101,1	100,8
III-2013.	112,4	99,1	107,2	100,1	102,0	100,9	101,3	101,8	103,8	100,3	101,3	100,7

Tabela 9: Rast i sektorska struktura kredita (stanje na kraju razdoblja, u mil. KM)

Razdoblje	Kredit općoj vladi	Kredit nefinancijskim javnim poduzećima	Kredit nefinancijskim privatnim poduzećima	Kredit stanovništvu	Ostali kredit*	Ukupni krediti
	1	2	3	4	5	6=1+...+5
I - III 2009	282,6	650,9	6.727,3	6.633,5	161,9	14.456,2
I - VI 2009	447,7	648,3	6.704,1	6.523,8	135,6	14.459,5
I - IX 2009	313,5	636,6	6.609,4	6.431,6	117,8	14.108,8
I - XII 2009	344,6	633,8	6.646,7	6.307,2	117,8	14.050,1
I - III 2010	342,8	651,0	6.750,0	6.206,1	119,7	14.069,4
I - VI 2010	364,8	676,1	6.735,8	6.295,4	109,8	14.181,9
I - IX 2010	415,7	645,5	6.738,5	6.292,1	106,4	14.198,1
I - XII 2010	445,7	737,7	6.933,5	6.324,3	102,3	14.543,4
I - III 2011	461,0	711,2	7.215,8	6.273,2	106,9	14.768,1
I - VI 2011	485,7	724,1	7.272,1	6.417,3	95,2	14.994,4
I - IX 2011	511,0	754,1	7.292,7	6.479,3	86,5	15.123,7
I - XII 2011	627,3	764,0	7.122,0	6.704,7	93,2	15.311,1
I - III 2012	678,6	792,2	7.198,7	6.688,9	91,6	15.449,9
I - VI 2012	691,3	803,2	7.289,8	6.786,9	105,1	15.676,3
I - IX 2012	833,4	783,9	7.395,0	6.808,9	92,4	15.913,7
I - XII 2012	826,9	785,4	7.437,2	6.794,7	97,5	15.941,7
I - III 2013	835,7	831,9	7.452,9	6.787,5	105,8	16.013,6
Stopa rasta (g/g)						
I - III 2009	109,0%	7,9%	17,5%	10,7%	-25,8%	14,0%
I - VI 2009	92,6%	9,9%	7,7%	1,8%	-39,0%	5,8%
I - IX 2009	28,2%	3,1%	1,3%	-3,9%	-48,0%	-1,3%
I - XII 2009	30,7%	1,2%	-1,1%	-5,8%	-41,3%	-3,2%
I - III 2010	21,3%	0,0%	0,3%	-6,4%	-26,1%	-2,7%
I - VI 2010	-18,5%	4,3%	0,5%	-3,5%	-19,0%	-1,9%
I - IX 2010	32,6%	1,4%	2,0%	-2,2%	-9,7%	0,6%
I - XII 2010	29,3%	16,4%	4,3%	0,3%	-13,2%	3,5%
I - III 2011	34,5%	9,2%	6,9%	1,1%	-10,7%	5,0%
I - VI 2011	33,1%	7,1%	8,0%	1,9%	-13,3%	5,7%
I - IX 2011	22,9%	16,8%	8,2%	3,0%	-18,7%	6,5%
I - XII 2011	40,7%	3,6%	2,7%	6,0%	-8,9%	5,3%
I - III 2012	47,2%	11,4%	-0,2%	6,6%	-14,3%	4,6%
I - VI 2012	42,3%	10,9%	0,2%	5,8%	10,4%	4,5%
I - IX 2012	63,1%	4,0%	1,4%	5,1%	6,8%	5,2%
I - XII 2012	31,8%	2,8%	4,4%	1,3%	4,6%	4,1%
I - III 2013	23,2%	5,0%	3,5%	1,5%	15,5%	3,6%

Izvor: Centralna banka BiH

*U ostalim kreditima su krediti dani ostalim finansijskim institucijama, neprofitnim organizacijama i ostali krediti.

Tabela 10: Rast i sektorska struktura depozita (stanje na kraju razdoblja, u mil. KM)

Razdoblje	Depoziti opće vlade	Depoziti nefinancijskih javnih poduzeća	Depoziti nefinancijskih privatnih poduzeća	Depoziti stanovništva	Ostali depoziti*	Ukupni depoziti
	1	2	3	4	5	6=1+...+5
I - III 2009	2.264,3	1.632,0	1.844,0	5.140,5	801,4	11.682,1
I - VI 2009	2.093,8	1.651,4	1.790,2	5.255,2	828,5	11.619,0
I - IX 2009	2.090,4	1.593,1	1.931,5	5.417,0	861,1	11.893,1
I - XII 2009	2.008,0	1.606,4	1.886,0	5.663,4	928,2	12.092,1
I - III 2010	1.915,6	1.734,9	1.843,5	5.893,3	908,6	12.295,9
I - VI 2010	1.822,5	1.732,7	1.823,2	6.055,4	960,6	12.394,4
I - IX 2010	1.696,2	1.641,3	1.912,4	6.157,0	938,7	12.345,5
I - XII 2010	1.665,3	1.549,5	1.948,8	6.484,4	882,1	12.530,0
I - III 2011	1.624,8	1.631,5	1.773,9	6.611,9	908,2	12.550,3
I - VI 2011	1.523,1	1.683,9	1.708,5	6.693,3	952,7	12.561,5
I - IX 2011	1.557,3	1.563,9	1.811,7	6.879,6	1.002,1	12.814,5
I - XII 2011	1.487,5	1.505,6	1.919,3	7.051,3	1.029,5	12.993,0
I - III 2012	1.310,5	1.505,1	1.681,4	7.182,2	1.081,8	12.761,0
I - VI 2012	1.319,0	1.553,1	1.719,5	7.331,2	1.047,3	12.970,0
I - IX 2012	1.319,1	1.405,6	1.860,7	7.396,1	1.161,7	13.143,1
I - XII 2012	1.319,3	1.297,2	1.981,2	7.655,2	1.073,6	13.326,5
I - III 2013	1.195,5	1.388,3	1.887,4	7.883,6	1.117,9	13.472,8
Stopa rasta g/g						
I - III 2009	-21,2%	12,4%	3,0%	-3,6%	16,7%	-3,7%
I - VI 2009	-25,6%	10,0%	-1,4%	-5,5%	9,8%	-6,6%
I - IX 2009	-22,0%	-3,9%	-3,2%	-6,9%	15,7%	-7,8%
I - XII 2009	-12,4%	4,2%	-9,0%	8,8%	21,5%	1,8%
I - III 2010	-15,4%	6,3%	0,0%	14,6%	13,4%	5,3%
I - VI 2010	-13,0%	4,9%	1,8%	15,2%	15,9%	6,7%
I - IX 2010	-18,9%	3,0%	-1,0%	13,7%	9,0%	3,8%
I - XII 2010	-17,1%	-3,5%	3,3%	14,5%	-5,0%	3,6%
I - III 2011	-15,2%	-6,0%	-3,8%	12,2%	0,0%	2,1%
I - VI 2011	-16,4%	-2,8%	-6,3%	10,5%	-0,8%	1,3%
I - IX 2011	-8,2%	-4,7%	-5,3%	11,7%	6,8%	3,8%
I - XII 2011	-10,7%	-2,8%	-1,5%	8,7%	16,7%	3,7%
I - III 2012	-19,3%	-7,7%	-5,2%	8,6%	19,1%	1,7%
I - VI 2012	-13,4%	-7,8%	0,6%	9,5%	9,9%	3,3%
I - IX 2012	-15,3%	-10,1%	2,7%	7,5%	15,9%	2,6%
I - XII 2012	-11,3%	-13,8%	3,2%	8,6%	4,3%	2,6%
I - III 2013	-8,8%	-7,8%	12,3%	9,8%	3,3%	5,6%

Izvor: Centralna banka BiH

*U ostalim depozitima su depoziti sektora ostalih finansijskih institucija, neprofitnih organizacija i ostali depoziti.

Tabela 11: Kamatne stope na kredite stanovništvu u KM (u %, na godišnjoj razini)

Godina	Mjesec	POTROŠAČKI KREDITI				STAMBENI KREDITI					OSTALI KREDITI			
		promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS		preko 1 do 5 godina IPFKS	preko 5 godina IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS		preko 1 do 5 godina IPFKS	krediti preko 5 godina IPFKS	preko 10 godina IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS		preko 1 do 5 godina IPFKS	preko 5 godina IPFKS
			s originalnim dospijanjem preko 1 godine				s originalnim dospijanjem preko 1 godine					s originalnim dospijanjem preko 1 godine		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2012.	01.	8,749	8,848	8,196	...	7,044	...	...	...	...	8,396	8,423	9,826	...
2012.	02.	9,143	9,377	8,586	...	...	...	...	...	...	8,539	9,041	9,312	...
2012.	03.	8,527	8,701	8,254	...	...	...	...	...	...	8,65	8,65	8,673	...
2012.	04.	7,905	...	7,777	...	7,765	7,17	...	...	...	8,423	8,517	8,535	...
2012.	05.	8,314	8,368	7,763	...	6,625	6,591	...	...	...	8,291	8,05	8,53	...
2012.	06.	8,481	8,374	7,93	...	6,933	6,835	...	...	...	7,8	8,027	7,924	7,578
2012.	07.	8,103	...	7,363	...	7,046	6,185	...	...	...	8,761	8,117	7,51	5,897
2012.	08.	8,053	...	7,705	...	...	...	...	...	...	8,358	7,967	8,601	6,684
2012.	09.	8,213	8,429	8,119	...	6,634	6,607	...	...	...	8,349	8,712	7,494	...
2012.	10.	8,025	...	7,743	...	6,633	6,889	...	...	...	8,51	8,545	7,687	...
2012.	11.	8,009	...	7,585	...	6,91	6,907	...	...	...	8,282	8,684	8,414	5,802
2012.	12.	8,269	8,852	7,225	...	6,066	6,068	...	...	...	8,699	8,823	7,996	...
2013.	01.	8,146	...	7,353	...	...	...	...	...	...	8,886	8,759	7,627	8,168
2013.	02.	8,18	8,242	7,191	...	6,608	6,696	...	...	...	8,979	8,76	7,662	...
2013.	03.	8,037	8,136	7,251	...	6,529	6,587	...	...	7,29	8,795	8,63	8,321	...

Izvor: Centralna banka BiH

Kamatne stope u tablici se odnose na nove poslove IPFKS - inicijalni period fiksne kamatne stope

Tabela 12: Kamatne stope na kredite nefinancijskim poduzećima u KM (u %, na godišnjoj razini)

Godina	Mjesec	do iznosa od 0,25 milijuna EUR				preko 0,25 milijuna EUR do 1 milijuna EUR				Preko iznosa 1 milijun EUR			
		promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS		preko 1 do 5 godina IPFKS	preko 5 godina IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS		preko 1 do 5 godina IPFKS	preko 5 godina IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS		preko 1 do 5 godina IPFKS	preko 5 godina IPFKS
			s originalnim dospijećem preko 1 godine				s originalnim dospijećem preko 1 godine				s originalnim dospijećem preko 1 godine		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2012.	01.	8,147	8,887	9,133	...	7,113	...	...	...	7,642	...	...	...
2012.	02.	7,86	8,495	8,247	9,356	6,635	8,453	...	...	6,609	...	...	...
2012.	03.	8,33	9,521	8,842	7,206	6,511	...	...	...	7,896	...	...	...
2012.	04.	8,149	8,969	8,659	7,483	6,631	6,646	...	...	6,898	...	...	...
2012.	05.	8,704	8,659	9,027	...	6,684	8,09	...	...	7,087	...	...	...
2012.	06.	8,626	7,862	8,495	7,67	7,084	8,48	...	...	6,405	...	...	6,254
2012.	07.	8,661	8,323	8,295	...	7,138	...	...	...	6,72	...	...	...
2012.	08.	8,47	8,871	8,096	...	6,807	7,531	...	...	6,335	...	...	...
2012.	09.	8,32	7,727	7,834	7,944	6,82	8,932	...	...	6,73	...	...	7,703
2012.	10.	8,29	7,929	8,254	...	6,418	...	...	...	6,462	...	...	...
2012.	11.	8,243	7,244	7,994	...	7,057	7,863	...	...	6,872	...	...	...
2012.	12.	8,245	7,679	8,005	...	6,691	8,23	...	...	6,67	...	...	...
2013.	01.	7,995	7,138	8,48	...	6,604	...	...	...	6,312	...	...	...
2013.	02.	8,096	7,694	8,382	...	6,563	7,147	...	...	6,282	...	...	...
2013.	03.	8,08	8,416	8,133	...	6,806	...	5,379	...	6,374			

Izvor: Centralna banka BiH

Kamatne stope u tablici se odnose na nove poslove IPFKS - inicijalni period fiksne kamatne stope

Tabela 13: Kamatne stope na depozite (u %, na godišnjoj razini)

Depoziti stanovništvu											
Godina	Mjesec	Depoziti u KM i depoziti s valutnom klauzulom				Depoziti u EUR				Depoziti u stranoj valuti	
		s dogovorenim dospijećem			Depoziti po viđenju	s dogovorenim dospijećem			Depoziti po viđenju	s dogovorenim dospijećem	Depoziti po viđenju
		do 1 godine	preko 1 do 2 godine	preko 2 godine		do 1 godine	preko 1 do 2 godine	preko 2 godine			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2012.	01.	2,268	3,548	3,781	0,183	2,41	3,384	5,151	0,412	1,508	0,122
2012.	02.	2,257	3,594	3,841	0,202	2,205	3,554	4,981	0,554	2,09	0,145
2012.	03.	2,204	3,562	3,543	0,203	2,435	3,661	4,535	0,632	1,178	0,161
2012.	04.	2,272	3,765	3,622	0,176	3,019	3,973	3,858	0,488	2,156	0,114
2012.	05.	2,262	3,597	4,138	0,161	2,72	3,829	4,144	0,559	1,504	0,099
2012.	06.	2,147	3,552	3,925	0,157	2,439	3,797	4,162	0,363	1,689	0,097
2012.	07.	2,51	3,661	4,426	0,155	2,586	3,824	4,526	0,303	1,602	0,094
2012.	08.	2,296	3,533	3,879	0,134	2,57	3,73	4,028	0,249	2,14	0,076
2012.	09.	2,374	3,599	3,269	0,167	2,498	3,672	4,078	0,398	1,848	0,095
2012.	10.	2,234	3,496	3,557	0,159	2,531	3,688	4,075	0,393	2,084	0,096
2012.	11.	2,35	3,212	3,705	0,163	2,221	3,439	4,02	0,352	2,142	0,092
2012.	12.	2,079	3,205	4,441	0,14	2,384	3,343	4,022	0,342	1,953	0,092
2013.	01.	2,169	3,209	4,035	0,139	2,228	3,354	3,887	0,349	1,707	0,09
2013.	02.	2,12	3,484	3,835	0,135	2,2	3,452	4,188	0,342	1,653	0,089
2013.	03.	1,957	3,182	3,796	0,134	2,243	3,279	4,158	0,345	1,465	0,09
Depoziti nefinancijskih poduzeća											
2012.	01.	2,561	4,094	3,131	0,227	0,67	3,257	...	0,134	1,409	0,114
2012.	02.	2,836	3,959	5,611	0,221	3,551	4,425	...	0,165	...	0,108
2012.	03.	2,708	4,308	2,324	0,223	0,947	4,279	...	0,15	0,03	0,131
2012.	04.	2,514	4,136	3,135	0,23	2,34	4,429	...	0,157	2,607	0,209
2012.	05.	3,032	4,453	4,065	0,231	1,996	4,643	...	0,148	...	0,118
2012.	06.	2,813	4,819	3,269	0,212	2,114	4,699	5,015	0,201	...	0,197
2012.	07.	2,736	4,945	4,263	0,203	2,145	5,268	4,905	0,167	...	0,125
2012.	08.	2,522	4,854	5,091	0,214	2,068	5,162	4,889	0,3	...	0,134
2012.	09.	2,696	4,965	4,913	0,2	1,578	5,032	3,549	0,249	...	0,094
2012.	10.	2,474	4,453	5,176	0,215	1,307	4,465	4,046	0,246	1,218	0,127
2012.	11.	2,876	4,438	3,302	0,209	2,007	4,934	...	0,138	...	0,138
2012.	12.	3,467	4,868	4,159	0,176	1,456	4,026	...	0,136	...	0,098
2013.	01.	3,757	4,788	4,448	0,192	1,908	4,127	5,331	0,132	...	0,158
2013.	02.	3,334	4,93	4,581	0,19	2,114	4,102	4,806	0,128	...	0,159
2013.	03.	2,228	4,076	4,809	0,209	2,424	3,829	...	0,152	...	0,24

Izvor: Centralna banka BiH

Kamatne stope na depozite po viđenju se odnose na postojeće poslove

Kamatne stope na depozite sa dogovorenim dospjećem se odnose na nove poslove

Depoziti u stranoj valuti obuhvaćaju sve strane valute osim EUR

Tabela 14: Uvoz i izvoz roba u BiH

Uvoz i izvoz dobara klasifikovani prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)		Uvoz							Izvoz							Pokrivenost izvoza
		K1 2011		K1 2012		K1 2013		K1 2013/K1 2012 % promjena	K1 2011		K1 2012		K1 2013		K1 2013/K1 2012 % promjena	
		u 000 KM	u %	u 000 KM	u %	u 000 KM	u %		u 000 KM	u %	u 000 KM	u %	u 000 KM	u %		
	TOTAL	3.399.651	100,0%	3.407.755	100,0%	3.428.514	100,0%	0,6%	1.972.482	100,0%	1.763.875	100,0%	1.935.677	100,0%	9,7%	56,5%
01	ŽIVOTINJE I PROIZ. ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA	85.101	2,5%	93.072	2,7%	91.068	2,7%	-2,2%	28.677	1,5%	32.402	1,8%	28.095	1,5%	-13,3%	30,9%
02	PROIZVODI BILJNOG PORIJEKLA	185.316	5,5%	172.335	5,1%	171.683	5,0%	-0,4%	17.887	0,9%	12.713	0,7%	15.349	0,8%	20,7%	8,9%
03	MASTI I ULJA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA I BILJNOG PORIJEKLA	34.767	1,0%	32.760	1,0%	40.216	1,2%	22,8%	14.329	0,7%	14.150	0,8%	22.169	1,1%	56,7%	55,1%
04	PREHRAMBENE PRERAĐEVINE	292.279	8,6%	285.371	8,4%	317.573	9,3%	11,3%	58.636	3,0%	59.107	3,4%	77.865	4,0%	31,7%	24,5%
05	PROIZVODI MINERALNOG PORIJEKLA	778.679	22,9%	808.470	23,7%	780.536	22,8%	-3,5%	359.143	18,2%	178.178	10,1%	251.227	13,0%	41,0%	32,2%
06	PROIZVODI HEMIJSKE INDUSTRIJE ILI SR. INDUSTRIJA	334.768	9,8%	362.802	10,6%	344.259	10,0%	-5,1%	137.993	7,0%	118.809	6,7%	123.061	6,4%	3,6%	35,7%
07	PL. MASE, GUMA I KAUČUK	167.611	4,9%	166.058	4,9%	168.982	4,9%	1,8%	32.990	1,7%	36.370	2,1%	45.373	2,3%	24,8%	26,9%
08	KOŽA I KRZNO	87.024	2,6%	84.568	2,5%	85.260	2,5%	0,8%	43.451	2,2%	48.259	2,7%	42.234	2,2%	-12,5%	49,5%
09	DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	33.455	1,0%	31.907	0,9%	36.862	1,1%	15,5%	97.113	4,9%	90.724	5,1%	102.422	5,3%	12,9%	277,9%
10	CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI PROIZ.	87.976	2,6%	76.113	2,2%	80.998	2,4%	6,4%	53.947	2,7%	52.287	3,0%	53.884	2,8%	3,1%	66,5%
11	TEKSTIL I TEKSTILNI PROIZ.	172.990	5,1%	158.307	4,6%	165.148	4,8%	4,3%	82.232	4,2%	79.235	4,5%	80.534	4,2%	1,6%	48,8%
12	OBUČA, ŠEŠIRI, KAPE I SLIČNI PROIZVODI	61.902	1,8%	60.697	1,8%	68.879	2,0%	13,5%	108.699	5,5%	112.646	6,4%	131.853	6,8%	17,1%	191,4%
13	PROIZ. OD KAMENA, GIPSA, CEMENTA I SL., KERAMIČKI PROIZ., STAKLO I STAK. PROIZ.	51.864	1,5%	51.564	1,5%	51.878	1,5%	0,6%	10.650	0,5%	9.665	0,5%	12.410	0,6%	28,4%	23,9%
14	BISERI, PLEMENITI METALI I NJIHOVI PROIZ., DRAGO I POLUDRAGO KAMENJE	3.751	0,1%	2.738	0,1%	2.824	0,1%	3,1%	2.567	0,1%	3.943	0,2%	14.100	0,7%	257,6%	499,3%
15	BAZNI METALI I PROIZ. OD BAZNIH METALA	287.586	8,5%	293.536	8,6%	288.894	8,4%	-1,6%	480.885	24,4%	455.951	25,8%	443.050	22,9%	-2,8%	153,4%
16	MAŠINE, APARATI, MEH. I EL. UREĐAJI	415.841	12,2%	389.636	11,4%	417.219	12,2%	7,1%	189.585	9,6%	188.144	10,7%	194.499	10,0%	3,4%	46,6%
17	TRANSPORTNA SREDSTVA I NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	217.534	6,4%	228.866	6,7%	208.348	6,1%	-9,0%	46.292	2,3%	47.227	2,7%	62.590	3,2%	32,5%	30,0%
18	SATOVİ, MJERNI, MUŽIČKI I MEDICINSKI INSTR.	46.537	1,4%	45.500	1,3%	40.392	1,2%	-11,2%	4.444	0,2%	4.400	0,2%	3.798	0,2%	-13,7%	9,4%
19	ORUŽJE I MUNICIJA; NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	763	0,0%	993	0,0%	1.179	0,0%	18,8%	3.836	0,2%	10.821	0,6%	14.468	0,7%	33,7%	1227,1%
20	RAZNI PROIZVODI	47.808	1,4%	62.441	1,8%	66.199	1,9%	6,0%	199.117	10,1%	208.842	11,8%	216.683	11,2%	3,8%	327,3%
21	UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIONARSKI PREDMETI I ANTIKVITETI	99	0,0%	21	0,0%	69	0,0%	227,5%	7	0,0%	2	0,0%	9	0,0%	447,1%	13,0%
98	NERAZVRSTANO	0	0,0%	0	0,0%	48	0,0%	25281,8%	0	0,0%	0	0,0%	4	0,0%	0	8,1%

Izvor: Centralna banka BiH

Tabela 15: Glavni trgovinski partneri

Zemlje	IZVOZ						Promjena K1 2013/K1 2012	UVOZ						Promjena K1 2013/K1 2012
	K1 2011		K1 2012		K1 2013			K1 2011		K1 2012		K1 2013		
	ukupno	u %	ukupno	u %	ukupno	u %		ukupno	u %	ukupno	u %	ukupno	u %	
Hrvatska	292.169	14,8%	238.137	13,5%	286.989	14,8%	20,5%	494.535	14,5%	480.272	14,1%	413.605	12,1%	-13,9%
Njemačka	302.774	15,3%	306.137	17,4%	319.178	16,5%	4,3%	353.499	10,4%	386.893	11,4%	375.707	11,0%	-2,9%
Srbija	235.676	11,9%	157.993	9,0%	142.874	7,4%	-9,6%	294.751	8,7%	288.320	8,5%	284.603	8,3%	-1,3%
Italija	236.343	12,0%	220.886	12,5%	226.297	11,7%	2,4%	293.590	8,6%	288.532	8,5%	322.290	9,4%	11,7%
Slovenija	166.665	8,4%	158.342	9,0%	169.998	8,8%	7,4%	179.503	5,3%	182.497	5,4%	180.462	5,3%	-1,1%
Turska	31.215	1,6%	50.057	2,8%	46.167	2,4%	-7,8%	93.056	2,7%	88.600	2,6%	100.646	2,9%	13,6%
Rusija	11.396	0,6%	4.325	0,2%	12.973	0,7%	200,0%	370.704	10,9%	353.280	10,4%	429.811	12,5%	21,7%
Ostale	696.244	35,3%	627.998	35,6%	731.201	37,8%	16,4%	1.320.013	38,8%	1.339.361	39,3%	1.321.390	38,5%	-1,3%
UKUPNO	1.972.482	100%	1.763.875	100%	1.935.677	100,0%	9,7%	3.399.651	100%	3.407.755	100%	3.428.514	100,0%	0,6%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Tabela 16: Platni bilans Bosne i Hercegovine

Izraženo u milionima KM	2012Q1	2012Q2	2012Q3	2012Q4	2013Q1
1 - TEKUĆI RAČUN (A+B+C)	-569,5	-628,5	-725,9	-526,4	-384,6
1.A.a Roba - saldo	-1.912,2	-2.062,7	-2.357,5	-2.112,6	-1.760,3
Izvoz robe, fob	1.085,2	1.359,5	1.303,5	1.287,6	1.222,4
Uvoz robe, fob	2.997,5	3.422,3	3.661,0	3.400,2	2.982,7
1.A.b. Usluge- saldo	464,3	525,2	585,9	491,9	483,2
1.A.b.1 Potražuje - ukupno	593,0	714,9	890,7	649,7	619,9
1.A.b.2 Duguje - ukupno	128,8	189,6	304,8	157,8	136,8
1.B Primarni dohodak - saldo	70,4	10,4	123,0	141,0	109,4
1.B.a Potražuje - ukupno	208,5	214,9	231,9	226,7	196,0
1.B.b Duguje - ukupno	138,1	204,6	108,9	85,7	86,5
1.C Sekundarni dohodak - saldo	808,1	898,6	922,8	953,3	783,1
1.C.a Potražuje - ukupno	875,1	966,5	995,8	1.022,9	853,0
1.C.b Duguje - ukupno	67,0	67,9	73,0	69,6	69,9
2 - KAPITALNI RAČUN (A+B)	66,4	71,1	81,1	79,9	59,5
3 - FINANSIJSKI RAČUN (A+B+C+D)	-586,8	-533,3	-482,5	-352,4	-334,7
3.A Direktne investicije	-103,1	-475,3	-122,5	-207,0	-282,5
3.B Portfolio investicije	10,9	42,2	-18,4	25,8	49,9
3.C Ostale investicije	-180,3	130,0	-735,2	-394,9	66,2
Neto finansijska aktiva	-140,2	247,7	-431,5	-124,8	-14,0
Neto finansijska pasiva	40,1	117,7	303,8	270,1	-80,2
3.D Rezervna aktiva	-314,3	-230,2	393,6	223,6	-168,3
4 - NETO GREŠKE I PROPUSTI	-83,6	24,1	162,3	94,1	-9,6

Izvor: Centralna banka BiH